

اهدای جایزه کتاب فصل؛ فردا

در ششمین دوره کتاب فصل، ویژه فصل تابستان که فردا در دانشگاه تهران برگزار می شود، از پدیدآورندگان ۱۰ اثر برگزیده و ۳۳ اثر شایسته تقدیر در ۹ حوزه فلسفه، کلیات، دین، علوم و فنون، علوم اجتماعی، هنر، کودک و نوجوان، تاریخ و جغرافیا و ادبیات قدردانی خواهد شد. این مراسم فردا از ساعت ۱۵ تا ۱۷ با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از اهالی قلم و اندیشه در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزار می شود. مراسم تجلیل از برگزیدگان ششمین دوره کتاب فصل ویژه فصل تابستان به همت موسسه خانه کتاب برگزار می شود. در روزهای منتهی به این رویداد فرهنگی با دکتر محمدعلی رمضانی دبیر جایزه های کتاب سال و فصل، گفت و گویی انجام دادیم. او در این گفت و گو با اشاره به روند داوری ها در جایزه کتاب فصل تصریح کرد: با وجود ضوابطی که در برگیرنده های داوری وجود دارد و نظارت هایی که بر مراحل داوری انجام می شود، دخالت سلیقه در انتخاب هابه حداقل ممکن می رسد. درست است که هر داور سلیقه خاص خود را دارد اما این امر نمی تواند نقش پررنگی در انتخاب ها داشته باشد و تعیین کننده نیست. گفت و گویی تفصیلی با دبیر جایزه کتاب فصل را در صفحه ۷ بخوانید.

مروری بر کتابشناسی عید ولایت و امامت

برگ هایی از بهار غدیر

و نوع شعر آنها و همچنین لغات و مفاهیم مهم مندرج در این اشعار را توضیح داده است. وی همچنین در ضمن شرح اشعار غدیری به نقل سخنانی از برخی علمای اسلامی درباره عظمت و مناقب علی (ع) می پردازد. داستان های الغدیر، کتاب دیگری در این حوزه است که به تجلی امیرمؤمنان علی علیه السلام در واقعه غدیر می پردازد. این کتاب که با تعلیقات سیدرضا باقریان موحد همراه است مشتمل بر مجموعه داستان های تاریخی شیرین و آموزنده ای است که از کتاب الغدیر تألیف علامه امینی جمع آوری و در یازده فصل و با عنوان های زیر تنظیم شده است: داستان هایی از زندگی رسول خدا (ص)، داستان هایی از زندگی حضرت امام علی (ع)، داستان هایی از زندگی امامان معصوم (ع)، داستان هایی از شاعران اهل بیت (ع)، داستان هایی از دوستان اهل بیت، داستان هایی از دشمنان اهل بیت (ع)، داستان هایی از مناظرات، داستان هایی از قضاوت های علی (ع)، داستان هایی از احادیث گوناگون و داستان های پراکنده.

در مراجعه به کتاب های غدیر می بینیم موضوعات مختلفی از این واژه در خشان تشیع منشعب شده است. برخی از این موضوعات عبارتند از: خطبه پیامبر (ص) در غدیر، خطبه امام علی (ع) در روز غدیر، عید غدیر و اعمال آن؛ خلافت و امامت؛ آیات غدیر، واقعه غدیر و حجة الوداع؛ شعر غدیر؛ حدیث غدیر؛ چهل حدیث غدیر، احتجاج به غدیر؛ رد شبهات؛ کتابشناسی غدیر و... این گزارش نگاهی اجمالی به برخی نگاه ها پیرامون این رویداد بزرگ تاریخ اسلام دارد. غدیر در شعر فارسی، از جمله کتاب هایی است که با رویکرد غدیرشناسی در حوزه ادبیات انتشار یافته است. این اثر به کوشش سیدمصطفی موسوی گرماردی فراهم آمده و انتشارات «الهادی» آن را به چاپ رسانده است. این کتاب مشتمل بر معرفی شاعران مشهوری که در باره غدیر شعر سروده اند، متن غدیری آنها و شرح فقراتی از این غدیری هاست. نویسنده ضمن معرفی اجمالی ۲۲ تن از شاعران سده اخیر، متن اشعاری را که آنان در وصف غدیر و ولایت امام علی (ع) سروده اند، ذکر کرده

یادداشت

مصطفی امیدی*

توجه به کتابخانه های زندان ها نیاز یا ضرورت؟

همان گونه که در اخبار آمده بود در آبان ماه ۱۳۸۷، معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری دستگاه ها و

مؤسسات مختلف، به مناسبت شانزدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران، برنامه های متعدد و متنوعی را به منظور گسترش کتابخوانی در سراسر کشور اجرا کرد. یکی از این برنامه های ارزشمند برگزاری ۳۳ نمایشگاه کتاب در ۳۳ زندان کشور و تجهیز ۴۵ کتابخانه در زندان های استان تهران با ۲۵ هزار جلد کتاب بود. شایان ذکر است که معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در طول دو سال اخیر اقدامات گسترده ای در زمینه تجهیز کتابخانه های زندان ها به عمل آورده و بر اساس اعلام مسئولان ذیربط، این اقدام در همه زندان ها با استقبال بی نظیری زندانیان روبه رو شده و مراجعات متعدد در هر روز به کتابخانه ها به حدی است که ساعات محدود و معینی برای هر یک از آنان جهت استفاده از سالن مطالعه در نظر گرفته شده است. علاوه بر این بسیاری از آنان کتاب های مورد نظر خود را از کتابخانه امانت می گیرند و در اوقات فراغت خویش، مطالعه می کنند.

ادامه در صفحه ۳

کتابخانه

شنبه ۲۳ آذر ۱۳۸۷
۱۴ ذی الحجه ۱۳۸۷، ۱۳۴۲۹ دسامبر ۲۰۰۸
شماره ۱۶۱، پیاپی ۸۱۲
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواجه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

تأسیس بانک اطلاعات شاعران

مدیرعامل خانه کتاب در حاشیه جلسه تخصصی جشنواره بین المللی شعر فجر، بر تهیه کارنامه فعالیت ها، زندگی نامه ها و گرد آوردن نمونه ای از آثار شاعران سراسر کشور تأکید کرد. علی شجاعی صائین افزود: تهیه کارنامه شاعران سراسر کشور در مقایسه با برگزاری جشنواره شعر فجر، از اهمیت بیشتری برخوردار است. وی خاطر نشان کرد: مکاتبه با ادارات کل فرهنگ و ارشاد استان ها برای احصای شاعران و جمع آوری نمونه ای از آثار آنان، به منظور ایجاد بانک اطلاعات شاعران سراسر کشور انجام خواهد شد. وی همچنین معرفی برگزیدگان شاعران جوان استان ها در ایام الله دهه فجر را در قالب شب شعر استانی، از دیگر برنامه های این جشنواره عنوان کرد.

الان چیزهایی می نویسند که اگر چه حکایت و گزارش است یعنی همان معنای تاریخ در آن هست؛ اما غالباً پاسخ به سوالات معمولی نیست؛ مگر این که با دو واسطه، سه واسطه، فقط به درد محققان بخورد. فرض بفرمایید آقایی درباره قاتل اتابک تحقیق کند. البته این سوالی است و جوابی هم دارد؛ اما مگر چقدر این سوال جزو نیازها و ضروریات یک ملت و یک کشور و یک نسل است که ما بیاوریم تحقیق کنیم و قاتل اتابک را پیدا نماییم؟ یا بعضی از جزئیاتی از این قبیل که در تاریخ معاصر هم هست. بعضی از این عناوینی که برای تحقیق جلوی انسان گذاشته می شود، از این قبیل است که اینها پاسخ به سوال و استفسار حقیقی موجود و مورد نیاز نیست.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار پژوهشگران (موسسه پژوهش های تاریخی) بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی ۷۵/۱۰/۳

چاپ پنجاه و ششم «گزارش لحظه به لحظه از واقعه غدیر»

با انتشار چاپ پنجاه و ششم کتاب گزارش لحظه به لحظه از واقعه غدیر، شمارگان مجموع نسخه های چاپ شده این کتاب به ۶۵۲ هزار نسخه رسید.

این کتاب اثر محمدباقر انصاری است که در ۴۸ صفحه نگارش یافته و هر نسخه از چاپ جدید آن با قیمت پنج هزار ریال روانه بازار می شود. خواننده این کتاب با تمامی جزئیات واقعه غدیر از فرمان خداوند، اجرای فرمان از سوی رسول خدا (ص) و خطبه ایشان، بیعت همگانی و استثنایی مردم، توطئه های منافقان و بالاخره عظمت غدیر و وظایف شیعیان در قبال این پیام آشنا می شود. چاپ پنجاه و ششم کتاب گزارش لحظه به لحظه از واقعه غدیر در هفت هزار نسخه از سوی انتشارات «دلیل ما» منتشر شده است.

«از حرا در فراز تا بلند سریر غدیر» منتشر شد

پرداختن به موضوعات دینی و مذهبی همواره از سوی مولفان، پژوهشگران و... مورد توجه فراوان بوده و هست. با توجه به همین اهمیت در نگاه محمدرضا دین پرور چندی پیش کتابی با عنوان «از حرا در فراز تا بلند سریر غدیر» به قلم این مولف راهی کتابفروشی ها شده است. مولف این اثر را با دعا و ستایش پروردگار به زبان فارسی آغاز کرده و وقایع پراهمیت تاریخ اسلام مانند بعثت، لیلۃ المبیت، دعوت آشکارا، جنگ بدر، جنگ احد و... را به خاطر آورده و در نهایت به واقعه غدیر خم رسیده؛ روزی که دین اسلام به کمال خود دست یافت.

دین پرور در تالیف این کتاب از نثری شعرگونه همراه با ایجاز بهره برده و از جملات کوتاه برای بیان مسائل مورد نظر خود بهره برده است. از نکات قابل توجه کتاب حاضر، استفاده از کاغذ گلاس همراه با تصاویری چشم نواز از کعبه، بقیع و... است که به وسیله رجبعلی و سجاد قهرمانی عبدالحسینی و محمد صالح دین پرور تصویر شده اند. از حرا در فراز تا بلند سریر غدیر از سوی انتشارات بنیاد نهج البلاغه با بهای ۲۵۰۰ تومان در دسترس ارادتمندان خاندان عصمت و طهارت (ع) قرار گرفته است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دیدار از مؤسسه خانه کتاب عنوان کرد

ایران؛ مرجع تأمین کتاب های مذهبی جهان

فعالیت ها در حوزه کتاب برشمرد. به گزارش اینستا شجاعی صائین همچنین از جمع آوری چهار هزار اثر در حوزه جایزه پروین اعتصامی (آثار بانوان نویسنده) طی سه سال گذشته، برگزاری جلسات هیات علمی و شروع به کار داوری آثار رسیده به این جشنواره خبر داد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین در بازدید از خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به گفت و گو با مدیران و خبرنگاران این خبرگزاری پرداخت.

محمد حسین صفار هرنندی در این بازدید که با انتشار هزارمین خبر سرویس خبری دفاع مقدس همراه بود، از فضای کتاب های دفاع مقدس به عنوان فضایی معقول و دارای ارزش های بنیادین یاد کرد که باید با جهت دهی، معرفی و گفت و گو با متخصصان این حوزه پیش رود.

گفتنی است در این بازدید علاوه بر دکتر محسن پرویز و علی شجاعی صائین، دکتر محمد علی رضائی فرانی، مدیر کل امور کتاب، مجید حمیدزاده، مدیر کل دفتر توسعه مشارکت های فرهنگی و هنری، حمید قبادی، محمد الهیاری و محمود سالاری، مشاوران معاون فرهنگی وزارت ارشاد و علی اوجبی، معاون فرهنگی مؤسسه خانه کتاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی را همراهی می کردند.

که باید مورد توجه و بررسی ویژه قرار گیرند. صفار هرنندی همچنین بر تحرک و فعالیت بیشتر در حوزه هایی که به حیات اجتماعی، دینی و اتصال انسان به مبدا آفرینش منجر شوند، تأکید و ایران اسلامی را به عنوان مرجع و الگویی در پر کردن خلأ موجود در حوزه کتاب های مذهبی در جهان عنوان کرد.

وی افزود: اشاعه ادبیات غنی مذهبی در جمهوری اسلامی ایران سبب ایجاد تفاوت چشمگیرتر کشورمان با دیگر کشورها در مقایسه با گذشته می شود.

دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی را در این بازدید همراهی می کرد از گسترش حوزه های جایزه کتاب فصل خبر داد.

علی شجاعی صائین، مدیرعامل مؤسسه خانه کتاب نیز در توضیح چگونگی ارزیابی و جهت دهی در حوزه کتاب فصل، خاطر نشان کرد: این جایزه به زعم پدیدآورندگان، سبب تحول و انقلابی در این عرصه شده و آثار مثبتی به دنبال داشته است.

وی همچنین از برگزاری جلساتی در حوزه کاری بخش های مختلف این مجموعه یاد کرد و اعلام فراخوان هفتمین دوره کتاب فصل و برگزاری ششمین دوره کتاب فصل همزمان با ۲۴ آذرماه را از جمله اقدامات این مؤسسه در حذف سکون و توقف

برگزاری جوایزی چون کتاب سال و کتاب فصل به کار نشر معنا و اصالت می دهد و ناشران و مولفان را به چاپ و خلق آثار ارزشمند تشویق می کند. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دیدار از بخش های مختلف مؤسسه خانه کتاب ایران با بیان این مطلب گفت: برگزاری جایزه کتاب فصل نباید به صورت عادت درآید و فعالیت های آن فقط به اهدای جایزه محدود شود؛ بلکه باید در هر دوره، نتایج مطلوب این اقدام نسبت به دوره های قبل به خوبی نمایان باشد.

محمد حسین صفار هرنندی خطاب به مسئولان خانه کتاب گفت: کتاب ها باید با بهره گیری از آرمانی مطلوب و متناسب با موقعیت های زمانی خلق شوند و به آثاری که با توجه به این نکات پدید می آیند، امتیازی ویژه اختصاص یابد؛ به این معنی که با استفاده از این روش مولفانی که بر اساس موقعیت های مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی به خلق اثر می پردازند، مورد تشویق قرار گیرند.

وی همچنین از دبیرخانه جایزه گام اول دیدار کرد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی پیشینه ادبی - هنری ایران را مقدم بر دیگر حوزه ها معرفی کرد، ولی دست نیافتن به میزان مطلوب کتابخوانی و لزوم جهت دهی معنادار به ادبیات را از جمله نکاتی دانست

برنامه های سرای اهل قلم

سرای اهل قلم در ادامه برنامه های خود، این هفته میزبان علاقه مندان کتاب و کتابخوانی است. در اولین برنامه این هفته که از ساعت ۱۷ امروز (شنبه) آغاز می شود، سمیرا اصلان پور، معصومه رامهرمزی، علی الله سلیمی و اعظم حسینی به نقد و بررسی کتاب «دا» خواهند پرداخت.

کارگاه ترجمه با حضور دکتر عباس پژمان از دیگر برنامه های سرای اهل قلم در این روز است. در روز یکشنبه ۲۴ آذر ساعت ۱۶:۳۰ نیز احسان عباسلو و رضا نجفی درباره مکتب های ادبی (مدرنیسم) سخنرانی خواهند کرد.

در روز دوشنبه ۲۵ آذر یکی دیگر از جلسات کارگاه ترجمه با حضور دکتر عباس پژمان در ساعت ۱۶:۳۰ آغاز خواهد شد و به موازات این برنامه، رونمایی از دیوان حافظ به خط وصال با حضور آقایان مجتبی ملک زاده، سید محمد مجتبی حسینی، جعفر یاحقی، علیرضا اسماعیلی و امید محکمی آغاز خواهد شد. نقد و بررسی مجموعه شعر پاره خط سروده سینا علی محمدی با حضور ضیاءالدین ترابی، دکتر محمود اکرامی و دکتر مژگان عباسلو، آخرین برنامه این هفته خواهد بود که روز سه شنبه ۲۶ آذر از ساعت ۱۶:۳۰ برگزار خواهد شد.

کتابخانه های عمومی کشور دیجیتالی می شود

مدیرکل امور استان های نهاد کتابخانه های عمومی از دیجیتالی شدن کتابخانه های عمومی کشور خبر داد. محسن خوانساری که در نشست انجمن کتابخانه های عمومی استان ایلام سخن می گفت افزود: با اجرای این طرح، کتاب های موجود در کتابخانه های عمومی در اختیار خوانندگان اینترنتی قرار می گیرد. خوانساری با بیان اینکه هم اینک ۱۸۰۰ کتابخانه عمومی با ۲۰ میلیون جلد کتاب در کشور فعال است افزود: تا پایان برنامه چهارم توسعه تعداد این کتابخانه های عمومی باید به ۴۰۰۰ باب و تعداد کتاب ها نیز به بیش از ۵۳ میلیون جلد افزایش یابد. مدیر کل کتابخانه های عمومی استان ایلام نیز در این نشست گفت: هم اینک ۲۹ باب کتابخانه در استان ایلام وجود دارد که از این تعداد پنج باب در سال جاری به بهره برداری رسیده است.

بازنگری در ضوابط چاپ و نشر

معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از بازنگری در آیین نامه سیاست ها و ضوابط چاپ و نشر کتاب خبر داد و هدف از این اقدام را علاوه بر شفافیت بیشتر این آیین نامه، دور کردن شائبه اعمال سلیقه از ممیزی کتاب دانست.

دکتر محسن پرویز درباره ضرورت تدوین لایحه ای درباره ضوابط چاپ و نشر و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی به خبرنگار خبرگزاری فارس گفت: این مسئله در دوره گذشته در وزارتخانه مطرح شده بود ولی مسئولان وقت وزارتخانه به این نتیجه رسیدند که ضرورت ندارد لایحه تدوین و به مجلس ارائه شود.

وی افزود: وقتی دیگران این راه را رفته و به این نتیجه رسیده اند که ضرورتی ندارد، طبیعی است که ما هم نخواهیم آن را دوباره تکرار کنیم و توان و انرژی مجموعه را به خاطر دوباره کاری هدر دهیم.

دکتر پرویز گفت: به همان نظری که دوستان در دولت گذشته داشتند، احترام گذاشتیم و فکر کردیم نیازی به این کار نیست. معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین با اشاره به پیشنهاد هیأت نظارت بر آیین نامه اهداف، سیاست ها و ضوابط چاپ و نشر کتاب برای بازنگری در آیین نامه تأکید کرد که تغییرات پیشنهادی برای شفاف تر کردن موضوع است. وی گفت: مسائل جدیدی که در حوزه چاپ و نشر کتاب حادث شده به این آیین نامه اضافه شده است.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: تغییرات در این آیین نامه گسترده نیست و تنها سعی شده نواقصی که با گذر زمان آشکار شده، برطرف شود.

قیمت کتاب، منصفانه باشد

در عین حال معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره قیمت کتاب در ایران گفت: بعضی تصورشان این است که دلیل کمتر توسعه یافتن

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به جوایز حوزه کتاب: داوری ها باید غیر علنی باشند

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتقاد به غیر علنی بودن داوری ها در زمینه آثار مکتوب، معرفی نشدن داوران جایزه ادبی جلال آل احمد را در جهت احساس آرامش این افراد در روند داوری توصیف کرد.

محمدرضا مخبر دزفولی افزود: معمولاً نام داوران به این دلیل اعلام نمی شود که تحت فشار قرار نگیرند و معذورات اخلاقی پیدا نکنند و این موضوع مانع قضاوت درستشان نشود.

به باور دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی وقتی داور معرفی می شود، صاحب اثر به سراغ او می رود و داور دیگر احساس امنیت نمی کند.

داوری باید در شرایطی اتفاق بیفتد که اظهار نظر کاملاً محرمانه باشد؛ اصل هم بر این است که داوری ها، به خصوص در زمینه آثار مکتوب، غیر علنی باشد. مخبر در ادامه با بیان مثالی توضیح داد: در بخش علمی هم همین گونه است؛ مثلاً من اگر به عنوان عضو هیأت علمی دانشگاه مقاله ای را برای داوری ارائه کنم، داوران معرفی نمی شوند و با عنوان الف، ب و... شناخته می شوند.

پیشتر نیز دبیر علمی نخستین دوره جایزه جلال آل احمد درباره معرفی نشدن داوران این جایزه گفته بود: داوران ما بیشتر داوران علمی و دانشگاهی هستند و دوست ندارند وارد مناقشات رسانه ای شوند.

کتابخوانی در ایران، گرانی آن است اما این دلیل نمی تواند درست باشد. به گفته دکتر پرویز قیمت کتاب در کشور ما بالا نیست و تابعی از شرایط بازار است که از نظر ما باید منصفانه و عادلانه تعیین شود.

اظهارات دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی

در عین حال دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز گفت: بازنگری در ممیزی و آیین نامه چاپ و نشر کتاب به زودی در دستور کار شورا قرار می گیرد.

محمدرضا مخبر دزفولی درباره آیین نامه نشر کتاب، که ممیزی بر اساس آن انجام می شود، گفت: با توجه به این که نزدیک ۱۷ تا ۱۸ سال از آن مصوبه می گذرد، وزارت ارشاد پیشنهاد بازنگری در آن آیین نامه را به شورا ارائه کرده است، که به زودی در دستور کار قرار می گیرد.

مدیرکل دفتر چاپ و فرهنگ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: نمایشگاه های بی رونق به صنعت چاپ لطمه می زند

وی افزود: به اعتقاد من ادامه این روند و برگزاری نمایشگاه هایی که تعداد شرکت کنندگان بیشتر از تعداد بازدیدکنندگان آن است، زمینه نظام جمهوری اسلامی نیست. ذکاوی با بیان اینکه به نظر می رسد سازمان توسعه تجارت در برگزاری نمایشگاه های چاپ از نگاه کارشناسی فاصله گرفته است، تصریح کرد: در شرایط فعلی برگزاری نمایشگاه هایی با چنین کیفیت پایینی هیچ توجیه اقتصادی و فرهنگی ندارد و تنها تأمین کننده نیازهای شخصی یک گروه مشخص است.

دوسالانه نمایشگاه چاپ موافق هستید، توضیح داد: نمایشگاه های معتبر بین المللی در سطح دنیا به صورت دوسالانه و حتی هر چهار سال یک بار برگزار می شوند، اما به نظر من اشکالی ندارد که یک نمایشگاه منطقه ای حتی تحت عنوان بین المللی به صورت سالانه برگزار شود. وی در ادامه با انتقاد از تعدد نمایشگاه های صنعت چاپ در کشور یادآور شد: برای کشوری با ۷۰ میلیون جمعیت، یک یا حداکثر دو نمایشگاه چاپ کفایت می کند و نیازی به برگزاری هفت، هشت نمایشگاه در سال نیست.

نمایشگاهی در فصل سرما برگزار شود و مجریان آن انتظار موفقیت داشته باشند. به گفته ذکاوی دفتر چاپ و وزارت ارشاد در اعتراض به زمان برگزاری نمایشگاه صنعت چاپ تاکنون چندین بار به صورت کتبی نامه نوشته و نارضایتی خود را از این بابت عنوان کرده است، اما مجریان نمایشگاه هر بار با این بهانه که تقویم نمایشگاهی بسته شده است، از انجام خواسته ما سر باز زده اند و ما را به آینده حواله داده اند. ذکاوی در پاسخ به این پرسش که آیا شما با برگزاری

مدیر کل دفتر چاپ و فرهنگ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با انتقاد از تعدد نمایشگاه های صنعت چاپ در کشور گفت: نمایشگاه هایی که تعداد شرکت کنندگان آن بیشتر از تعداد بازدیدکنندگان است، زمینه نظام جمهوری اسلامی نیست. جلال ذکاوی افزود: ۱۵ سال است که نمایشگاه بین المللی صنعت چاپ برگزار می شود، اما تا امروز حتی یک بار هم از وزارت ارشاد به عنوان متولی حوزه چاپ کشور در این باره نظر خواهی نشده است. وی تصریح کرد: در هیچ جای دنیا سابقه ندارد که

به عمل آمده، مددجویان فعال در عرصه های فرهنگی، به ویژه فعالیت های قرآنی و کتابخوانی، پس از پایان دوره محکومیت و بازگشت به جامعه با اختلال های رفتاری و مشکلات کمتری روبه رو می شوند و امکان ارتکاب خطاهایی که منجر به دستگیری و بازداشت مجدد ایشان شود، بسیار اندک است.

گفتنی است در طول سال گذشته مسئولان فرهنگی زندان ها، با برگزاری مسابقات کتابخوانی در میان مددجویان، تلاش های ارزنده ای در این زمینه داشته اند و معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز با اهدای کارت های الکترونیک خرید کتاب به برگزیدگان این گونه مسابقات در گسترش هر چه بیشتر امر کتابخوانی در زندان ها مشارکت کرده است.

با عنایت به مطالب یاد شده و با توجه به آموزه های دین مبین اسلام که فراگیری علم و دانش را بر هر فرد مسلمان، در هر زمان واجب می داند؛ توجه به کتابخانه های زندان ها و تلاش در راستای گسترش کتابخوانی در میان مددجویان به منظور ارتقای سطح علمی و فرهنگی آنان، نه تنها یک نیاز، بلکه یک ضرورت به شمار می آید. بر این اساس، پیشنهاد می شود دستگاه ها و مؤسسات متعددی که در سراسر کشور به انجام فعالیت های فرهنگی می پردازند، توجه خویش را بیش از پیش به این بخش معطوف دارند.

* مدیر کل دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و کتابخوانی

پی نوشت ها:

۱. این درگه ما درگه نومیدي نیست
صد بار اگر توبه شکستی بازا
۲. پیامبر عظیم الشان اسلام (ص) فرموده: طلب العلم فیضه علی کل مسلم و مسلمة (فراگیری علم و دانش بر هر مرد و زن مسلمانی واجب است) و در حدیثی دیگر از آن حضرت نقل شده است: اطلبوا العلم من المهدی الی اللحد (چنین گفت پیغمبر راستگوی ز گهواره تا گور دانش بجوی)

زندان ها، نه تنها بخشی از اوقات فراغت زندانیان پر می شود، بلکه با این گونه اقدامات، به ویژه گسترش کتابخوانی در زندان ها، بنیه علمی و فرهنگی مددجویان تقویت می گردد و از یأس و ناامیدی آنان نیز تا حدود قابل توجهی، پیشگیری به عمل می آید. مضافاً این که ارتقای سطح علمی مددجویان، در آینده شغلی آنان، اثربخشی مثبتی دارد. یکی دیگر از مسئولان امور فرهنگی زندان های استان تهران در گفتگو با نگارنده این سطور با تأکید بر ضرورت افزایش بودجه فعالیت های فرهنگی در زندان ها، چنین می گفت: استقبال گسترده مددجویان از اقدامات اخیر معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه تجهیز کتابخانه های زندان ها، زمینه مناسبی است تا با گسترش هر چه بیشتر کتابخوانی در میان مددجویان، زمینه های اصلاح و تربیت هر چه سریع تر آنها را فراهم سازیم تا لااقل پس از پایان دوران محکومیت و بازگشت آنان به آغوش خانواده هایشان شاهد تکرار خطاهای گذشته و ورود مجددشان به محیط زندان نباشیم. وی افزود: از آنجایی که بر اساس آموزه های دین مبین اسلام، همواره راه توبه و بازگشت از خطاهای گذشته باز است و یکی از مقدمات توبه، پی بردن به خطای قبلی و دانش افزایی و آگاهی از سرگذشت دیگران برای بهره گیری از تجربیات آنان، در زمینه انتخاب شیوه صحیح زندگی است که بخشی از آن، از طریق مطالعه و کتابخوانی امکان پذیر می گردد؛ مسئولان ذریبط علاوه بر راه اندازی و توسعه کتابخانه ها در زندان ها با بهره گیری از امکانات آموزش از راه دور، فرصت تحصیلات تکمیلی را نیز برای مددجویان علاقه مند فراهم می آورند. آن دسته از مددجویان که از طریق آموزش از راه دور به تحصیلات دانشگاهی مشغول هستند، برای انجام تحقیقات و پژوهش های خود نیازمند کتاب هایی هستند که با تجهیز کتابخانه های زندانها، نیازهای آنان نیز تا حدودی برطرف می گردد. وی اظهار داشت: بر اساس مطالعات انجام شده و بررسی های

توجه به کتابخانه های زندان ها، نیاز یا ضرورت؟

ادامه از صفحه اول

برگزاری مراسم افتتاحیه ۳۳ نمایشگاه کتاب در ۳۳ زندان کشور در آبان ماه ۱۳۸۷، فرصتی بود تا نگارنده به اتفاق برخی از مسئولان امور فرهنگی، بازدیدی از یکی از زندان های تهران داشته باشد و با درخواست جدی مسئولان امور فرهنگی زندان ها و مددجویان در زمینه تداوم فعالیت ها و اقدامات ارزشمند معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه تجهیز کتابخانه های زندان ها، روبه رو شود.

هر چند عده ای چنین تصور می کنند که زندانیان، انسان های مجرم و خلافکاری هستند که ضمن محرومیت از حقوق اجتماعی، باید از هر گونه امکانات و تسهیلات فرهنگی نیز بی بهره باشند ولی خوشبختانه مسئولان امور فرهنگی زندان ها، تلاش جهت اصلاح و تربیت و بازسازی شخصیت مددجویان و بازگشت شرافتمندانه آنان به جامعه را وظیفه خویش می دانند و فعالیت و همکاری آنان در گسترش کتابخوانی در زندان ها نیز در همین راستاست. شایان ذکر است که یکی از مسئولان امور فرهنگی زندانهای استان تهران، در گفتگو با نویسنده این مقاله، با اشاره به ضرورت گسترش هر چه بیشتر فعالیت های فرهنگی در زندان ها، درباره تأثیر مثبت کتابخوانی بر رفتار مددجویان می گفت: بر اساس بررسی های به عمل آمده، رابطه مستقیم و معناداری بین افزایش میزان مطالعه مددجویان و بهبود رفتار آنان وجود دارد.

وی افزود: مسئولان امور فرهنگی زندان های کشور بر این باورند که بسیاری از زندانیان، به خطارتفگانی هستند که خواسته یا ناخواسته، جرمی مرتکب شده اند لیکن در اغلب موارد از کرده خویش نادم و پشیمانند. بنا بر این، اگر چه با توجه به میزان جرم ارتكابی، لازم است برای مدتی معین از برخی حقوق اجتماعی به ویژه حضور در جامعه محروم باشند ولی با انجام برنامه ها و فعالیت های مختلف فرهنگی در

تأسیس بانک اطلاعات شاعران

دبیر علمی جشنواره شعر فجر در ادامه گفت: بخش تجلیل از شاعران انقلاب در سی امین سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران از بخش های دیگر این جشنواره خواهد بود. نظری گفت: در جشنواره شعر فجر امسال شعرها در دو بخش مجزای کلاسیک و نو با موضوعات آزاد بررسی می شوند. شایان ذکر است بر اساس خبر ایبنا، چهارمین جلسه تخصصی جشنواره بین المللی شعر فجر با حضور مصطفی امیدی (دبیر اجرایی جشنواره)، علی شجاعی صائین (عضو شورای سیاستگذاری)، علی معلم دامغانی (دبیر جشنواره)، ابوالفضل فاضل نظری (دبیر علمی)، موسی بیدج (مسئول بخش بین الملل) و محمود اکرامی (فرادبیر اجرایی سابق جشنواره بین المللی شعر فجر) هفدهم آذرماه در دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و کتابخوانی برگزار شد.

فجر نیز از تبیین سند جامع شعر انقلاب بر اساس توجه به سیر تطور شعر پس از انقلاب اسلامی به عنوان یکی از دستاوردهای مهم جشنواره شعر فجر امسال یاد کرد. فاضل نظری درباره مصوبات چهارمین جلسه شورای سیاستگذاری این جشنواره گفت: در این جلسه درباره برخی دیگر از محورها و بخش های جشنواره تصمیم نهایی گرفته شد. وی افزود: تبیین سند جامع از سیر تطور شعر انقلاب از اساسی ترین مباحثی بود که در جلسه چهارم مطرح و تصمیم بر این گرفته شد که در سومین جشنواره شعر فجر این مهم انجام پذیرد. نظری درباره مصوبات دیگر این جلسه گفت: در جشنواره امسال بخشی مجزای به عنوان شعر کودک و نوجوان در نظر گرفته شده که در این بخش شعرهای کودک و نوجوان به شکلی کاملاً مجزا از حوزه شعر بزرگسال به داوری گذاشته می شود.

مدیرعامل خانه کتاب در حاشیه جلسه تخصصی جشنواره بین المللی شعر فجر، بر تهیه کارنامه فعالیت ها، زندگینامه ها و گرد آوردن نمونه ای از آثار شاعران سراسر کشور تاکید کرد. علی شجاعی صائین افزود: تهیه کارنامه شاعران سراسر کشور در مقایسه با برگزاری جشنواره شعر فجر، از اهمیت بیشتری برخوردار است. وی خاطر نشان کرد: مکاتبه با ادارات کل فرهنگ و ارشاد استان ها برای احصای شاعران و جمع آوری نمونه ای از آثار آنان، به منظور ایجاد بانک اطلاعات شاعران سراسر کشور انجام خواهد شد. شجاعی صائین همچنین معرفی برگزیدگان شاعران جوان استان ها در ایام الله دهه فجر را در قالب شب شعر استانی، از دیگر برنامه های این جشنواره عنوان کرد. **تبیین سند جامع شعر انقلاب** در عین حال دبیر علمی سومین جشنواره شعر

استقبال مددجویان از تجهیز کتابخانه های زندان ها

مراسم افتتاحیه کتابخانه های زندان ها با حضور مدیر کل دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و کتابخوانی وزارت ارشاد و جمعی از مدیران سازمان زندان های کشور در ندامتگاه اوین برگزار شد. مدیر کل دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی وزارت ارشاد درباره این مراسم گفت: در این جلسه با توجه به استقبال بیش از حد انتظار مددجویان از افتتاح کتابخانه ها و تجهیز آن ها، مسوولان سازمان زندان ها با تشکر از اهتمام معاونت فرهنگی وزارت ارشاد خواستار ادامه همکاری ما با سازمان زندان ها شدند. مصطفی امیدی افزود: در عین حال مسوولان ذریبط خواستار ارسال مجموعه کتاب های شعر و داستان معاصر که از سوی انتشارات تکا منتشر شده است به همه کتابخانه های زندان ها شدند. به گفته این مقام فرهنگی یکی دیگر از پیشنهادها در این جلسه مشارکت وزارت ارشاد در اهدای جوایز به برگزیدگان مسابقات کتابخوانی در زندان ها بوده است. شایان ذکر است در پایان این مراسم جمعی از مددجویان زندان های استان تهران با اهدای لوح تقدیری به مصطفی امیدی به نمایندگی از وزارت ارشاد از تلاش های این وزارتخانه در افتتاح کتابخانه های زندان ها قدر دانی کردند.

در بخشی از این تقدیر نامه آمده است: از اهتمام ویژه و زحمات بی شائبه کارکنان خدوم و دست اندرکاران آن وزارتخانه در توسعه و تجهیز کتابخانه های زندان ها به منظور پر کردن بهینه اوقات فراغت و ارتقا سطح علمی به خطا رفتگان نادم تقدیر و تشکر به عمل آورده و از درگاه قادر دانان، بهروزی و توفیق روزافزون و توأم با سربلندی برای شما مسئلت می نمایم.

از انجمن ناشران آموزشی جهان

آمریکا، ناشر ایرانی را اخراج کرد

با مداخله دولت آمریکا، انتشارات بین المللی گاج به خاطر ایرانی بودن از انجمن ناشران آموزشی جهان (AEP) اخراج شد. انتشارات بین المللی گاج به عنوان اولین و تنها عضو آسیایی انجمن ناشران آموزشی جهان (AEP) از سال ۲۰۰۸ میلادی به عضویت این انجمن درآمده بود. براساس اعلام AEP دلیل اخراج این ناشر تنها ایرانی بودن است!

تهدید ۵۰۰ هزار دلاری آمریکا!

در همین زمینه مدیر واحد بین الملل انتشارات گاج می گوید: انجمن ناشران آموزشی جهان اگر عضویت ایران را در این انجمن باطل نمی کرد، باید ۵۰۰ هزار دلار به دولت آمریکا جریمه می داد. عبدالله قره باغی افزود: شرکت های آمریکایی اگر در ارتباطشان با شرکت های ایرانی از سقف مالی خاصی پا فراتر بگذارند از طرف دولت آمریکا جریمه می شوند. وی می گوید با این حال حجم پولی که بین ایران و انجمن ناشران آموزشی جهان (AEP) رد و بدل شده کمتر از دو هزار دلار بوده است. به گفته قره باغی، این مبلغ نه از طریق ایران که از طریق آلمان به حساب انجمن ناشران آموزشی جهان (AEP) منتقل شده است. قره باغی می گوید: رفتار دولت آمریکا در حذف انتشارات گاج از عضویت در این انجمن کاملاً مغرضانه بوده است. بیش از ۴۰۰ ناشر از سراسر جهان در انجمن ناشران آموزشی جهان (AEP) عضو هستند و دفتر اصلی این انجمن در ایالت نیوجرسی آمریکا است.

اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران برگزار می کند:

دوره های آموزشی کوتاه مدت

صنعت نشر

در پایان دوره به شرکت کنندگان گواهی نامه اعطا خواهد شد.

علاقه مندان می توانند برای آگاهی بیشتر از شرایط و موضوعات دوره ها و ثبت نام در دوره ی جدید (دی ماه ۸۷) با شماره تلفن های ۷۷۵۳۷۷۲۲ و ۷۷۶۳۷۰۲۱ تماس بگیرند.

تهران، خیابان انقلاب، بیج شمیران، کوی شهید عباسی اصفهانی، کوچه شریف، شماره ۵۹
تلفن: ۷۷۶۳۷۰۲۱ • ۷۷۵۳۷۷۲۲ • نمابر: ۷۷۵۱۲۵۹۹

مجموعه کتابهای کاربردی

کلید

انتشارات کلید آموزش

تلفن: ۶۶۹۵۳۰۷۳

پذیرش نمایندگی فروش

سایر عناوین این مجموعه را در سایت www.kelid.ir ملاحظه نمایند

همایش بین‌المللی رودکی در تهران و مشهد

استاندار خراسان رضوی از برگزاری همایش بین‌المللی بزرگداشت رودکی در مشهد خبر داد. محمد جواد محمدی زاده که در جمع مدیران استانی سخن می‌گفت افزود: برگزاری چنین همایشی در مشهد و حضور استادان این حوزه اهمیت زیادی دارد زیرا این افراد به نوعی سرمایه‌های فرهنگی ایران به حساب می‌آیند.

وی درباره دلیل برگزاری این مراسم در مشهد اظهار داشت: اصلی‌ترین دلیل برگزاری این همایش در مشهد که به دستور رییس‌جمهور صورت می‌گیرد، وجود غنای فرهنگی در مشهد و استان خراسان رضوی است.

وی با اشاره به این مطلب که بعد از برگزاری همایش رودکی در مشهد همایش بزرگداشت شیخ بهائی برگزار می‌شود افزود: مشهد پایگاه فرزندان، فرهیختگان، اندیشمندان و شاعران جهت معرفی این افراد به سرتا سر دنیا است.

وی خطاب به مسئولان استان اظهار داشت: بدلیل اینکه این همایش بین‌المللی است، باید مکان برگزاری آن مناسب باشد و در این همایش باید چهره‌های دانشگاهی و مدرسین آموزش و پرورش که در خصوص ادبیات و زبان فارسی صاحب نظر هستند حضور داشته باشند. وی افزود: بازدید از موزه و کتابخانه آستان قدس

تحقق آرزوی ۲۰ ساله کتابفروشان در لایحه توزیع

به گفته مسئول انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان، لایحه توزیع وزارت ارشاد آرزوی بیست ساله توزیع‌کنندگان و کتابفروشان را محقق می‌کند.

نادر قدیانی در عین حال یکی از مشکلات این عرصه را سرمایه‌گذاری نکردن بخش خصوصی دانست و گفت: تا وقتی که بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در توزیع کتاب قدم برندارد مشکل توزیع کتاب که نبود ویتترین است حل نخواهد شد.

وی با اشاره به حمایت وزارت ارشاد، لایحه اخیر این وزارت را گامی مهم ارزیابی کرد و گفت: فعالیت در بخش توزیع کتاب نیاز به سرمایه‌های هنگفتی دارد که بخش خصوصی بدون حمایت از پس آن بر نمی‌آید.

مدیر مسئول نشر قدیانی، تهیه مکان‌های بزرگ تجاری برای توزیع‌کنندگان را از مشکلات بیست ساله این صنف دانست و ابراز داشت: یکی از مشکلات صنعت نشر در ایران این است که سرمایه‌گذاران بخش خصوصی به دلیل اقتصادی نبودن فروش کتاب، سرمایه‌های خود را وارد این عرصه نمی‌کنند که در صورت تصویب لایحه وزارت ارشاد و به وجود آمدن مسائلی مثل بیمه صنفی این مهم تا اندازه زیادی حل خواهد شد. قدیانی یکی از بزرگ‌ترین شیوه‌های تبلیغ کتاب را تبلیغ سینه به سینه عنوان کرد و گفت: با حل مشکل استفاده کتابفروشان از مناطق مسکونی در هر محله، شاهد ایجاد پاتوق‌های فرهنگی خواهیم بود که به تبلیغ کتاب و کتابخوانی کمک زیادی می‌کند.

زیبایی کتاب‌های ایرانی در آینه رقابت

اعطا شد. جایزه اول را که «مدال زرین» نام دارد کتابی از کشور سوئیس به دست آورد. این مسابقه هر سال در ۷ رشته ادبیات، غیرداستانی و علمی، هنر و عکاسی، ادبیات کودک و نوجوان، درسی و آموزشی، ویژه با تیراژ محدود، کاتالوگ و امثال آن برگزار می‌شود.

کلیه کتابهای زیبای ارسالی از کشورهای مختلف شرکت‌کننده طی سال در نمایشگاههای مختلف بین‌المللی به نمایش گذاشته می‌شوند تا تمامی علاقمندان در سراسر جهان بتوانند کتابهای زیباتر دنیا را از نزدیک ببینند. هدف این نمایشگاه نشان دادن ارزش کتاب به دست‌اندرکاران فرهنگ مکتوب است تا علاوه بر تولید یک کتاب به صورت یک اثر جاودانه هنری آن را برای خریدار و خواننده لذت بخش کرد.

دومین دوره انتخاب زیباترین کتابهای ایران با گزینش ۴۳ عنوان از ۱۰ ناشر به پایان رسید. با انجام این کار کتابهای زیبای ایرانی برای حضور در نمایشگاه لایپزیک و شرکت در مسابقه بین‌المللی این نمایشگاه به آلمان ارسال شدند.

انتشارات پیدایش، دستان، رسم، شباویز، کیمیاگر، گاج، گویا، مثلث، نگار و یساولی از جمله ناشرانی هستند که کتابهایشان امسال برای شرکت در این مسابقه راهی آلمان شده‌اند.

این مسابقه از سال ۱۹۶۳ تا کنون همه‌ساله در آلمان برگزار می‌شود و نتیجه نهایی داوری در نمایشگاه بین‌المللی لایپزیک اعلام می‌شود. از سال ۲۰۰۷ ایران کتابهای برگزیده خود را برای شرکت در این مسابقه ارسال می‌کند.

در سال ۲۰۰۸ جایزه ویژه نمایشگاه با نام «حرف زرین» به یک کتاب ونزویلایی

کنجینه

انجمن آرشاد و آرشیو

کلید طلایی مدیریت دانش

بیش از ۱۷ سال حضور موثر در بزرگترین آرشیوها و کتابخانه‌های کشور

- امکان ذخیره و بازیابی اطلاعات مربوط به بیش از ۲۰ نوع ماده آرشیوی و کتابخانه‌ای مانند کتاب، نقشه، کاست، DVD، فیلم و ...
- وجود آرشیو دیجیتال و یکپارچه به همراه سایر اطلاعات هر ماده و سهولت در بازیابی همزمان آنها
- قابلیت جست‌وجوی اطلاعات وارد شده مطابق با قواعد و استانداردهای بین‌المللی و نظارت هوشمند بر صحت آنها
- قابلیت تولید انواع گزارش‌های آماری و مدیریتی و توانایی در تحلیل داده‌ها
- امکان نظارت و ایجاد دسترسی متفاوت به بخش‌ها، اطلاعات، محتوا و ... توسط مدیریت
- امکان ایجاد میز کار ذخیره برای هر کاربر
- سازگار با سیستم عامل Vista و XP
- قابل استفاده در شبکه‌های LAN و WAN
- مبتنی بر بانک‌های اطلاعاتی استاندارد مانند SQL Server
- رابط کاربری مبتنی بر وب و بدون نیازی منو همگام با نسل جدید Office

۲۲۳۰۵۰۰۷

www.raymehri.com

مؤسسه امام صادق (علیه السلام)

فروغ ولایت

(تألیف: محمدعلی زندگانی، حضرت علی علیه السلام)

حضرت آیت الله العظمی جعفر سبحانی

قم - میدان شهدا - انتشارات توحید

تلفن: ۰۲۵۱۷۷۴۵۴۵۷

همراه: ۰۹۱۴۱۵۱۹۲۷۱

خانه کتاب منتشر کرد

چهاراب انقلاب بین فلسطین و صیای جنوبی شماره ۱۱۷۸

قابل توجه

ناشرین محترم

کتابش

تحویلی نو در عرصه چاپ کتاب

با خدمات چاپ و انتشارات کتاب شمس

انجام کلیه امور کتاب از مجوز و حروفچینی تا مصافی را بصورت کامپیوتری (بدون لیتوگرافی)

با بالاترین کیفیت و کمترین قیمت

یکجا تجربه کنید

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۲۹۷۴۱

۰۹۱۲۲۱۵۹۰۷۲

سازمان آگهی‌ها در کتاب ماه

آگهی می‌پذیرد

تلفن: ۲۲۲۵۵۲۴۶

انتشارات دریاساز

ناشر کتابهای شیطانی

مدیریت مزارع پرورش ماهی گرمابی

بهداشت و تغذیه ماهیها

کتاب حاضر برای تأمین اطلاعات مفید و کاربردی در زمینه معرفی گونه‌های پرورشی ماهیان گرمابی (بهداشت و تغذیه) به چاپ رسیده است

چاپ دوم ۱۳۸۷ - قیمت ۴۴۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش و فروش: ۰۹۱۲۲۸۷۸۲۲۶ - ۶۶۵۹۳۵۸۸

www.daryasar.com

در گفت و گوی اهالی نشر با کتاب هفته صورت گرفت

حمایت ناشران از تأسیس اتحادیه مستقل

ناشران و کتابفروشان نیز باید هر چه سریع تر به سمت تخصصی شدن گام بردارند، به این منظور نخستین حرکت می تواند تشکیل دو اتحادیه مستقل برای ناشران و کتابفروشان باشد. او در این باره می گوید: «در دنیایی که همه عرصه های علم و فناوری به سوی تخصصی شدن پیش می روند و افق هایی چون چاپ دیجیتال و کتاب های الکترونیکی در حوزه نشر مطرح شده اند، نبود اتحادیه تخصصی ناشران یک نقطه ضعف بزرگ تلقی می شود.»

کریمی خالدي معتقد است که تخصصی کردن مسائل مربوط به حوزه نشر تنها با تشکیل اتحادیه مستقل ناشران پایان نمی پذیرد بلکه موزعان کتاب و کتابفروشان نیز هر یک باید برای صنف خود اتحادیه های جداگانه و توانمند تشکیل دهند تا نارسایی هایی را که در زمینه توزیع و فروش کتاب داریم مرتفع سازیم. او گستردگی و تنوع کنونی دو حیطه نشر و کتابفروشی را غیر منتظره توصیف می کند و می گوید: «به راستی در دهه ۳۰ که اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران تشکیل شد، چه کسی گمان می کرد با وسعت و گستردگی امروز در حوزه کتاب روبه رو شویم؟ علاوه بر این در آن روزگار بیشتر کتابفروشان خود ناشر هم بودند اما با پیشرفت هایی که امروزه داشته ایم کتابفروشی به حرفه ای کاملاً مستقل تبدیل شده و با تعداد بسیار زیادی فروشگاه کتاب مستقل روبه رو هستیم.»

خالدي این گونه نتیجه گیری می کند که با توجه به اقتضات زمان و تحرکی که در بازار کتاب به وجود آمده، تشکیل اتحادیه تخصصی ناشران امری اجتناب ناپذیر است.

افزایش حمایت ها از ناشران حرفه ای

مدیر انتشارات جمهوری نیز مانند همکاران دیگر خود تأسیس اتحادیه مستقل و تخصصی ناشران را حرکتی مثبت و رو به جلو ارزیابی می کند. او معتقد است که بیش و پیش از هر چیز اتحادیه جدید باید هدفمند و با برنامه تشکیل شود و در تمام مراحل شکل گیری آن، نظر کارشناسان و اهداف برنامه ها مشخص باشد. علیرضا اسدی تأکید دارد که آیین نامه ها و دستورالعمل تشکیل اتحادیه جدید باید به نحوی باشد که حمایت های بیشتری از ناشران حرفه ای به عمل آید. در واقع، اتحادیه آینده باید ضعف های پیشین در اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران را به خود راه ندهد و افق های جدیدی را فراوری حوزه نشر بگسرد، نه اینکه روش های پیشین را ادامه داده و چیزی بر آن نیفزاید. به این ترتیب، لازم است که برای اتحادیه مستقل ناشران تعاریف و خصوصیات روزآمد و تازه ای تعریف کنیم. اسدی در ادامه به وضعیت ناشرانی پرداخت که کتابفروشی هم دارند و یادآور شد که اگر طرح تفکیک به درستی انجام و برای ناشران و کتابفروشان حمایت های لازم تعریف شود، ناشرانی که کتابفروشی دارند در هر دو بخش از حمایت های مربوط به حوزه های نشر و کتابفروشی بهره مند خواهند شد و به این ترتیب چتر حمایتی استوارتری برای این دسته از ناشران گسترده می شود. او استفاده از نیروی بالقوه تمامی ناشران حرفه ای را در اجرای طرح مذکور لازم و ضروری ارزیابی کرد. مدیر نشر جمهوری ضمن تأکید بر هویت مستقل حرفه نشر، در مورد مهم ترین عامل ایجاد انگیزه برای تأسیس اتحادیه ناشران، افزود: آنچه بیش از هر چیز سبب شده تا نیاز به شکل گیری اتحادیه مستقل در میان ناشران احساس شود، نبود حمایت های لازم از سوی اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران است.

می گوید: «هنگامی که ساختار اتحادیه به ترتیبی است که ما ناشر را در کنار کارت پستال فروش می نشانیم، صد البته باید خدشه دار شدن شاخص های حرفه ای صنعت ناشر را هم بپذیریم. تمام کسانی که به معنای واقعی کلمه ناشر هستند از وضعیت کنونی اتحادیه به شدت ناراضی اند و در حالی که تمام سرمایه و عمرشان را در راه نشر گذاشته اند نمی توانند بپذیرند با کسانی که با اغراض سیاسی فعالیت می کنند، همانند و یکسان باشند.»

مدیر انتشارات گلگشت که انتشارات وی در حوزه نشر کتاب های حوزه فلسفه، دین و هنر فعالیت دارد، معتقد است طرح تشکیل اتحادیه ناشران باید پیش از اینها پیگیری می شد و در این مورد از سوی دست اندرکاران حوزه نشر کم کاری شده است. به باور صفری نه تنها باید اتحادیه ناشران تشکیل شود، بلکه در درون این اتحادیه مستقل نیز ناشران باید تقسیم بندی شوند و ناشران فعالی که کتاب های جدید منتشر می کنند، از ناشرانی که تنها عنوان ناشر را یدک می کشند، تمایز یابند. طبیعی است که ناشران فعال باید از حمایت های بیشتری برخوردار و ناشران کم کار به انتشار کتاب های ارزشمند ترغب شوند. نظرات دقیق بر کار ناشران و تقسیم بندی آنها بر اساس میزان و کیفیت کارشان، اهدافی است که تنها با تشکیل یک اتحادیه تخصصی امکان پذیر خواهد شد.

تخصص گرایی در فعالیت های صنفی

اصغر کریمی خالدي نیز از دیگر ناشرانی است که تأسیس اتحادیه مستقل ناشران را در جهت تخصصی کردن حوزه نشر ارزیابی می کند، گرچه او از زاویه ای دیگر به موضوع می نگرد. مدیر انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی وضعیت کنونی حوزه نشر را در شرایطی ناهمگام با تحولات صنعت چاپ می بیند. به باور او امروزه با پیشرفت هایی که در حوزه چاپ رخ داده است، چاپخانه داران دارای اتحادیه ای مستقل شده اند و به همین دلیل ویژگی های کیفی چاپ و سرعت آن را به شیوه قابل توجهی افزایش داده اند. این در حالی است که روش کار ناشران و کتابفروشان همچنان سنتی و غیر تخصصی باقی مانده و این امر باعث اختلاف و ناهماهنگی فاحشی در دو حوزه نشر و چاپ شده است. خالدي عقیده دارد برای از میان بردن این فاصله دو صنف

طرح تشکیل اتحادیه مستقل ناشران چندی است که به دغدغه اصلی اصحاب نشر کشور تبدیل شده است. ناشران امیدوارند با تأسیس این اتحادیه و پیگیری مستقل مطالبات صنفی خود، از دیدگاه های سنتی در حوزه نشر فراتر رفته و به ارتقای شاخص های نشر حرفه ای نائل آیند. کتاب هفته نیز بنا به وظیفه اطلاع رسانی خود در شماره های گذشته به انعکاس دغدغه های موجود در لزوم تأسیس اتحادیه مستقل ناشران و امتیازاتی که این اتحادیه می تواند در جهت ارتقای صنفی نشر ایجاد کند، پرداخت.

با توجه به تأکید ناشران مختلف مبنی بر تسریع در فرایند تأسیس اتحادیه و بهره گیری از نظرات کارشناسان، در این زمینه گزارش پیش رو می گوید تا برخی از خطوط اصلی و ویژگی های اتحادیه مستقل ناشران را از زبان اهالی نشر، ترسیم کند. علاوه بر این، شماری از ناشران با اشاره به ضعف های کنونی اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران صرف نظر از آمیختگی اصناف گوناگون تولیدکننده و فروشنده پوستر و کارت پستال، کتابفروشی و ناشر در آن خواستار کاستی های یادشده در قالب مستقل شده اند.

دو اتحادیه مستقل

برای ناشران و کتابفروشان

به عقیده مدیر مسئول انتشارات بشری حتی وزارت بازرگانی نیز به دلیل نوع کار ناشران باید سرفصل جدیدی برای این اتحادیه باز کند. به گفته دکتر محسن کفاشی در حال حاضر اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران همانند اتحادیه های دیگر، با نظارت وزارت بازرگانی فعالیت می کند، حال آن که با توجه به ماهیت کار ناشران که بیش از صیغه تجاری و بازرگانی، فرهنگی است، باید این صنف زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به فعالیت های حرفه ای و صنفی خود ادامه دهد. بدیهی است که برای رسیدن به چنین هدفی پیش از هر چیز باید اتحادیه مستقل ناشران را تشکیل داد.

دکتر محسن کفاشی برای مثال به سازمان نظام پزشکی ایران به عنوان اتحادیه ای صنفی که به خاطر ویژگی های خاص عرصه بهداشت و درمان از دیگر اصناف و اتحادیه ها متمایز شده است اشاره می کند و می گوید: «ویژگی های کار نشر و ناشران چنان از حوزه هایی مانند کتابفروشی و دیگر عرصه های تجاری متمایز است که تشکیل اتحادیه مستقل برای آن ضروری به نظر می رسد.»

دکتر کفاشی در ادامه توضیح می دهد که شاید تنها وجه اشتراک کار ناشران و کارت پستال فروشان این باشد که هر دو حرفه مذکور مستقیم یا غیر مستقیم با کاغذ سروکار دارند. به گفته او از این که بگذریم دیگر هیچ وجه اشتراکی میان رویکرد این دو حرفه نمی یابیم. مدیر انتشارات بشری که با چاپ بیش از ۷۰۰ عنوان کتاب از پرکارترین ناشران سال های اخیر به شمار می آید، ساختار کنونی اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران را نسبت به نیازها و ضرورت های امروز در حوزه نشر و بازار کتاب عقب مانده توصیف می کند و می گوید: «اکنون تمام مشاغل و حرفه ها به سمت تخصصی شدن پیش می روند. در چنین شرایطی و در حالی که حیطه نشر و کتابفروشی نیز هر یک ویژگی های خاص خود را دارند نمی توان به ساختاری که در آن از تخصص گرایی خبری نیست دل خوش کرد و اولین گام برای تشکیل ساختارهایی تخصصی که با شرایط حاضر سازگار باشد، تشکیل اتحادیه مستقل برای ناشران و کتابفروشان کشور

**مدیر انتشارات جمهوری:
اتحادیه جدید باید هدفمند
و با برنامه تشکیل شود
و در تمام مراحل شکل گیری
آن، نظر کارشناسان
و اهداف برنامه ها
مشخص باشد**

جایزه کتاب فصل، ۲۴ آذرماه (فردا) به ششمین دوره خود می‌رسد و مراسم پایانی این دوره از جایزه - که به کتاب‌های فصل تابستان ۱۳۸۷ اختصاص دارد - در تالار فردوسی دانشگاه تهران برگزار می‌شود. در روزهای منتهی به این رویداد فرهنگی با دکتر محمدعلی رضایی دبیر جایزه‌های کتاب سال و فصل، گفت‌وگویی انجام داده‌ایم. او به نکته قابل توجهی اشاره می‌کند و می‌گوید: «با وجود ضوابطی که در برهه‌های داوری وجود دارد و نظارت‌هایی که بر مراحل داوری انجام می‌شود، دخالت سلیقه‌ها به حداقل ممکن می‌رسد. درست است که هر داور سلیقه خاص خود را دارد اما این امر نمی‌تواند نقش پررنگی در انتخاب‌ها داشته باشد و تعیین‌کننده نیست.»

دکتر محمدعلی رضایی: دبیر ششمین دوره جایزه عنوان کرد

تجربه‌های تازه در داوری کتاب فصل

روال معمول جشنواره‌های کتاب این است که آثار به وسیله پدیدآورندگان به دبیرخانه ارسال شود اما ما به این مقدار اکتفا نمی‌کنیم و خودمان هم از طریق آرشیوهای خانه کتاب و اداره کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا تماس با ناشران و نویسندگان به گردآوری آثار می‌پردازیم. حتی مواردی وجود دارد که آثاری را که به دبیرخانه ارسال نشده است، خریداری می‌کنیم که درصد قابل توجهی را تشکیل می‌دهد. چون گاهی پیش می‌آید که نویسندگان درگیر کارهای علمی خود هستند و شاید ارسال آثار برایشان مقدور نباشد. بنابراین خود ما دست به کار می‌شویم تا دایره داوری حداکثری باشد و اثری از قلم نیفتد.

در ششمین دوره جایزه کتاب فصل، چه تعداد داور با دبیرخانه همکاری داشته‌اند؟

بیش از ۳۰۰ داور در ۶۰ گروه داوری در انتخاب آثار برگزیده و شایسته تقدیر این دوره از کتاب فصل دخالت داشته‌اند.

در حال حاضر که یک هفته تا برگزاری مراسم پایانی ششمین دوره این جایزه باقی است، کار داوری در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

در حال حاضر در مرحله جمع‌بندی امتیازات داوران هستیم. نکته‌ای که فکر می‌کنم بد نیست به آن اشاره کنم این است که کتاب فصل در پنج دوره‌ای که از برگزاری آن می‌گذرد، توانسته جایگاه خود را در میان ناشران و نویسندگان پیدا کند. این جایزه همچنین کمک قابل توجهی به روند انتخاب آثار جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی می‌کند. هر چند که داوری در آن جایزه مشکل‌تراست و از معیارهای بالاتری هم برخوردار است. البته این حرف به این معنی نیست که سطح انتخاب‌ها و داوری‌های کتاب فصل پایین است. روال داوری کتاب فصل یک روال کاملاً علمی است. نکته دیگر این که چنانچه اثری از یکی از داوران به دور مسابقات راه‌یابد، آن داور از داوری کنار گذاشته می‌شود تا هیچ‌گونه شائبه‌ای در علمی بودن انتخاب‌های جایزه کتاب فصل به وجود نیاید.

که نظر مثبت یکی از اعضای این گروه را داشته باشند، به مرحله دوم راه می‌یابند. در مرحله دوم نیز هر کتاب به وسیله دو داور ارزیابی می‌شود و نتایج این ارزیابی در برهه‌های ویژه ثبت می‌شود. در این مرحله اگر مواردی باشد که نیاز به بررسی بیشتر داشته باشد یا در نظر دو داور، اختلاف فاحشی داشته باشد، به داور سوم و گاه چهارم هم ارجاع داده می‌شود.

در مرحله نهایی، کتاب‌هایی که بیش از ۹۰ امتیاز کسب کنند، به عنوان کتاب برگزیده انتخاب می‌شوند و کتاب‌هایی که بین ۸۰ تا ۹۰ امتیاز به دست بیآورند، به عنوان آثار شایسته تقدیر معرفی می‌شوند. واضح است که آثاری که امتیاز کمتر از ۸۰ را کسب کنند از دور مسابقه حذف می‌شوند.

سوالی که وجود دارد این است که کتاب‌های مورد بررسی در این جایزه از سوی ناشران یا نویسندگان آنها به دبیرخانه ارسال می‌شود یا این امکان وجود دارد که دبیرخانه خود پیگیر یافتن و بررسی این آثار باشد؟

کاری با نظارت و مشورت گروه‌های کارشناسی انجام می‌شود و ضرورت تغییر از سوی آنها تعیین می‌شود. در داوری‌های جایزه کتاب فصل این مجال که علاوه بر محتوای کتاب‌ها، به ظاهر، گرافیک و صفحه‌آرایی آنها نیز توجه شود، تا چه حد وجود دارد؟

در برهه‌های داوری بخش‌هایی هم به شکل ظاهری کتاب‌ها اختصاص داده شده است. چون هر چه ظاهر یک کتاب چشم‌نوازتر باشد، بهتر می‌تواند مورد استفاده خوانندگان قرار گیرد و آنها را جذب کند.

آیا جشنواره‌هایی مشابه کتاب فصل، در کشورهای دیگر نیز وجود دارد و اگر وجود دارد، چه مطالعاتی روی آنها انجام گرفته است تا بتوان از تجربیات آنها در بهتر برگزار کردن این جایزه استفاده کرد؟

الگوهایی نظیر این جایزه در دیگر کشورها وجود دارد و ما هم این آمادگی را داریم که اگر مواردی در این جایزه‌ها باشد که روال داوری ما را بهتر کند، حتماً از آن استفاده کنیم. اما برای این کار نیازمند بررسی‌ها و جست‌وجوهای دقیق‌تر هستیم و دوستانی که این مسائل را پیگیری می‌کنند، مطالعه در این زمینه را ادامه می‌دهند. اگر در این جست‌وجوها نکات مثبت و قابل استفاده‌ای وجود داشته باشد، حتماً در روند برگزاری دوره‌های بعدی کتاب فصل لحاظ می‌شود.

به عنوان دبیر جایزه کتاب فصل فکر می‌کنید این امکان وجود دارد که برای جذب بهتر و بیشتر مخاطبان، مراسم جایزه کتاب فصل به جای تهران در حاشیه برخی نمایشگاه‌های کتاب استانی برگزار شود؟

تا به حال چنین فکری نشده و می‌توان این پیشنهاد را بررسی کرد. اگر در بررسی‌ها به این نتیجه برسیم که برگزاری مراسم اهدای جوایز کتاب فصل در حاشیه نمایشگاه‌های استانی، برکاتی برای کتاب و مخاطبان دارد، می‌توان آن را عملی کرد.

مکانیسم داوری کتاب فصل به چه صورت است؟ داوری کتاب فصل در سه مرحله انجام می‌شود. گروه اصلی داوری، تمامی کتاب‌های رسیده به دبیرخانه کتاب فصل را مورد بررسی قرار می‌دهند و کتاب‌هایی

آیا تغییرات لازم در آیین نامه‌های کتاب فصل و کتاب سال برای هماهنگی هر چه بیشتر این دو جایزه انجام شده است؟

این کار هنوز انجام نشده اما در دست بررسی است. باید در این زمینه مطالعات کافی صورت بگیرد، تمام جوانب آن سنجیده شود تا بتوانیم از استفاده از نظرات کارشناسان و داوران این دو جایزه، تغییرات لازم را در آیین‌نامه‌های این دو جایزه به وجود بیاوریم.

ترکیب داوران در هر دوره از کتاب فصل تغییر می‌کند؟ بنای ما بر این است که در ترکیب داوران تغییری صورت نگیرد چون داورانی که در دوره‌های قبل کار داوری را انجام داده‌اند، تجربیات خوبی کسب کرده‌اند و می‌توان در دوره‌های دیگر هم از تجربیات آنها بهره برد اما گاه پیش می‌آید که برخی داوران وقت کافی برای شرکت در داوری کتاب فصل نداشته باشند. در این گونه موارد ترکیب داوری ممکن است تغییر کند. البته باید بگوییم که خود این ترکیب ثابت هم، ترکیب متنوعی از صاحب‌نظران مراکز علمی و پژوهشی مختلف است. داوران با تجربه‌ای که از دوره‌های پیشین کتاب فصل دارند به گونه‌ای داوری می‌کنند که حتی از کسی ضایع نشود.

آیا با وجود ترکیب ثابت اغلب داوران، بیم آن نمی‌رود که سلاخی داوران بر انتخاب آثار برگزیده و تشویقی اثر بگذارد؟

نمی‌خواهم بگویم که در انتخاب‌های کتاب فصل، سلیقه داوران هیچ دخالتی ندارد. چون به صفر رساندن نقش سلیقه تقریباً غیر ممکن است. اما با وجود ضوابطی که در برهه‌های داوری وجود دارد و نظارت‌هایی که بر مراحل داوری انجام می‌شود، دخالت سلیقه به حداقل ممکن می‌رسد. در نتیجه درست است که هر داوری سلیقه مخصوص به خود را دارد اما این امر نمی‌تواند نقش پررنگی در انتخاب‌ها داشته باشد و تعیین‌کننده نیست. در هر حال اگر تشخیص داده‌شود که کار برخی داوران قالبی یا سلیقه‌ای است، بر حسب نیاز تغییرات لازم در گروه‌های داوری اعمال می‌شود. البته چنین

با انتشار ۹۰ عنوان کتاب محقق شد

رشد آمار نشر زرتشتیان در سه دهه اخیر

سرزمین شدند که ما به همه آنها درود می‌فرستیم و یادشان را گرامی می‌داریم. سازمان انتشارات فروهر زمانی کار خود را آغاز نمود که تعداد این آثار محدود و اندک بود ولی با همت و کوشش وارستگان و فرزندان بزرگواری که اگر بخوایم نام آنها را یادآوری نمایم نگران از آنم که نامی از خاطر می‌بفتند، این سازمان موفق شد در مدتی اندک کار ثبت و چاپ و نشر فرهنگ، تمدن، زبان ایران باستان و آیین کهن این سرزمین را چنان با سرعت و دقت ولی مستند پیگیری نماید که آثارش مورد استناد اکثر محققان ایران و در بعضی موارد در جهان شد. اگر بخوایم تاریخچه انتشارات را در دوران معاصر مرور نمایم به حقیقتی بی‌بدیل خواهیم رسید که انتشارات فروهر یکی از قدیمی‌ترین سازمان‌های انتشاراتی این مرز و بوم است که به‌طور پیوسته و بدون توقف از دهه چهل تا کنون به فعالیت خود ادامه داده است. در دوران بعد از انقلاب شکوهمند مردم ایران، با توجه به آمار با

آیین زرتشت گسترش دانش سفارش شده، از این رو در دو سده اخیر شاهد توسعه مدرسه‌سازی از سوی خیراندیشان زرتشتی بوده‌ایم و بنیان‌گذاری موسسات فرهنگی، انتشاراتی در راستای گسترش دانش و شناساندن فرهنگ و زبان ایران باستان شکل گرفته است. تمدن و فرهنگ ایران در گذر چند هزاره خود با دشمنان و بی‌مهری‌های بسیاری روبه‌رو شده اما همچنان استوار و غنی فروغ خود را فروزان نگاه داشته است. آوازه فرهنگ و تمدن ایرانی از مرزهای ما خارج شده و دست‌اندران بسیاری را نیز در بیرون از زادگاه به سوی خود جلب کرده است؛ گرچه بدون شک شیفتگان بسیاری در جای‌جای سرزمین ایران در جست‌وجوی چند و چون این تمدن هستند. به هر حال افتخار همه ایرانیان این است که وارث فرهنگ و دانش والا و غنی هستند. با گذشت زمان ستارگان درخشانی همچون فردوسی‌ها و رودکی‌ها در آسمان این کشور طلوع نمودند و پرچمدار فرهنگ در این

همایش جایگاه کتاب و نشر در میان هموطنان ارمنی، آشوری، زرتشتی و کلمی طی سه دهه انقلاب اسلامی، ۲۸ آبان و در هشتمین روز از هفته کتاب با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جمعی از مسئولان و اهالی قلم اقلیت‌های دینی در سرای دائمی اهل قلم برگزار شد. در این همایش که از سوی اداره کل مجامع، تشکل‌ها و فعالیت‌های فرهنگی برگزار شده بود، علاوه بر سخنرانی رؤسا و نمایندگان انجمن‌های اقلیت‌های دینی از مولفان و مترجمان برگزیده این اقلیت‌ها نیز قدردانی شد. آنچه در پی می‌آید سخنرانی دکتر پرویز اهورایی، رئیس مؤسسه انتشارات فروهر درباره فعالیت‌های نشر هموطنان زرتشتی در این همایش است.

با درود و سپاس به شما باشندگان جلسه امروز؛ خانم‌ها، آقایان، مسئولان و مدیران محترم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. همه‌آنانی که بادانش سروکار دارند به نوعی به نشر وابسته‌اند. نشری که تکاپوی جامعه و پویایی اندیشه را سبب شود، از نیازهای جامعه‌ای است که پیشرفت و توسعه از اهداف آن است. از این رو ناشران برای دستیابی به چنین آرمانی می‌بایست خود را به دانش فنی و روز آراسته کنند. در

گشت و گذار در ۲ نمایشگاه کتاب گلستان و عسلویه

نسیم کتاب از شمال تا جنوب

در نیمه اول سال جاری هشت نمایشگاه بزرگ استانی در راستای سیاست‌های معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد؛ برنامه‌هایی که حاصل آن شکل‌گیری ویترونی از تازه‌های کتاب در سراسر کشور، توسعه فرهنگ مطالعه، قرار گرفتن کتاب در سید هزینه خانواده‌ها و از همه مهم‌تر استفاده مخاطبان واقعی و اصلی کتاب از پارانه به واسطه تخفیف‌های در نظر گرفته شده بود.

اما در نیمه دوم سال جاری تنها در ماه‌های مهر و آبان نمایشگاه‌هایی در تبریز، زنجان، شیراز و کرمان برگزار شد و تعداد نمایشگاه‌های کتاب استانی برپا شده طی ۹ ماه به عدد ۱۲ رسید تا مسئولان برگزاری نمایشگاه‌های کتاب استانی از تحقق وعده‌ای که سال گذشته داده بودند، پیش‌افتند.

سال گذشته دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و احسان‌الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی اظهار امیدواری کردند که امسال حداقل ۲۴ نمایشگاه کتاب استانی برگزار شود که با شکل‌گیری سه نمایشگاه کتاب در بیرجند، گرگان و عسلویه در آذرماه و برنامه‌ریزی برای برپایی نمایشگاه‌های بندرعباس، شاهرود، بوشهر و اهواز این امیدواری ایجاد شده است که چه بسا تعداد نمایشگاه‌های کتاب استانی سال جاری به بیش از تعداد وعده داده شده برسد.

گلستانی از کتاب

پس از برگزاری صد و سی و پنجمین نمایشگاه کتاب در استان خراسان جنوبی و در شهر بیرجند، ناشران علاقه‌مند به حضور در نمایشگاه‌های کتاب استانی عزم سفری تقریباً طولانی از جنوب شرق کشور به سمت شمال ایران زمین کردند تا سومین نمایشگاه بزرگ کتاب استان گلستان را برگزار کنند. هرچند که عده‌ای از ناشران هنگام عزیمت به گرگان از محل برپایی نمایشگاه بعدی مطلع شده بودند و می‌دانستند که به زودی باید گرگان را به قصد سفری در طول نقشه ایران ترک کنند تا صد و سی و هفتمین نمایشگاه کتاب استانی را در عسلویه برگزار کنند؛ شهری که امسال برای دومین سال متوالی در انتظار حضور ناشران کشوری بود.

اما سومین نمایشگاه کتاب گلستان فعالیت خود را از سیزدهم آذر در مصلاهی شهر گرگان با حضور بیش از ۲۵۰ ناشر آغاز کرد. در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه دکتر محسن پرویز گفت: «بحمدالله امروز، به مبارکی حضور افرادی در بخش‌ها و در سطوح مختلف مدیریتی کشور که هم و غم اصلی آنها خدمت‌رسانی است اتفاقات خوبی در عرصه‌های مختلف شکل می‌گیرد».

وی افزود: «در بخش فرهنگ و حوزه کتاب اقداماتی صورت گرفته که باعث شده بسیاری از مدارس کشور صاحب کتابخانه شوند و حرکت جدیدی برای ایجاد کتابخانه‌های کوچک در روستاها آغاز شده است، همچنین کتاب‌هایی با قیمت مناسب در دسترس علاقه‌مندان به تهیه و خرید کتاب قرار می‌گیرد».

دکتر پرویز در ادامه گفت: «کتابخانه‌های عمومی، کتاب‌هایشان در حال نو شدن است، در بسیاری از مساجد کتابخانه‌هایی دایر شده و علاقه‌مندان می‌توانند از این کتابخانه‌ها استفاده کنند و اگر این فعالیت‌ها به‌طور مستمر ادامه پیدا کند، شاهد رشد بیش از پیش کتابخوانی در کشورمان خواهیم بود».

به‌ویژه کتاب و برپایی نمایشگاه‌های کتاب در سراسر کشور، امکان دسترسی به کتاب‌های مختلف برای تشنگان دانایی در نقاط مختلف کشور فراهم شده است.

به گفته‌ی وی در دولت نهم حدود ۵۰۰ میلیون تومان کتاب به کتابخانه‌های عمومی، مساجد و مدارس استان اهدا شده که این مقدار کمک بی‌نظیر بوده است.

وی در ادامه با اشاره به برخی از فعالیت‌های انجام‌شده از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی گلستان در خصوص ترویج کتاب گفت: «ایجاد تفاهمنامه‌های فرهنگی با استانداری و معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در راستای تجهیز ۵۰۰ مدرسه و یکصد کتابخانه سلامت (در مراکز بهداشتی درمانی) به کتاب و اهدای ۱۰ هزار جلد کتاب از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به حوزه‌های علمیه اهل سنت از جمله فعالیت‌های انجام‌شده ماست».

هفت روز با نمایشگاه

نمایشگاه کتاب استان گلستان مانند سال گذشته با استقبال خوبی مواجه شد ضمن آن که از حضور ناشران سراسر کشور و معرفی بیش از ۲۵ هزار عنوان کتاب بهره گرفت، در عین حال امکانات دیگری را در اختیار مردم و مراجعان گذشت که مهم‌ترین آنها امکان خرید کتاب با استفاده از کارت‌های الکترونیکی، ثبت نام در کتابخانه‌های استان با ۵۰ درصد تخفیف، تعویض کتاب‌های کهنه کودکان با کتاب‌های جدید و... بود.

از سال گذشته شاهد این رویداد هستیم که از طرف معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کارت‌هایی تحت عنوان کارت الکترونیکی خرید کتاب به اهل قلم و دانشجویان سراسر کشور با اعتباری مشخص اهدا می‌شود تا بر اساس اجرای این سیاست یارانه کاغذ و خرید کتاب در اختیار مصرف‌کننده واقعی قرار گیرد، همچنین برای اجرای این سیاست و استفاده از اعتبار موجود در کارت‌ها تلاش شده تا در نمایشگاه‌های کتاب استانی امکان خرید کتاب از سوی بازدیدکنندگان فراهم شود که این اتفاق برای اولین بار در نمایشگاه کتاب استان سیستان و بلوچستان در سال گذشته محقق شد و پس از آن به‌صورت بسیار گسترده‌تر در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران روی داد.

اما این برنامه‌ریزی صورت گرفته تا از نمایشگاه کتاب استانی قم به بعد در سال جاری، در تمامی نمایشگاه‌های کتاب استانی، تمام غرفه‌ها مجهز به سیستم خرید کتاب به وسیله کارت‌های الکترونیکی شوند، ضمن آن که امسال این اتفاق را در نمایشگاه‌های کتاب زنجان، کرمان، شیراز و همچنین گرگان شاهد بودیم.

حضور واحد سیار رادیو گرگان و ضبط و پخش برنامه از محل نمایشگاه کتاب، معرفی ۱۲۰ عنوان کتاب با موضوع شهدا به وسیله غرفه سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان، فعالیت و حضور برخی تعاونی‌های ناشران استان‌ها، معرفی آثار استادان دانشگاه‌های گرگان در نمایشگاه، برپایی غرفه نوآوری و شکوفایی و معرفی آثار مرتبط با انقلاب اسلامی در این غرفه و حضور ناشران کتب اهل سنت از جمله نکات جالب توجه در سومین نمایشگاه کتاب استان گلستان است. سال گذشته از نمایشگاه کتاب استان گلستان بیش از ۳۰۰ میلیون تومان کتاب خریداری شد.

به مردم بوده که آثار مثبت فعالیت شبانه‌روزی آنها را هر روز بیشتر از پیش می‌بینیم».

در ادامه مراسم، غلامرضا منتظری مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان نیز گفت: «باید اعتراف کرد که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، این مقدار توجه به کتاب و فرهنگ مطالعه در کشور کم‌نظیر بوده است». دکتر غلامرضا منتظری افزود: «با سیاست تمرکززدایی از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش فرهنگی

وی اضافه کرد: «حضرت امام (ره) با دید وسیع و نافذی که داشتند دو نکته را به ما تذکر دادند؛ یکی اینکه فرمودند نگذاریم پیشکسوتان خون و شهادت خانه نشین شوند و دوم اینکه نگذارید انقلاب به دست ناهلان و نامرحمان بیفتد. بعضی‌ها مدعی پیروی از حضرت امام (ره) هستند ولی به اتفاقات پیرامون خود توجه نمی‌کنند».

دکتر پرویز افزود: «در دوران اخیر وجهه همت همکاران من در مرکز و در استان‌ها خدمت‌رسانی

تخفیف ۷۰ درصدی کتاب در عسلویه

یکصد و سی و هفتمین نمایشگاه کتاب پس از برگزاری نمایشگاه در استان گلستان، سهم استان بوشهر شد تا این نمایشگاه در عسلویه و در منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی شکل بگیرد.

برگزاری این نمایشگاه گرچه مانند دیگر نمایشگاه‌های کتاب استانی سیاست ترویج فرهنگ مطالعه و در اختیار قرار دادن تازه‌های نشر در سراسر کشور را دنبال می‌کرد اما یکی دیگر از اهداف برپایی نمایشگاه در این خطه از کشور، ایجاد ارتباط بین فرهنگ و صنعت بود.

این نمایشگاه با حضور دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، رضوی مدیر عامل سازمان منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی، احسان‌الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی، برخی از مدیران و مسئولان منطقه و همچنین علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی برگزار شد.

این نمایشگاه در دو سالن مجزا با حضور بیش از یکصد ناشر برگزار شد و نکته قابل توجه در خصوص سومین نمایشگاه کتاب عسلویه تخفیف ۷۰ درصدی کتاب‌ها بود که ۳۵ درصد آن از سوی منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی، ۱۵ درصد از سوی معاونت امور فرهنگی و ۲۰ درصد نیز از سوی ناشران محاسبه و در نظر گرفته شده بود. دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این مراسم بر توسعه توانان فرهنگی و اقتصادی این منطقه تاکید کرد و گفت: «در همه جای دنیا برای رشد فعالیت‌های فرهنگی در کنار مراکز بزرگ صنعتی تدابیری اندیشیده می‌شود و ضرورت دارد که ما نیز مطابق چارچوب‌ها و مبانی فرهنگی خود، زمینه فعالیت پر نشاط کارگران را فراهم آوریم. وی افزود: «گردهم آمدن تعداد زیادی از نیروهای انسانی کارگر و صنعتگر یک فرصت مهم هم به شمار می‌رود که می‌تواند مجمعی برای فعالیت‌های فرهنگی باشد».

دکتر محسن پرویز در ادامه گفت: «همان‌طور که در حوزه اقتصادی سرمایه‌گذاری می‌شود و از تمام نیروهای متخصص کشور برای شکوفایی صنعتی این منطقه کمک گرفته می‌شود، طبیعی است برای پیش‌برد مسائل فرهنگی از توان مرکز هم باید کمک گرفت و نمی‌توان مسائل فرهنگی این منطقه را تنها با اتکا به توان بومی آن پیش‌برد بلکه ضرورت دارد تعاملی برای هدایت، برنامه‌ریزی و حمایت از فعالیت‌های فرهنگی بین منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی، استان بوشهر و همچنین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت بگیرد». وی بر رشد فعالیت‌های فرهنگی به موازات فعالیت‌های اقتصادی در این منطقه تاکید کرد.

در این مراسم همچنین رضوی مدیر سازمان منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی هدف از برگزاری سومین جشنواره فرهنگی ورزشی «نگین خلیج فارس» را رفع مظلومیت از فرهنگ عنوان کرد و با تاکید بر احساس نیاز به فعالیت‌های فرهنگی در این منطقه گفت: «حیف است در پایتخت انرژی ایران با چنین مردم با ارزشی، فعالیت‌های فرهنگی به موازات فعالیت‌های اقتصادی شکل نگیرد».

بخش مهمی از هنر سینما به اندیشه‌هایی مربوط می‌شود که پدیدآورندگان آن در نظر داشته‌اند. از همین روست که نام و عنوان تهیه‌کننده و کارگردان مقدم بر سایر عوامل فیلم در عناوین پایانی ذکر می‌شود. در سینمای ایران این مهم همواره مورد توجه مدیران فرهنگی بوده است؛ چنان‌که محمدرضا جعفری جلوه؛ معاون سینمایی و سمعی بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در اثر خود با عنوان «سینمای ملی طرحی برای اکنون» بدان پرداخته است. بخش پایانی گفت‌وگو با وی نیز به این کتاب اختصاص دارد، با این شرح که ذیل این گفت‌وگو، جعفری جلوه به شرح نظرگاه‌های سینمایی خود پرداخته که طی تجارب طولانی‌اش در عرصه مدیریت رسانه شکل گرفته است.

محمدرضا جعفری جلوه از کتاب «سینمای ملی؛ طرحی برای اکنون» می‌گوید - بخش پایانی

سینمای ملی از جاده تجربه می‌گذرد

دارند. همچنین روسای سازمان‌های هم‌ردیف با معاونین وزیران و در کل سازمان‌های وابسته به دستگاه‌های مختلف و گروه‌های کارشناسی و هسته‌های برنامه‌ریزی و طراحی و عناصری که متولی کارفرهنگ‌سازی این گونه سازمان‌ها هستند. می‌دانیم امروز هم منابعی برای فعالیت‌های فرهنگی-هنری و هم دفاتر و مدیریت‌هایی برای چنین کارهایی در اکثر دستگاه‌های اجرایی فعال در کشور وجود دارند. بنابراین مخاطبان جدی چنین کتابی می‌توانند در سطح دستگاه‌ها و طیف وسیع فعالیت‌های کشور باشند. نهاد‌های برنامه‌ریزی در کشور می‌توانند از این کتاب به عنوان پیوست فرهنگی در هر فعالیت مرتبط با سینمای کشور بهره‌گیری کنند و اما در سوی اهالی سینما، که مخاطبین اصلی این نگاه و اثر هستند چون این کتاب پلی است میان سینما و همه فعالیت‌های کشور، و نسبت سینما را با توسعه همه جانبه ایران و اسلام بیان می‌کند و نقش سینما را در افکار سازی و رفتار سازی در جامعه برای هر گونه حرکتی به ویژه حرکت به سوی چشم‌انداز ملی برمی‌شمرد طبیعی است آن نقش‌های مفروض را از مردم برای انجام در همه فعالیت‌های کشور، فعالان فرهنگی و هنری و رسانه‌ای به ویژه سینماگران رقم بزنند؛ و این عمل انجام نمی‌گیرد مگر با پاسخ خود انگیزه و هنرمندانه آنان که اثر هنری از صافی وجود یک هنرمند می‌گذرد و با خلاقیت‌های او عجین می‌شود؛ چرا که برخاسته از روح و جان و تمایلات و آمال و آرزوهای اوست. وقتی چنین واقعیتی پیش روی ماست، بدون تردید بخش اصلی مخاطبان این کتاب سینماگران هستند. قریب سی صنف فعال در این عرصه که به طور ویژه هفت صنف کلیدی و محوری شان مورد نظر است و البته بقیه صنوف هم به عنوان صنوف مکمل هستند. لکن از میان همه صنوف دو گروه را در جایگاه پشتیبانی، اثرگذاری و جهت‌دهی بر سینمای کشور می‌دانم. یکی صنف نویسندگان و منتقدان و دیگری معلمان و مدرسان سینمای ایران که دو گروه و فکر ساز، آموزش‌دهنده، انگیزه‌بخش، تربیت‌کننده و جهت‌دهنده در کلیت برنامه راه سینمای ایران می‌توانند باشند و پنج صنف اصلی عملیاتی و فعال یعنی تهیه‌کنندگان، فیلمنامه‌نویسان، کارگردانان، پخش‌کنندگان و سینماداران که عناصر مؤلف، خلاق و صاحبان قدرت و تصمیم هستند و در نوک پیکان حرکت قرار دارند.

این صنوف هفت‌گانه (پنج صنف عملیاتی و دو صنف جهت‌دهنده) که در کلیت سینما اعم از مرحله‌پیش‌ازسینما یعنی تعلیم و تربیت و فضا سازی و انگیزه‌بخشی تا مرحله سینما یعنی تولید و توزیع و تا مرحله پس از سینما یعنی نقد، ارزشیابی و تشویق و تقبیح نقش‌آفرینان اصلی هستند. مخاطبان درجه اول این کتاب محسوب می‌شوند اما تقاضای ما توجه طیف وسیع مخاطبان است که این کتاب را ملاحظه و با ارسال نظرات خود در جهت تکمیل و تنظیم نهایی آن همیاری کنند تا ما در مراتب گویاتر و موثرتر بتوانیم در یک نقطه غایی به یک برنامه کاملاً اجرایی، جامع‌الاطراف و فراگیر دست یافته و سنگ بنای قانون ملی سینما را بگذاریم.

طبیعتاً چنان فیلم‌هایی در طیف وسیع تری از سالن‌های سینمایی کشور که در طرح جامع فضای نمایش قابل طراحی و دسترس است عرضه و ارائه خواهد شد. در نهایت یک چرخه پر قدرت تعامل بین مخاطبان و سینماگران، یعنی تهیه‌کنندگان و کارگردانان خوب کشور فراهم خواهد شد و یک رونق اقتصادی و چرخه درستی از عرضه و تقاضا شکل خواهد گرفت که به طور قطع و یقین سبب تحولات عظیم فرهنگی در سینمای ایران خواهد بود، چرا که بر این باوریم که برای تحولات فرهنگی ماندگار در گام نخست باید برای اقتصاد سینما تلاش‌های بزرگی انجام گیرد.

با توجه به برنامه‌هایی که در کتاب مطرح شده است مخاطبان این کتاب چه کسانی می‌توانند باشند؟

طبیعی است که این کتاب بیشتر در عرصه‌های حرفه‌ای و تخصصی گویایی‌های خود را خواهد داشت. مخاطبین این کتاب در همه دستگاه‌ها و نهاد‌های فعال در فعالیت‌های حیاتی کشور هستند، از مدیران ارشد این عرصه‌ها یعنی وزرای محترم، تا معاونین محترم آنها که به خصوص در حوزه‌های تخصصی حضور و نقش جدی‌تر و جایگاه موثر تری

در شهرستان‌های مختلف به وضعیت سینما کمک شایانی خواهد داشت. **پیامدها و آثار فرهنگی طرح جامع اکران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟** طرح جامع اکران تلاشی است برای به صحنه کشاندن همه استعداد نمایش کشور با این شعار که هیچ سالتی بی فیلم نماند و باز تلاشی است برای در اختیار گرفتن تعداد بیشتری از سالن‌های کشور در اقصی نقاط این سرزمین برای فیلم‌های ارزشمندی که می‌بایست بی سینما نمانند و البته طرحی دارای نقش‌های مشترک و متقابل از سوی مدیریت سینمای کشور، نهاد‌های عمومی و بخش خصوصی است.

به هر حال این چهار طرح جامع چهار برنامه‌ای بوده که در عرصه‌های خاص خود، با هم کلیت سرنوشت سینمای ملی ایران را رقم خواهند زد. یعنی در طرح جامع تولید فیلم ملی تولید خواهد شد، در طرح جامع اکران چنین آثاری در سطح ملی منعکس خواهد شد و با برخورداری از فناوری جدیدی که طرح جامع فناوری می‌تواند روشن و منظور کند، این سینما مجهز به تکنولوژی‌های جدید و قادر به ایجاد فضا‌های جذاب تر خواهد بود.

آیا مدیریت سینمای کشور می‌تواند تمام منابع و امکانات مورد نیاز سینماگران را تامین کند؟

اینها اموری نیست که صرفاً از سوی یک مدیریت خاص در دولت تصدی‌گری شوند. بلکه این امور می‌تواند توسط طیف وسیعی از فعالان و ذی‌نقشان و بخش‌های خصوصی، عمومی و دولتی با یک تشریک مساعی اختیار شوند و مورد اقدام قرار گیرند. ممکن است چندین موسسه یا نهاد در عرصه فناوری بتوانند از امروز، طرح مشترکی را برای آینده سینمای ایران رقم بزنند.

در طرح جامع فضای نمایش، موضوع افزایش سالن‌های سینما و کیفیت آن مطرح است. تا سالن خوب در اختیار نداشته باشیم مخاطبان به میزان مطلوب به سینما باز نخواهند گشت و وقت خود را آن‌گونه که باید در سینماهای کشور برای دیدن فیلم‌ها نخواهند گذاشت. اگر مخاطب به سینمای کشور نیاید، سینما خواهد مرد.

سینما به معنی حضور مخاطب و دیدن فیلم در سالن سینماست نه به معنی تولید صرف فیلم. اصلاً این امکان وجود ندارد که در سینما تولید وسیع فیلم صورت گیرد و نسبت گسترده عرضه و تقاضا و حضور مخاطبین در سینما برقرار نباشد. وقتی فیلم تولید می‌گردد که سرمایه بازگردد و سرمایه از دیده شدن فیلم‌ها در سینما باز خواهد گشت. طبیعی است که افزایش کیفیت فضا‌های موجود نمایش به عنوان کار حداقلی از یک سو و از سوی دیگر افزایش تعداد سالن‌های سینما و گسترش این سالن‌ها به اقصی نقاط کشور مدنظر است.

ما امروز ۱۴۰ شهر مرکز شهرستان فاقد حتی یک سالن نمایش در کشور داریم و این به معنی محرومیت بخش بزرگی از مردم برای بهره‌برداری از سینماست. برای اثرگذاری سینما بر طیف وسیع اقشار جامعه، در طرح جامع فضا‌های نمایش دستگاه‌های گوناگونی درگیر و دارای نقش هستند. در حال حاضر طیف وسیعی از نهاد‌های انقلابی، عمومی و نهاد‌های وابسته به دولت صاحب سینما هستند. ۱۵۰ سالن سینما از ۳۰۰ سالن در کشور در اختیار چنین نهاد‌هایی است و تعداد قابل توجهی سالن خوب نیز در اختیار نهاد‌های مختلف و وزارتخانه‌هاست که امروز بلا استفاده مانده‌اند.

در یک طرح جامع می‌توان این فضا‌های نمایش را به مجموعه سالن‌های سینمایی کشور افزود. حداقل به عنوان یک مرحله گذار می‌توان از آنها بهره‌گرفت. به هر حال طرح جامع فضا‌های نمایش همین معنا را به ما نشان می‌دهد یعنی کار مشترک بین مدیریت سینمای کشور و مجموعه دستگاه‌ها. اما آخر الامر، طرح جامع اکران، امر بسیار مهمی است که به معنی ساماندهی اکران و پخش در سراسر کشور است. متأسفانه سال‌های متمادی است که این معنا مغفول مانده است و پخش که نقش بسیار مهمی در صنعت سینمای ایران داشته و دارد، به عنوان کار حداقلی مورد اقدام بوده است.

چیزی نزدیک به پنجاه درصد سالن‌های سینمای کشور که به ویژه در شهرستان‌ها هستند، از دریافت فیلم برای اکران و نمایش محروم بودند و طبیعتاً ذی‌نفع شدن در این صنعت و چرخه اقتصادی و به صحنه آوردن بخش قابل توجهی از مخاطبان بالقوه

غدیر در حوزه معارف اسلامی در ظاهر یک عنوان و یک موضوع به نظر می‌رسد، ولی در مراجعه به کتاب‌های غدیر می‌بینیم موضوعات مختلفی از این واژه در خشان تشیع منشعب شده است. برخی از این موضوعات عبارتند از: خطبه پیامبر (ص) در غدیر، خطبه امام علی (ع) در روز غدیر، عید غدیر و اعمال آن؛ خلافت و امامت؛ آیات غدیر؛ واقعه غدیر و حجة الوداع؛ شعر غدیر؛ حدیث غدیر؛ چهل حدیث غدیر، احتجاج به غدیر؛ رد شبهات؛ کتابشناسی غدیر و... این گزارش نگاهی اجمالی به برخی نگاه‌ها پیرامون این رویداد بزرگ تاریخ اسلام دارد.

مروری بر کتابشناسی عید ولایت و امامت

برگ‌هایی از بهار غدیر

غدیر شناسی و پاسخ شبهات، علی اصغر رضوانی، قم: انتشارات مسجد مقدس جمکران
پژوهشی است در حادثه غدیر و تحلیل دلایل امامت حضرت علی (ع). نویسنده با اشاره به نقش غدیر در ایجاد وحدت اسلامی، به ضرورت توجه دوباره به این حادثه و تعیین حضرت علی (ع) به عنوان خلیفه حقیقی می‌پردازد. سپس با استناد به آیات متعدد برتری‌ها و امتیازات امام علی (ع) بر دیگر صحابه را بیان می‌کند. نویسنده خلاصه پژوهش‌های عمیق علامه امینی را در یک فصل کوتاه در بیان اسناد و مصادر حدیث غدیر خصوصاً از طریق اهل سنت بازگو کرده و به شبهات پیرامون مضامین حدیث و سند آن پاسخ می‌دهد. در بخش بعدی، آیات امامت و ولایت حضرت علی مانند آیه تبلیغ، آیه اکمال و آیه سائل را تفسیر می‌کند. نویسنده در پایان انحرافات صحابه و اهل سنت در اعراض از حدیث غدیر و ولایت حضرت علی (ع) را تحلیل کرده است.

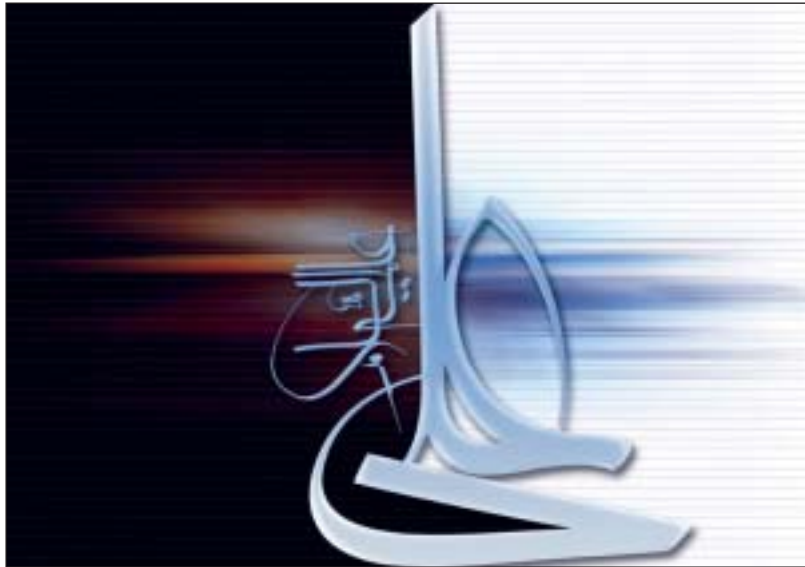
معود غدیر، سیمای حضرت مهدی (ع) در خطبه غدیر، پیامبر اکرم (ص)، اصغر صادقی، تهران: مهر آوران
ترسیمی از سیمای امام مهدی (عج) در خطبه غدیر است. نگارنده پس از بررسی جایگاه و ارزش حدیث غدیر در دین اسلام، به نقل این خطبه پرداخته و فزاینده از آن را بر امام مهدی و حکومت جهانی وی تفسیر کرده است و با استفاده از این حدیث و احادیث دیگر به خصوصیات و ویژگی‌های فردی امام، غیبت ایشان، انتظار فرج و ابعاد سیاسی، فرهنگی و علمی حکومت حضرت می‌پردازد.

رستاخیز نور، ترجمه کتاب یوم الانسایه، سید رضا صدر، ترجمه حسین مهدوی آراز، زیر نظر مؤسسه پژوهش و مطالعات عاشورا، تهران: تاسوعا، (فارسی و عربی)
در اثبات امامت و خلافت امام علی (ع) است. نویسنده با بهره‌گیری از منابع روایی دست اول شیعه و سنی و آیات نازل شده در شأن امام علی، ماجرای روز بعثت پیامبر (ص) (و دعوت وی از نزدیکان برای ایمان به خدا و معرفی امام علی (ع) به‌عنوان وصی و جانشین خود) و روز غدیر را توضیح می‌دهد، سپس روایات دل‌برامامت و ولایت امام مهدی (ع) را از زبان اصحاب پیامبر (ص) نقل می‌کند و در ادامه از عناوینی نظیر نقش عمر در خلافت ابوبکر و عثمان، داستان شورا، امامت دوازده امام، عمر بن عبدالعزیز و حدیث ولایت بحث می‌کند.

مناقب الظاهرین، حسن بن علی طبری، با تحقیق حسین درگاهی، دو جلد، جلد اول و دوم، تهران: راین، فارسی

این کتاب به زبان فارسی و در قرن هفتم هجری نوشته شده است. موضوع کتاب، زندگانی و دلایل امامت و ولایت چهارده معصوم (ع) است. کتاب حاضر در ضمن، یک دوره تاریخ قرن اول و دوم هجری را نیز دربردارد. نویسنده در این کتاب بیشتر از معجزات چهارده معصوم (ع) سخن گفته و به مناسبت از خوارج؛ تشیع و دلیل نام‌گذاری شیعه؛ تقیه؛ غدیر خم؛ باغ فدک و ایمان ابوطالب بحث کرده است. مؤلف، بیشتر مطالب را از کتاب الثاقب فی المناقب نوشته عماد الدین ابو جعفر محمد بن علی بن حمزه طوسی - از دانشمندان قرن ششم هجری - نقل کرده است به طوری که می‌توان کتاب حاضر را ترجمه کتاب ابن حمزه دانست.

ستیز با آفتاب، ترجمه غدیر و المعارضون، سید جعفر مرتضی عاملی، ترجمه حسین شاه‌چی، زیر نظر مؤسسه پژوهش و مطالعات عاشورا، تهران: تاسوعا
در اثبات امامت امام علی (ع) و بررسی مسائل مرتبط با قضیه غدیر خم است. نویسنده با بهره‌گیری از روایات و منابع تاریخی و حدیثی دست اول شیعه و سنی ابتدا شأن نزول آیه تبلیغ و ماجرای غدیر را شرح می‌دهد.

به عنوان امیرالمؤمنین پرداخته و آن حضرت را دارای جامعیت در تمام فضایل دانسته است. نویسنده در قسمتی دیگر از کتاب به تحریف مفهوم حدیث غدیر اشاره می‌کند که در چگونگی فهم معنای کلمه مولی رخ داده است. شروط اصلی امامت و ارکان دین اسلام از منظر امام علی (ع) از دیگر موضوعات کتاب حاضر است.

غدیر تا ابدیت می‌درخشد... مهدی انصاری، قم: آزادی
تحلیلی در مورد ماهیت ولایت امیرالمؤمنین (ع) با توجه به واقعه غدیر است. نویسنده ابتدا به ماهیت ولایت در اسلام پرداخته و معنای ولایت تشریحی و تکوینی را بررسی کرده است. وی آنگاه به اثبات ولایت و امامت علی (ع) در روایات نبوی به ویژه حدیث غدیر می‌پردازد و آیات مربوط به روز غدیر را در این زمینه مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

جایگاه غدیر، محمد دشتی، قم: مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیرالمؤمنین (ع)
از مجموعه پژوهش‌هایی پیرامون غدیر و تحلیلی است از جایگاه حادثه غدیر و ولایت و اصحاب امام علی (ع). نویسنده با بررسی تاریخ حادثه غدیر و مسائل مربوط به آن، از جمله علل نگرانی پیامبر، راز تکمیل دین، جمعیت حاضران در غدیر و مخالفت علنی برخی از حاضران را تحلیل کرده است. وی به اثبات این نکته می‌پردازد که ولایت در حادثه غدیر به معنای دوستی نبود، چرا که دوستی حضرت علی مدت‌ها قبل، از جمله در جنگ احد و خیبر تأکید و شناخته شده بود. به همین سبب مؤلف به پیشینه ولایت علی (ع) در آغاز بعثت و در هنگام نزول وحی و در حدیث تقلین پرداخته و با استناد به روایات و روایان اهل سنت، طرق متعدد اعلام ولایت حضرت علی (ع) و یازده امام از فرزندان علی (ع)، مراحل تحقق امامت، فضایل علی (ع)، حکومت حضرت مهدی (ع) را بررسی کرده و راه‌های تفسیر صحیح آیات غدیر و وظایف مردم نسبت به علی را آورده است.

پیمان آسمانی: نگرش و طرح نوینی از متن و برگردان خطابه مهم پیامبر خدا (ص) در روز غدیر، به کوشش محمدحسین رحیمیان، قم: نشر حماسه
ترجمه و شرح خطبه غدیر پیامبر (ص) در بیان ولایت و خلافت و وصایت حضرت علی (ع) است. اصل این خطبه از کتاب الاحتجاج طبرسی گزینش شده و بعد از نقل هر فراز، ترجمه آن آمده و در ادامه جنبه‌های خداشناسی، عقیدتی و اخلاقی این فرازها بیان شده است.

وصف منزلت علی (ع) بیان شده و شرح داستان غدیر و تحلیل این واقعه و اهمیت تاریخی آن در اسلام آمده است. در قسمتی دیگر از کتاب، به کتاب‌های مؤلف آن علامه امینی اشاره و اهمیت این کتاب از جهات مختلف بررسی شده است. اهمیت مسئله غدیر در آیات قرآن و روایات اسلامی، نظر صحابه و تابعین در باب غدیر، نظر دانشمندان درباره مسئله غدیر، تألیفات ویژه غدیر و استشهدات و استدلال‌ات پیرامون این واقعه از دیگر موضوعات مورد بحث در این کتاب به‌شمار می‌رود.

رساله غدیریه یا عید غدیر خم، سیدعزیزالله امامی کاشانی، قم: مجمع متوسلین به آل محمد
بزرگداشت عید غدیر و اهمیت آن در اسلام و شرح ماجرای غدیر و خطبه غدیر است. نویسنده ضمن ارائه فهرستی از اعیاد شرعی اسلامی، به عید غدیر خم و واقعه مهم اعلام ولایت و امامت علی (ع) در آن اشاره دارد و پاره‌ای از فضایل امیرالمؤمنین (ع) را بیان می‌کند. وی از بیان فضایل علی (ع)، افضلیت و اقدمیت آن حضرت رانسیب به عمر و ابوبکر در امر امامت مسلمین نتیجه گرفته و به ذکر اهمیت ولایت و محبت علی (ع) در دنیا و آخرت پرداخته است. نویسنده، اعمال و مستحبات روز غدیر و احترام همگان به غدیر را یادآور می‌شود و خطبه پیامبر (ص) در روز غدیر را نقل می‌کند.

الغدیر، ترجمه جلال الدین فارسی، ۲۲ جلد (چهار جلد)، تهران: بنیاد بعثت
این کتاب‌ها شامل مباحثی نظیر شرح حال جمعی از اصحاب پیامبر (ص) و بررسی پاره‌ای از مطالبی است که جاعلان در جاهلان در منابع تاریخی در مورد علی (ع) آورده‌اند. نویسنده همچنین به ماجرای کشته شدن عثمان بن عفان پرداخته و برخی فضایل ساختگی برای عثمان را مورد ارزیابی قرار داده است. نکوهش معاویه توسط حضرت علی (ع) و بررسی تاریخی دشمنی‌های معاویه علیه آن حضرت و یاران باوفایش نیز از مباحث بعدی این کتاب است.

خم ولایت، گفتارهای پیرامون غدیر، محمدعلی انصاری، مشهد: بیان هدایت نور
شرح فقراتی از حدیث غدیر و پیام‌های آن در مورد امامت و افضلیت علی (ع) است. نویسنده مبحث غدیر را از جهات مختلف ادبی و روایی ارزیابی کرده و پیام‌های همراه این واقعه را مورد تحلیل قرار داده است. وی مهم‌ترین پیام غدیر را جانشینی و خلافت امام علی (ع) می‌داند و با توجه به آیات ولایت، تبلیغ، تطهیر و روایات نبوی به بررسی شرایط منصب امامت و نصب علی (ع)

غدیر در شعر فارسی، به کوشش سیدمصطفی موسوی گرمارودی، قم: الهادی
معرفی شاعران مشهوری که در باره غدیر شعر سروده‌اند، متن غدیریه آنها و شرح فقراتی از این غدیریه‌هاست. نویسنده ضمن معرفی اجمالی ۲۲ تن از شاعران سده اخیر، متن اشعاری را که آنان در وصف غدیر و ولایت امام علی (ع) سروده‌اند، ذکر کرده و نوع شعر آنها و همچنین لغات و مفاهیم مهم مندرج در این اشعار را توضیح داده است. وی همچنین در ضمن شرح اشعار غدیریه به نقل سخنانی از برخی علمای اسلامی درباره عظمت و مناقب علی (ع) می‌پردازد.

داستان‌های الغدیر، تجلی امیرمؤمنان علی علیه السلام، تعلیق سیدرضا باقریان موحد
مشمول بر مجموعه داستان‌های تاریخی شیرین و آموزنده‌ای است که از کتاب الغدیر تألیف علامه امینی جمع‌آوری و در یازده فصل و با عنوان‌های زیر تنظیم شده است: داستان‌هایی از زندگی رسول خدا (ص)، داستان‌هایی از زندگی حضرت علی (ع)، داستان‌هایی از زندگی امامان معصوم (ع)، داستان‌هایی از شاعران اهل بیت (ع)، داستان‌هایی از دوستان اهل بیت، داستان‌هایی از دشمنان اهل بیت (ع)، داستان‌هایی از مناظرات، داستان‌هایی از قضاوت‌های علی (ع)، داستان‌هایی از احادیث گوناگون و داستان‌های پراکنده.

غدیریه‌های فارسی (از قرن چهارم تا چهاردهم)، به کوشش محمد صحتی سردودی، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات
نویسنده بر پایه کتاب الغدیر، برخی اشعار متعلق به یکصد و هشتاد شاعر پارسی‌گو را پیرامون حادثه غدیر و ولایت علی (ع) به ترتیب تاریخی از قرن چهارم تا چهاردهم هجری جمع‌آوری کرده است. این کتاب، نشان دهنده اعتقاد به حدیث غدیر در میان شاعران فارسی و بیانگر تاریخ تکامل ادبیات آیینی و تأثیر و تأثر شاعران از یکدیگر در این زمینه است. برخی از شاعرانی که شعر آنها پیرامون غدیر در این کتاب آمده است عبارت‌اند از: کسایم مروزی، دقیقی طوسی، منوچهری، ناصر خسرو، سنایی غزنوی، عطار، مولوی، سعدی، وحشی بافقی، فیاض لاهیجی، حزین لاهیجی، هاتف اصفهانی، وصال شیرازی، عمان سامانی، ملک الشعرای بهار، جلال الدین همایی، شهریار تبریزی، اخوان ثالث، آزر، احمد عزیزی، مجاهدی.

الغدیر و وحدت اسلامی، استاد شهید مرتضی مطهری، قم: حرم
پژوهش کوتاهی است درباره علامه امینی و کتاب نفیس الغدیر. تألیف الغدیر موحی از تحولات را در جامعه اسلامی پدید آورد و در این میان گروهی طرح مجدد مسئله خلافت و حقانیت علی (ع) را مانعی در راه تحقق وحدت اسلامی برشمرند. در این کتاب نویسنده با بیانی ساده و روشن‌گر و با بهره‌گیری از احادیث به نقد نظریه فوق می‌پردازد. تبیین مفهوم وحدت اسلامی و حدود آن، بررسی افکار و اندیشه‌های علامه امینی، بررسی آراء مخالفان و دانشمندان بی‌غرض از موضوعات مورد بحث در فصل اول کتاب است. فصل دوم و سوم کتاب نیز به نقل خاطرات علامه امینی از دوران تألیف الغدیر و اشعاری در مدح و منقبت علی (ع) و مسئله غدیر اختصاص یافته است.

سیری در الغدیر، ابوالفضل اسلامی، قم: فقاقت
نگاهی به شخصیت امام علی (ع)، مظلومیت آن حضرت و کتاب الغدیر و مؤلف آن است. نویسنده ابتدا به بررسی سیمای علی (ع) از نگاه پیامبر (ص) و ارتباط نزدیک علی (ع) با او می‌پردازد. آن‌گاه ابعاد مظلومیت و عظمت امام علی (ع) را مورد توجه قرار می‌دهد. در ادامه سخنانی از بزرگان شیعه و سنی و غیر مسلمان در

سپس به ماجرای انحراف خلافت بعد از پیامبر از مسیر خود، از زبان خلیفه دوم (عمر) و ابن ابی الحدید معتزلی اشاره می‌کند. وی در ادامه از عناوینی نظیر دستورالعمل پیامبر(ص) برای جلوگیری از انحراف مسئله امامت و خلافت امام علی(ع)، جو سازی و اغتشاش بعضی از قریش در واقعه غدیر، بررسی واقعه غدیر در دایره زمان و مکان و عوامل عدم تبعیت بعضی از صحابه از دستور پیامبر(ص) در خصوص خلافت امام علی (ع)، بحث می‌کند.

آخرین سفر رسول خدا (ص)، سید اسد الله یآوری، قم: لوح محفوظ

تحلیل و بررسی یکی از مقاطع مهم زندگانی پیامبر اسلام (ص)، یعنی حجه الوداع است. نویسنده شیعی به دلیل فقدان کتابی مستقل در این موضوع و با هدف ارائه حقایقی در باره آخرین حج پیامبر(ع)، دست به تألیف آن زده است. وی عمدتاً از منابع اهل سنت استفاده کرده و هر گاه منابع مذکور را از جهت بیان مطالب، ناقص یافته است، از ماخذ شیعی بهره گرفته است. برخی از عناوین مورد بحث بدین قرار است: پژوهشی پیرامون حج و عمره پیامبر(ص)، عوامل اهمیت حجه الوداع، بهره‌هایی از این سفر، سخنرانی پیامبر و درسی از آن، عوامل جاودانگی غدیر، درباره معنای مولی و ...

غدیر خم و پاسخ به شبهات از کتب اهل سنت، عبدالصالح انصاری، جلد اول، قم: دآوری
بررسی واقعه غدیر خم در کتاب‌های اهل سنت است. انگیزه نویسنده، اثبات خلافت و امامت امام علی(ع) و آشنا ساختن مردم با پیام غدیر است. وی با استناد به منابع تاریخی و روایی اهل سنت مسئله غدیر را مورد کاوش قرار داده و با بررسی موقعیت جغرافیایی غدیر، به تحلیل خطبه پیامبر(ص) در اجتماع عظیم مردم و مسئله محوری این خطبه، یعنی ولایت و امامت امام علی(ع) پرداخته و به شبهاتی در این مسئله، پاسخ داده است. عنوان های کتاب عبارت‌اند از: حجة الوداع یا حجة البلاغ، موقعیت جغرافیایی غدیر خم، خطبه پیامبر(ص) در غدیر، واکنش حاضران به خطبه پیامبر (ص)، روایان داستان غدیر، نقش ولایت، اولویت امام علی(ع) به خلافت و غدیر در شعر شاعران.

حماسه غدیر، محمد رضا حکیمی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
این کتاب، پژوهشی است در تکریم علامه امینی و تحلیل و تفسیر کتاب الغدیر که در ضمن آن از مسائل امروزین مسلمانان نیز به تفصیل سخن رفته است. استاد حکیمی در این کتاب، نخست بر اتحاد مسلمانان تأکید می‌ورزد و سپس به تشریح فلسفه سیاسی اسلام و اهمیت اعتقادی غدیر می‌پردازد. وی علامه امینی را شیعه علی(ع) و در واقع شیعه پیامبر (ص) می‌نامد و او را امین و احیاگر سنت رسول الله (ص) می‌خواند. سپس از آمیختگی الغدیر با قرآن کریم و کتابخانه بزرگ امیر المؤمنین (ع) در نجف اشرف سخن می‌گوید. سرانجام به تفصیل به آثار قلمی و علمی علامه امینی به‌ویژه الغدیر و کتاب شَهداء الغزیهٔ می‌پردازد و یاد و نام علامه امینی را به عنوان یک مرد بزرگ، منادی آزادی، مصلح دینی و اجتماعی و خطیب تاریخ گرامی می‌دارد.

فرهنگ غدیر، جواد محدثی، قم: نشر معروف
نوعی دایرة‌المعارف فرهنگنامه الغیایی است که دانستنی های ضروری لازم و مهم را در قلمرو تشیع و آنچه به موضوع امامت، ولایت، غدیر خم امیرمؤمنان، اهل بیت، مذهب جعفری و... مرتبط است، به صورت فشرده، مستند و دور از حاشیه روی ارائه می دهد. محتوای کتاب تنها در بُعد کلامی و اعتقادی و تاریخی تشیع و واقعه غدیر خلاصه نمی‌شود، بلکه موضوعات، مفاهیم و اصطلاحات، وقایع، کتاب‌ها، آیات و احادیث، اشخاص و اعلام، رمزا و نمادها، آداب و سنت‌ها، گروه‌ها و فرقه‌ها و آنچه به نوعی مرتبط با غدیر است، از دیرباز تا عصر حاضر را شامل می‌شود. نویسنده از شیوه‌نظام ارتباطی بهره‌گرفته‌و در پایان اغلب موضوعات، به رخدادهای مرتبط نیز ارجاع داده است.

غدیر در قرآن، مرتضی مهدوی یگانه، تهران: جمهوری

در این کتاب به بیان و توضیح چهل آیه از قرآن کریم در ارتباط با غدیر پرداخته شده. از این چهل آیه تعدادی مستقیماً با غدیر ارتباط دارد، یعنی در روز هجدهم ذی‌حجه سال دهم هجرت و در آن بیابان نازل شده است و بقیه آنها در مرحله بعد قرار دارد؛ بدین معنا که

در مراحل گوناگونی که به نوعی با مسأله غدیر مرتبط است، نازل شده یا در سخنان رسول گرامی اسلام (ص) و امامان معصوم(ع) در این ارتباط مورد استشهدا قرار گرفته است. البته با این نگاه تعداد آیات مربوط به غدیر از چهل نیز می‌گذرد، اما نویسنده در این کتاب فقط چهل آیه را تشریح و تبیین موضوعی و معنایی کرده و دلالت آن را بر ولایت و خلافت حضرت علی(ع) نشان داده است.

اسناد حدیث غدیر؛ تاریخ ابن عساکر (تاریخ و جغرافی)

شامل معرفی ۶۹ طریق از طرق نقل حدیث غدیر است که علمای برجسته و مورد اعتماد اهل سنت آنها را نقل کرده‌اند. مقصود از حدیث غدیر، حدیثی است که در بردارنده جمله من کنت مولاہ فعلی مولاہ و امثال آن است. این کتاب شامل سه رساله در این زمینه است: رساله اول متعلق به ابوبکر بن ابی شیبہ (م ۲۳۵ق)، رساله دوم را ابو عبدالله احمد بن حنبل، و رساله سوم را ابوبکر بن ابی عاصم (م ۲۸۷ ق) تدوین کرده است.

الغدیر، ترجمه جلیل تجلیل، ۲۲جلد/جلد ۲۱-۲۲، تهران: بنیاد بعثت

این کتاب‌ها به بررسی جنایات معاویه ابن ابی سفیان نسبت به امام حسن مجتبی (ع) و یاران امیرالمؤمنین علی (ع) می‌پردازد. نویسنده به دشمنی‌های سرسختانه معاویه با شیعیان علی (ع) اشاره دارد و ضمن نقد فضایل نقل شده برای معاویه در منابع اهل سنت، به جنایات او در حق شیعیان می‌پردازد و مسئله سب علی(ع) و سنت سینه معاویه در این باره و از بین بردن این بدعت توسط عمر بن عبد العزیز را شرح می‌دهد. وی در ادامه شعرا و نویسندگان غدیر در قرون نهم، دهم، یازدهم و دوازدهم هجری قمری را معرفی می‌کند.

الغدیر، ترجمه محمدتقی واحدی، ۲۲جلد/جلد اول-سوم، تهران: بنیاد بعثت

کتاب حاضر که ترجمه بخشی از کتاب اَلغدیر فی الکتاب والسنة و الادب است، ابتدا به ذکر اهمیت غدیر در تاریخ می‌پردازد و ضمن بیان عنایت ویژه دانشمندان اسلامی به بحث غدیر، روایان حدیث غدیر از صحابه پیامبر (ص) را که شامل ۱۱۰ نفر است به ترتیب الفبائی معرفی می‌کند. سپس نوبت به معرفی نویسندگان می‌رسد که در باب الغدیر تألیفاتی داشته‌اند. وی شواهد متعددی از اشعار صحابه در مورد الغدیر جهت اثبات وقوع این واقعه تاریخی در اسلام ارائه می‌دهد. در ادامه مفاد احادیث غدیر و مفاد آیات مربوط به غدیر تفسیر شده و معنای کلمه "مولی" در آن مورد تحقیق قرار گرفته است. معرفی شعرای غدیر در قرون اولیه اسلام و بررسی تهمت‌های وارد شده بر شیعه و جواب آنها و همچنین اثبات تواتر احادیث مشهور نبوی در حق حضرت امام علی(ع) و امامت وی از دیگر مباحث مطرح در این کتاب است.

الغدیر، ترجمه سیدجمال موسوی، ۲۲جلد/جلد پنجم-ششم، تهران: بنیاد بعثت

در این کتاب‌ها ابتدا بقیه شعرای غدیریه سرا در قرن سوم هجری معرفی می‌شوند و در ضمن آن، نویسنده به شرح فضایل ابوطالب و اثبات ایمان و اسلام آوردن او به پیامبر (ص) می‌پردازد. وی با استفاده از سخنان علمای اهل سنت به بررسی فضایل و معجزات متعددی از علی(ع) پرداخته و نقش زمامداران اموی و عباسی در تحریف شخصیت آن حضرت و نقش الغدیر" را در شناخت منابع اصیل اسلامی و معرفی شخصیت علی(ع) شرح داده است.

الغدیر، ترجمه علی شیخ الاسلامی، ۲۲جلد/جلد چهارم، تهران: بنیاد بعثت

در کتاب حاضر ابتدا به بحث و بررسی در باره معرفی غدیریه سرایان سده دوم هجری پرداخته شده و سپس غدیریه‌ها و شاعران آنها در سده سوم معرفی شده‌است. نویسنده معتقد است که این غدیریه سرایان ضمن بیان مسئله غدیر و اثبات امامت و خلافت بلافضل علی (ع)، به شرح فضایل و مناقب دیگری از آن حضرت نیز پرداخته‌اند که این غدیریه‌ها می‌تواند به عنوان مدرکی تاریخی و نصّی بر اثبات ولایت علی (ع) و فضایل وی باشد.

الغدیر، ترجمه اکبر ثبوت، ۲۲جلد/جلد سیزدهم - شانزدهم، تهران: بنیاد بعثت

در این کتاب‌ها ابتدا نویسنده به معرفی غدیریه سرایان در سده نهم هجری پرداخته و غدیریه‌های ایشان را شرح داده است. وی در ادامه به گفتار برخی از علمای

معروف اهل سنت در مورد غدیر و امامت علی(ع) اشاره و آنها را به عنوان شواهدی مهم نسبت به این مسئله قلمداد کرده است.

الغدیر، ترجمه زین العابدین قربانی لاهیجی ۲۲جلد/جلد نهم-دهم، تهران: بنیاد بعثت

در این کتاب بقیه غدیریه سرایان در قرن ششم هجری قمری معرفی می‌شوند و مطالب آنان در مورد فضایل علی (ع) از جمله قضیه رد الشمس و علم آن حضرت به غیب، مورد بررسی قرار می‌گیرد. تشویق زیارت قبور ائمه(ع) و تبرک جستن به قبر علی (ع) و منابع ارائه شده در این زمینه از مباحث دیگر این جلد از کتاب است. نویسنده همچنین به تحقیقی در باب احادیث جعلی در مورد ائمه و زیارت ایشان توسط مخالفان آنها پرداخته و شبهات مربوط به زیارت آن حضرات را پاسخ گفته است.

الغدیر، ترجمه محمدباقر بهبودی ۲۲جلد/جلد هفتم-هشتم، تهران: بنیاد بعثت

در این کتاب، شعرابی که در قرن چهارم و پنجم هجری قمری در باره واقعه غدیر اشعاری سروده‌اند، به ترتیب الفبامعرفی می‌شوند و اشعار ایشان بازگومی‌شود. به علاوه شرح حالی اجمالی در مورد این شاعران و اشعارشان در پی می‌آید. نویسنده ضمن معرفی غدیریه‌های علمای بزرگی چون سید مرتضی، ابوالعلاء معری و خطیب خوارزمی و دیگران قصد دارد تا واقعه غدیر را زنده و اثبات کند که اگر واقعه‌ای به نام غدیر طبق ادعای بعضی علمای اهل سنت وجود نداشته و امامت علی (ع) در آن مطرح نشده است، پس چرا این همه غدیریه‌های معروف از اهل سنت و شیعه در مورد واقعه مزبور وجود دارد؟

غدیر خم، ترجمه سیدعلی حسینی؛ تلخیص علی اصغر خراسانی؛ با تحقیق بهری اکیول، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع)، استانبولی

بررسی اهمیت تاریخی غدیر خم و مطرح شدن امامت علی (ع) در این مکان تاریخی است. نویسنده ابتدا به بیان ابعاد اهمیت غدیر خم از لحاظ تاریخی پرداخته و سخن مورخان بزرگ را در این باب بررسی کرده‌است. وی پس از نقل سخنانی از رسول خدا(ص) در باره این روز، اسامی مورخان و محدثان حدیث غدیر را ذکر می‌کند. تحلیل آیه تبلیغ و اهمیت‌ی که خداوند برای روز غدیر و مسئله امامت علی (ع) در قرآن قائل شده است نیز از دیگر مباحث این کتاب می‌باشند.

بلندترین داستان غدیر به روایت حدیقه یمانی برای یک نوجوان ایرانی در مدائن، محمد رضا انصاری، قم: اعجاز

گزارشی از داستان غدیر به روایت حدیقه یمانی، یکی از صحابه بزرگ رسول خدا برای یک جوان ایرانی ساکن مدائن است. یمانی در گزارش خود به تفصیل ماجرای غدیر را نقل کرده و ابعاد گوناگون آن را برای آن جوان ایرانی توضیح داده است. یمانی در روایت خود ابتدا داستان مفصل سلام رسمی مردم بر علی علیه السلام به عنوان امیر مومنان را مطرح ساخته و با اشاره به ترمذ عده‌ای از صحابه از فرمان رسول خدا(ص) به بیان داستان غدیر از آغاز تا انجام آن می‌پردازد و طی آن، توطئه‌های کسانی که با عنوان صحابه رسول خدا (ص) پس از اعلان ولایت امام علی السلام به توطئه پرداخته‌اند و نقشه قتل پیامبر(ص) را کشیدند افشا می‌کند. او سپس مسئله تشکیل سپاه اسامه را مطرح می‌کند و علت تخلف عده‌ای از شرکت در لشکر او را با ظرافت تمام بیان می‌کند.

اسرار غدیر: گزارش تحلیلی از لحظه به لحظه واقعه غدیر خم، محمد باقر انصاری زنجانی، قم: مولود کعبه
گزارش تحلیلی واقعه غدیر است. مؤلف در این کتاب جوّ حاکم بر این واقعه، و جوه اهمیت خطبه غدیر، چگونگی واقعه از ابتدای سفر حج تا هنگام خروج پیامبر اسلام (ص) از منطقه غدیر و اقدامات شیطنت آمیز منافقان علیه جریان غدیر و مسئله جانشینی علی(ع) را مورد بررسی قرار داده‌است. سپس چکیده‌ای از محتوای خطبه یاد شده را مطرح کرده و به تقسیم‌بندی موضوعی آن پرداخته است. وی علاوه بر بررسی سند و متن خطبه غدیر، متن کامل عربی و ترجمه فارسی آن را ارائه کرده است. در پایان پس از نتیجه‌گیری از این خطبه، به تفصیل پیرامون جشن روز غدیر و چگونگی برپایی آن سخن می‌گوید.

پژوهشی پیرامون آیات قرآن در زیارت غدیریه محمد حسین صفا خواه، عبدالحسین طالمی سهاره

سیری است در آیات قرآنی که در زیارت غدیریه آمده است. مؤلفان با بررسی عبارات زیارت، تک تک آیاتی را که در آن آمده است ذکر کرده و با توجه به نظرات مفسران و برخی روایات شیعی، به بررسی تحلیلی آیات پرداخته‌اند. بیش از ۴۰ آیه در این زیارت مورد استناد و استشهدا قرار گرفته است.

صحابه و حدیث غدیر، سیدمهدی قرشی، قم: دفتر نشر نوید اسلام

گزارشی است از ۶۹ نفر از صحابه بزرگ پیامبر(ص) و نقل حدیث غدیر به وسیله آنها. عده زیادی از صحابه حادثه غدیر و حدیث و خطبه غدیر را نقل کرده‌اند. نویسنده با تفحص در متون اهل سنت این تعداد را به اختصار شناسایی کرده و گزیده‌ای از زندگی، اعتبار و شخصیت آنها و سپس چگونگی نقل حدیث غدیر را ارائه کرده است. بر اساس این پژوهش این تعداد طرق مختلف برای یک حادثه و حدیث، دلالت قطعی بر تواتر آن حادثه دارد. نتیجه جست‌وجوی تاریخی و حدیثی حاضر، قطعی بودن خلافت بلافضل حضرت علی(ع) و اعلام آن از سوی پیامبر است.

خلاصه الغدیر، تلخیص یعقوب قاسملو، قم: نسیم حیات، فارسی

به بررسی غدیریه‌ها و اسناد الغدیر پرداخته است. نویسنده با ارائه مطالب کتاب الغدیر با زبانی ساده، کوشیده است محتوای کلی آن را بیان کند. کتاب الغدیر به بررسی واقعه غدیر از نظر تاریخی و بررسی اسناد حدیث غدیر می‌پردازد. از دیگر محورهای کتاب، ۱۰۵ غدیریه از شاعران مسلمانان از صدر اسلام تا شاعران معاصر است که بخش عمده‌ای از کتاب به بررسی آنها اختصاص یافته است. نویسنده در بخش دیگر، به بررسی و ردّ احادیثی پرداخته که در فضایل خلفای نخستین و معاویه وارد شده است.

خلاصه الغدیر در قرآن، سنت و ادبیات تاریخی اسلام، گزیده و ترجمه محمود رضا افتخار زاده

اثبات امامت علی (ع) پس از رسول خدا (ص) و نصب او از سوی پیامبر اسلام با ادله حدیثی، تاریخی و عقلی است. در این کتاب احادیث مربوط به خلافت امام علی(ع) از ابعاد گوناگون تاریخی، رجالی و ادبی مورد بررسی قرار گرفته و با ارائه صدها دلیل، صحت سند، مضمون حدیث غدیر تأکید و به اثبات رسیده است. این اثر که خلاصه الغدیر است به زبان فارسی روان تدوین و تنظیم شده است. در این تلخیص تنها مبانی، اسناد و گواهی گواهان تاریخی آن آمده و از ذکر موارد دیگر صرف نظر شده و به ترتیب رویداد غدیر، روایان حدیث غدیر، احتجاج به حدیث غدیر، غدیر در قرآن، عید غدیر در اسلام، شأن نزول آیاتی از قرآن درباره امام علی(ع) در منابع اهل سنت، احادیث نبوی در فضایل امام علی(ع) در منابع اهل سنت و غدیر در ادبیات تاریخی اسلام از قرن نخست تا قرن دوازدهم هجری بررسی شده است.

غدیر از دیدگاه اهل سنت، محمدرضا جباران، به کوشش مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، قم: انصاریان

پژوهشی است درباره عید بودن روز غدیر خم. این نوشته با هدف اثبات عید بودن روز هجدهم ماه ذیحجه و بیان بخشی از آداب این روز فراهم شده است. نویسنده با بهره‌گیری از منابع حدیثی اهل سنت، روز هجدهم ذیحجه را به عنوان بزرگ‌ترین عید اسلامی یاد کرده و بر گرامیداشت آن از سوی عموم مسلمانان تأکید ورزیده است. او همچنین به تفصیل معیارهای برتری و فضیلت علی(ع) بر سایر اصحاب پیامبر(ص) را برشمرده و موقعیت خاص او را نزد پیامبر(ص) بازگو کرده است. از نظر نویسنده، مفاد حدیث غدیر را پیروان عموم مذاهب اسلامی پذیرفته و بر سند و دلالت آن صحه گذاشته‌اند.

علامه امینی جرعه نوش غدیر، به‌ضمیمه جرعه‌های از الغدیر، مهدی لطفی، قم: انصاری
مؤلف به معرفی علامه امینی و اثر با ارزش او، الغدیر می‌پردازد. وی ضمن بیان زندگی‌نامه علمی علامه امینی و ارائه خلاصه‌ای فهرست‌وار از وقایع مذکور در کتاب الغدیر، به معرفی شاعرانی می‌پردازد که درباره واقعه غدیر شعر سروده‌اند. این کتاب به روش توصیفی و تحلیلی و با استفاده از منابع معتبر تاریخی نگارش یافته است. فصل‌های مهم آن عبارت است از فضایل علامه امینی؛ کرامات علامه امینی؛ معرفی الغدیر و سخنان متفکران عرب درباره او و کتاب الغدیر.

با دکتر علیرضا میرزا محمد درباره ویرایش موسوعه گرانقدر «الغدیر»

گنجینه روشنایی

حدیث ولایت از مشهورترین، مستندترین و موثق‌ترین احادیث در اثبات منصب والای امام علی بن ابیطالب (ع) است که علمای فریقین بر آن اتفاق نظر دارند. معانی بکر، نکات دقیق و مفاهیم بلندی که در این حدیث نهفته است، حکایت از آن دارد که امر ولایت در حوزه تفکر دینی از مهم‌ترین مسائل کارساز و مباحث راهگشاست.

اهمیت جوهری غدیر موجب شده که در طول تاریخ اسلام همواره مورد توجه عالمان پاکدین و متفکران ولایت‌مدار قرار گیرد. چنان‌که ابونصر فارابی (م ۳۳۹) مدینه‌فاصله خود را بر پایه امامت بنا نهاد و شیخ طوسی (م ۴۶۰) امامت را مکمل توحید دانست و خواجه نصیر طوسی نیز (م ۶۷۳) بر لزوم امامت امام معصوم و حاکم عادل تأکید ورزید و علامه حلی، رهبری و فلسفه سیاسی را در راس امور دینی قلمداد کرد. همین طرز تفکر تداوم یافت تا نوبت به محققان زبردست و مصلحان بزرگی چون میرحامد حسین هندی (م ۱۳۰۶)، شیخ محمد حسین آل کاشف‌الغطاء (م ۱۳۷۳)، علامه شرف‌الدین عاملی (م ۱۳۷۷) و علامه شیخ عبدالحسین امینی (م ۱۳۹۰) رسید و آنان نیز با بحث‌ها و بررسی‌های ژرف و دقیق این آرمان والا را دنبال کردند و آثاری ماندگار پدید آوردند که به نتایج ارزنده و سودمندی چون وحدت اسلامی و اخوت ایمانی انجامید.

از میان آثار ماندگار، کتاب شریف‌الغدیر در عرصه تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی جایگاهی بلند و والا دارد و در حوزه فلسفه سیاسی اسلام قدر و منزلتی شایسته و درخور ستایش.

بدون تردید این کتاب بزرگ در واقع موسوعه‌ای است جامع در اثبات ولایت کبرای امام علی (ع) که بر اساس ژرف‌نگری علمی همه‌جانبه در قرآن، حدیث، ادب و تاریخ شکل گرفته و با طرحی بی‌سابقه و شیوه‌ای محققانه به رشته تحریر درآمده است. افزون بر این، الغدیر دارای ویژگی‌های برجسته و نتایج ارزنده‌ای است که آن را از دیگر آثار مشابه ممتاز ساخته است و از همین روست که بسیاری از متفکران و صاحب‌نظران مسلمان و حتی مسیحی بدان به دیده احترام نگریسته و در تجلیل از مقام شامخ علمی علامه امینی و محصول فکر و اندیشه‌پویای وی سخن گفته‌اند. همچنین بسیاری از شاعران عرب‌زبان و پارسی‌گوی در وصف الغدیر شعر سروده‌اند و اندیشه بلند، قلم توانا و پشتکار علمی پدیدآورنده‌اش را ستوده‌اند.

این کتاب ارزشمند سال‌ها پیش از سوی مترجمان مختلف از عربی به فارسی ترجمه و به همت حجت‌الاسلام شیخ علی اسلامی به وسیله بنیاد بعثت در مجموعه‌ای ۲۲ جلدی منتشر شد. ترجمه مزبور اگرچه به چاپ‌های متعدد رسید اما هم از حیث ترجمه از لحاظ حفظ ساختار، یکدستی و حجم غیرمتعارف مورد نقد و اشکال واقع شد. به همت و کوشش ناشر اول، ترجمه کتاب الغدیر در مجموعه‌ای یازده جلدی به صورت منقح و پیراسته منتشر و با توجه به استقبال زیاد مخاطبان در اندک فاصله‌ای به چاپ دوم نیز رسید. در این گزارش با اشاره به نوشتار دکتر علی رضا میرزا محمد که ویرایش جدید زیر نظر وی سامان یافته است به زمینه‌ها و علل نیاز به ویرایش تازه و همچنین ویژگی‌های آن می‌پردازیم.

میرزا محمد با اشاره به پیشینه این کار می‌گوید: چند سال پیش قرار شد که ترجمه الغدیر پس از چاپ‌های متعدد به طور جامع و همه‌جانبه ویرایش شود. ابتدا من به مطالعه و بررسی اجمال متن ترجمه شده پرداختم و

پس از مراجعات مکرر به متن اصلی، در مقام مقایسه و تطبیق برآمدم و دریافتم که ترجمه نه تنها نیاز جدی به ویرایش اساسی و پیرامانه دارد و باید با متن اصلی مقابله و سنجیده شود، بلکه لازم است کاستی‌ها و نادرستی‌های نحوی و زبانی آن اصلاح شود و افزون بر این، رعایت قواعد نگارشی، نشانه‌گذاری، سندآوری و صفحه‌آرایی در دستور کار قرار گیرد. بر این اساس سه ویرایش محتوایی، زبانی و فنی در پیش رو بود که با توجه به ترجمه بیست و دو جلدی کتاب در بیش از هفت هزار صفحه و به قلم ۹۹ تن از مترجمان کاری و قنقیر و توانفرسا به نظر می‌رسید به ویژه که درک علمی و شیوه نگارش مترجمان در ترجمه با یکدیگر متفاوت بود.

سرور استار ترجمه ۱۱ جلدی الغدیر در تبیین شیوه مترجمان و مشکلات آن می‌گوید: در برخی مجلدات پاره‌ای از عبارات و فقرات آنچنان آشفته و درهم ترجمه شده بود که ویرایش آنها جز با ترجمه مجدد یا تغییر در ساختار امکان‌پذیر نبود. در تفاوت شیوه مترجمان همین بس که ترجمه‌ای به خاطر حفظ امانت بیش از حد تحت‌اللفظی و ترجمه‌ای در اثر گرایش به فارسی‌نویسی موجب نامفهوم شدن بعضی جمله‌ها شده و کاربرد تعبیرات عامیانه ناخوشایند نیز در ترجمه‌ای دیگر به اعتبار آن خدشه وارد کرده بود. هر چند تبحر همراه با دقت نظر برخی از مترجمان، حاصل کار این گروه ارزشمند جلوه داده بود. البته باید اذعان کرد که عموماً متن ترجمه‌ها در تمامی جلد‌ها از جهت صوری هماهنگ و یکدست نبود و در آرایش صفحات ذوق و سلیقه به کار نرفته بود.

میرزا محمد در تشریح چگونگی آغاز ویرایش جدید نیز می‌گوید: بنده به لحاظ حجم زیاد و غیرمتعارف کتاب و همچنین تعدد مترجمان و نیز به منظور تسریع در کار، تصمیم گرفتم از همکاری ویراستارانی در ویرایش فنی بهره‌گیرم تا حداقل به حکم و اصلاح رسم الخط فارسی و رعایت ضوابط نقطه‌گذاری و تنظیم ارجاعات و مواردی از این قبیل پردازند. بر این اساس با تهیه دستور العمل به اتفاق چهار نفر همکار ویراستار در مرحله مقدماتی، ویرایش صوری بیست مجلد انجام گرفت و دو جلد نیز به جهت مشکلات نگارشی دست نخورده باقی ماند. پس از این مرحله، ویرایش اساسی پیرامانه محتوایی و زبانی با دشواری‌ها و پیچیدگی‌ها در دستور کار قرار گرفت. بدین منظور کار را از مقابله متن ترجمه با اصل عربی آن آغاز کردم و هم‌زمان به ویرایش زبانی پرداختم که با توجه به ناهماهنگی در عملکرد همکاران و اعمال سلیقه‌های گوناگون، شخصاً به موازات ویرایش محتوایی و زبانی به رفع نقایص و تکمیل نواقص نوظهور پرداختم تا کار به گونه‌ای سامان‌یابد که حتی المقدور نثر ترجمه از نظر فنی یکدست و یکنواخت شود.

این ویراستار از شدت اشاره به مشکلات و سختی‌های کار اضافه می‌کند: هر چند این کار علمی گسترده توانفرسا سال‌ها به طول انجامید و پس از طی مراحل حروف نگاری، صفحه‌آرایی و نمونه‌خوانی به چاپ رسید، اما مادر ویرایش با کاستی‌ها، افزودگی‌ها، کاربرد روش‌های نامطلوب، و تعابیر نامانوس و اشکالات و ابهاماتی روبه‌رو بودیم که بسیاری از آنها به هنگام مقابله ترجمه با متن اصلی آشکار می‌شد و بسیاری دیگر در متن ترجمه به چشم می‌خورد. به نظر من این نقص‌ها وضعف‌ها از شتابزدگی و سهل‌انگاری بعضی مترجمان حکایت داشت که با ترجمه به نثر شیوا و بافت استوار متن عربی، امری دور از انتظار بود.

دکتر میرزا محمد در یادآوری برخی از مشکلات ترجمه نسخه قبلی نکاتی را بر شمرده و می‌گوید: از قلم افتادن ترجمه پاره‌ای از ابیات و عبارات، ثبت اشعار عربی در متن ترجمه برخی مجلدات، ضبط اشتباه بسیاری از اعداد و ارقام مربوط به مأخذ و فیات و آیات، نوآوری ابهام‌آمیز، مانند گزینش الفاظ فارسی به جای مصطلحات اسلامی که به معنی خلل وارد می‌سازد، استعمال تعبیرات عامیانه در ترجمه که دور از شأن اثر گرانقدر الغدیر است. انتساب کتاب به غیر مولف آن، مانند نسبت دادن الؤافی بالوفیات به ابن شاکر و شرح المقاصد تفتازانی به شریف جرجانی و... افزودن توضیحاتی در برخی از صفحات و پانوشت‌های ترجمه که جز در موارد معدود، بیشتر آنها غیر ضروری بود. توضیحات میرزا محمد در اشاره به برجستگی‌ها و افزودنی‌های ویرایش تازه ترجمه الغدیر نیز شنیدنی است. وی می‌گوید: ترجمه یا اصل قرآنی بسیاری از آیات و بینات در متن فارسی الغدیر بدون نشانی آمده بود که در ویرایش تازه تمامی آنها را از المعجم المفهرس لالفاظ القرآن الکریم یافته و در پانوشت‌ها آورده شد.

این در حالی است که این آیات در متن عربی نیز بدون نشانی است. نکته دیگر این که با توجه به ذکر اصل عربی آیات و احادیث فراوان بنا به ضرورت در جای‌جای متن فارسی و نداشتن معادل، ترجمه دقیق آنها در پانوشت‌ها اضافه شد. مورد دیگر، ارجاعات است. علامه امینی به جهت پرهیز از تکرار، در بسیاری موارد مطالب را به صفحات الغدیر ارجاع داده است که چون انجام چنین کاری در ترجمه فارسی غیر عملی بود، ارجاعات با اعمال اصلاحاتی به متن عربی صورت گرفت. ویراستار ترجمه ۱۱ جلدی الغدیر در توضیح ویژگی‌های کارش به تصحیح اغلاط بی‌شمار ترجمه اولیه و اصلاح آنها اشاره کرده و تأکید می‌کند: رفع بسیاری از اشکالات و ابهامات متن ترجمه جز از طریق مطالعه، تحقیق و مراجعه به منابع تخصصی امکان‌پذیر نبود، از این رو با روی آوردن به پژوهش، همراه با مراجعات مکرر و بی‌وقفه به منابع علمی معتبر، بسیاری از اغلاط به ویژه اعلام، با پژوهش‌های دقیق اصلاح شد که موجب تهیه فهرستی از منابع متنوع کارساز و راهگشا شد.

خانه کتاب

باسمه تعالی

فراخوان هفتمین دوره جایزه کتاب فصل

دیرخانه جایزه کتاب فصل به منظور حمایت از کتابهای برتر و تشویق مؤلفان، مترجمان و مصححان متعدد و شایسته کشور و برای ارتقای فرهنگ و دانش و پیشبرد فرهنگ کتابخوانی در کشور، هفتمین دوره جایزه کتاب فصل (پاییز ۱۳۸۷) را برگزار می‌کند. از این رو از ناشران، مؤلفان، مترجمان و مصححان محترم دعوت می‌شود آثاری را که برای نخستین بار در پاییز ۱۳۸۷ منتشر کرده‌اند، به دبیرخانه این جایزه ارسال نمایند.

مهلت ارسال آثار: پانزدهم دی ۱۳۸۷

نشانی دبیرخانه: خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان برادران مظفر و خیابان فلسطين جنوبی، شماره ۱۱۷۸، مؤسسه خانه کتاب، طبقه ۲، دبیرخانه جایزه کتاب فصل

تلفن: ۶۶۹۶۶۲۱۹ | تلفکس: ۶۶۹۶۶۲۱۸

احمد گلچین معانی از مشاهیر ادب معاصر، شاعر و محقق بود که در طول حیات فرهنگی اش آثار قابل تاملی از خود به یادگار گذاشت. از جمله دیوان کامل اشعارش که به وسیله فرزند او پرویز گلچین معانی گردآوری و تدوین شده است. پرویز گلچین معانی متولد ۱۳۲۵ دارای مدرک کارشناسی زبان و ادبیات فارسی است و هم‌اکنون در سمت مدیر کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار به فعالیت فرهنگی مشغول است. وی در طول سال‌های اخیر کتاب تحریر ثانی "شهر آشوب در شعر فارسی" به قلم احمد گلچین معانی را از سوی نشر روایت منتشر کرد و کتاب "کاروان هند" اثر دیگر پدرش را نیز با تجدید نظر، تعلیقات، همراه با افزوده‌ها و استدراکات تازه به وسیله انتشارات میراث مکتوب زیر چاپ دارد. در عین حال آثاری چون "تحفه گلچین"، "مضامین مشترک در شعر فارسی"، "اشعار عصری"، دیوان کامل گلچین" و... به همت ناشران مختلف به زودی چاپ و عرضه خواهند شد.

پرویز گلچین معانی از جشن حافظ پژوهی در کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار خبرداد

رونمایی از ۲۵۰۰ کتاب حافظ شناسی

زبان‌های لاتین و دیگر زبان‌ها نوشته شده است. از این مجموعه ارزشمند، کدام یک از کتاب‌ها پیش از این منتشر شده بودند؟ هیچ یک از این نسخه‌ها قبلاً به صورت مستقل چاپ نشده‌اند. این نسخه‌های خطی در نوع خود آثار منحصر به فردی هستند که نگارندگان در ادوار مختلف نسخه‌ای از دیوان حافظ را مکتوب کرده‌اند. این ۸۹ نسخه خطی که مربوط به حافظ است در نوع خود یک مجموعه منحصر به فرد را تشکیل می‌دهد و در ۱۱۱ نسخه خطی و چاپ سنگی آثاری از سعدی کتب پزشکی یا کتاب لوايح جامی و... هم به چشم می‌خورد.

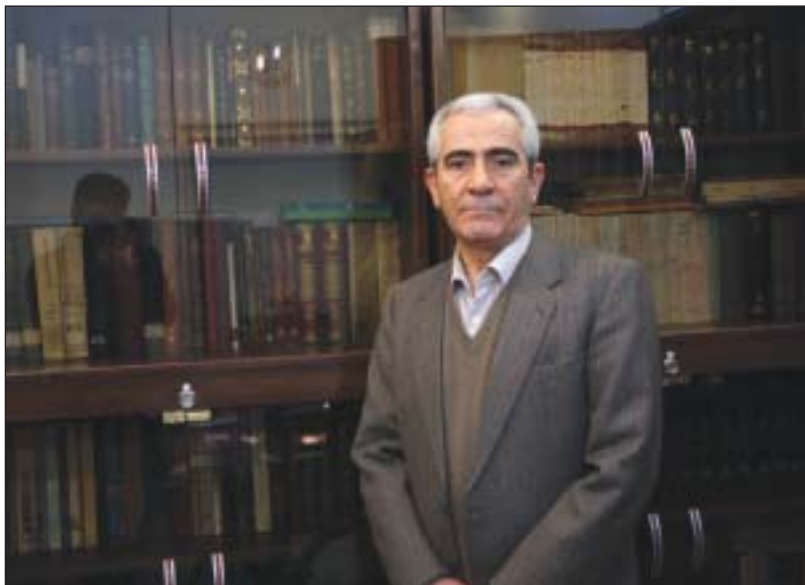
آثاری که در زمینه حافظ پژوهی به زبان‌های دیگر نوشته شده و در کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار نگهداری می‌شوند، بیشتر به چه زبانی هستند؟

این آثار به اغلب زبان‌های دنیا وجود دارند به جرأت می‌توان گفت که در این کتابخانه کتاب‌هایی به بیش از بیست زبان زنده دنیا در مورد حافظ وجود دارد.

کمی از فعالیت‌های کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار برایمان بگوئید؛ این که از چه سالی فعالیتش را شروع کرده و چه خدماتی به اهل قلم و خوانندگان ارائه می‌دهد؟

تاریخچه کانون اسلامی انصار مربوط به سال‌های پیش از انقلاب است و در سال ۵۷ به همت مرحوم حاج محمد حسین جابر انصاری به صورت امنایی پایه‌گذاری می‌شود.

اولین مرکز این نهاد فرهنگی در خیابان پیروزی تهران واقع بود و اولین کتابخانه عمومی کانون اسلامی انصار، یک سالن سینما بود که به وسیله آقای جابر انصاری خریداری و تبدیل به کتابخانه می‌شود. پس از آن در زمین‌هایی که افراد مختلف هبه کرده بودند، اقدام به ساختن کتابخانه می‌کنند که یکی از این کتابخانه‌ها جنب مسجد امیرآباد شمالی است و یکی هم در خیابان شریعتی، تقاطع طالقانی قرار دارد که با عنوان کتابخانه شماره دو کانون اسلامی انصار دایر بود و بعداً به کتابخانه مرکزی و مرکز اصلی فعالیت ما تبدیل شد. در اصفهان هم کتابخانه‌ای در یک حسینیه دایر می‌شود و پس از وفات مطابق با وصیت ایشان در مناطق محروم بالغ بر صد و ده کتابخانه دایر شود. به لطف خدا در حال حاضر فرزندان ایشان، کمک می‌کنند تا این مجموعه را گسترش بدهیم و بر تعداد کتابخانه‌های مساجد بیفزاییم. الان در مناطق محروم بیش از ۱۶۰ کتابخانه احداث کرده‌ایم که همه این کتابخانه‌ها در مساجد فعال هستند. البته در کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار هم به اقشار مختلف خدمات فرهنگی ارائه می‌دهیم. از قشر دانشجوی گرفته تا فوق لیسانس و دکترها همه به عضویت این کتابخانه‌ها درمی‌آیند و از طرح‌های پژوهشی استفاده می‌کنند. ما در این کتابخانه‌ها بالغ بر ده هزار عضو فعال داریم و در کتابخانه مرکزی بیش از هزار نفر عضویت دارند. هرچند کلاس‌های آموزشی اعم از تفسیر و روخوانی قرآن کریم، زبان‌های خارجی، اینترنت و... هم دایر کرده‌ایم که برای علاقه‌مندان قابل استفاده است.

فهرست کرده‌ایم که اهدایی بازماندگان مرحوم دکتر میرمحمد تقوی است. ایشان ۲۷ آذر سال ۱۳۸۵ به رحمت ایزدی پیوست اما بازماندگان و ورثه ایشان، آثاری را که دکتر تقوی جمع‌آوری کرده بودند، همه را به کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار اهدا کردند. ما این آثار را فهرست کردیم که بالغ بر دو هزار و نهصد و چهل و سه عنوان کتاب شده است. از این تعداد کتاب، حدود ۲۵۰۰ عنوان فقط در زمینه حافظ شناسی بود. آثاری که نویسندگان داخلی و خارجی و به زبان‌های مختلف درباره حافظ قلم زده‌اند یا اشعار حافظ را ترجمه کرده‌اند و یا مقالات و رسالاتی که راجع به حافظ به زبان‌های مختلف چه در داخل کشور چه در خارج از کشور نوشته شده است به انضمام حدود ۸۲ نسخه خطی درباره حافظ، یا از اشعار وی که یک مجموعه بسیار غنی و منحصر به فرد را تشکیل می‌دهد و تا مادامی که حافظ شناسان و محققان نیاز به این آثار داشته باشند، می‌توانند از طریق مراجعه به کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار، هر یک از این آثار را به صورت امنی در اختیار گیرند. نسخه‌ای هم از آثار خطی و چاپ سنگی فراهم کردیم که مجموعاً ۱۱۱ عنوان می‌شود. در نهایت فهرست این آثار خطی را در اختیار کتابخانه ملی قرار داده‌ایم و کتابخانه ملی هم می‌تواند فهرست این نسخه‌های خطی را منتشر کند.

در روز ۲۹ آذر با دعوت از صاحب نظران، اهل قلم و متولیان و مسئولان فرهنگی برای رونمایی از مجموعه حافظ شناسی مراسمی تدارک دیده‌ایم که مدعوین شناختی از این مجموعه پیدا کنند. دکتر تقوی که این مجموعه را اهدا کرده‌اند، طبیب بودند و از شهریور سال ۱۳۲۰ به مرور مشغول جمع‌آوری کتاب‌هایی در حوزه زبان شناسی، ایران شناسی، حافظ شناسی و نسخه شناسی می‌شوند و مراسم رونمایی نیز مصادف با دومین سالگرد وفات این استاد فرزانه و خیر است.

نهادهای و موسسه‌های فرهنگی، اهل قلم و پژوهشگران می‌توانند در صورت نیاز با مراجعه به این مرکز آثار مورد نظرشان را به صورت کپی یا اسکن شده در اختیار بگیرند و به ویژه آثاری که به

انتقادی دارد و مربوط به عصر و زمانه شاعر می‌شود از دوران حکیم الملک و قوام السلطنه و صائب مراغه‌ای سخن می‌گوید. ایشان که در آن زمان در مقام فعالیت خبری با مجامع و مطبوعات در ارتباط بودند، اشعاری انتقادی بسیاری سروده و از سال ۱۳۳۲ آنها را بایگانی کردند. در واقع از سال ۱۳۱۰ تا ۱۳۳۲ نزدیک به پنج هزار بیت شعر انتقادی - سیاسی می‌نویسند که تمامی آنها در یک مجلد منتشر می‌شود و کلیات کامل اشعار هم در یک مجلد دیگر گرد خواهد آمد.

اشعار عصری احمد گلچین معانی پیش از این منتشر نشده بود؟

به عنوان نمونه حدود پانصد بیت از آن در سال ۱۳۶۲ در دیوان اشعار پدر منتشر شد، اما چهار هزار و پانصد بیت دیگر را من از لابه لای نشریات آن زمان مانند توفیق جمع‌آوری کردم که این اشعار به رؤیت پدر رسیده بود و برخی از ابیات را که صلاح نمی‌دیدند چاپ شود، حذف کردند و باقیمانده اشعار که حدود پنج هزار بیت می‌شد را پاکت‌بندی کردم و به تدوین آنها پرداختم که در حال حاضر آماده چاپ است.

اشعاری که در دیوان کامل اشعار منتشر خواهند شد قبلاً چاپ شده‌اند؟

از هشت هزار و پانصد بیت که تا الان آماده شده، حدود چهار هزار بیت آن تا سال ۱۳۶۲ چاپ شده بودند. این چهار هزار بیت به انتخاب پدر از سوی انتشارات تالار کتاب به بازار آمد اما بعد از سال ۶۲ تا سال ۷۹ که پدر دار فانی را وداع گفتند، چیزی حدود هزار بیت شعر اعم از غزل، قصیده و رباعی، سروده بودند که به همراه اشعاری که ایشان نمی‌خواستند در کتاب بیاروند جمع‌آوری شده و آماده چاپ است. بیشتر این اشعار در قالب غزل است، البته قالب‌های قصیده ترکیب بند، ترجیع بند، رباعی و مثنوی هم در آن دیده می‌شود.

آقای گلچین معانی گویا در روز ۲۹ آذر در کتابخانه مرکزی کانون اسلامی انصار مراسمی تدارک دیده‌اید. این مراسم به چه مناسبتی برگزار می‌شود؟ ما مجموعه‌ای از آثار در زمینه حافظ شناسی را

آقای گلچین در سال‌های گذشته کدام یک از آثار پدر را گردآوری، تدوین یا منتشر کرده‌اید؟

من مسئولیت نشر آثار پدرم را به لحاظ ویرایش، تصحیح و تدوین به عهده دارم. از جمله شهر آشوب در شعر فارسی تحریر ثانی که در سال ۱۳۸۰ منتشر شد و ناشر آن هم نشر روایت بود البته کتاب کاروان هند را با تجدید نظر و تعلیقات و استدراکات پدرم به همراه افزوده‌ها در دست چاپ داریم که ناشر این کتاب، میراث مکتوب است. در حال حاضر مرحله دوم ویراستاری این کتاب به پایان رسیده و در تدارک نمایه‌سازی آن هستیم. یک کتاب دیگر از پدر را هم آماده چاپ کرده‌ام که پیش از این منتشر نشده بود. این کتاب با نام "تحفه گلچین" چاپ و منتشر خواهد شد. قرارداد انتشار این کتاب حدود دو سال پیش با نشر میراث مکتوب امضا شده و در حال حاضر کار ویراستاری و نمایه‌سازی صورت پذیرفته و در مرحله چاپ است. قابل ذکر است که این کتاب برای نخستین بار است که منتشر خواهد شد.

کتاب "تحفه گلچین" در چه زمینه‌ای است و به چه نکاتی می‌پردازد؟

این کتاب مجموعه‌ای از آثار برگزیده از بزرگان و چهره‌های برجسته علم و ادب فارسی است که از قرن چهارم هجری به این سو تالیف شده‌اند. پدر در کتاب تحفه گلچین مطالبی را از روی نسخه‌های خطی و یا آثار چاپ سنگی که در دسترس مردم نبوده است گزینش و یادداشت برداری کرده‌اند که به مرور زمان به حجم قابل قبولی رسیده است. این کتاب مجموعه‌ای است شامل لطایف و بدایع نغز و شیرین، امثال و حکم، بدیعه‌گویی، حاضر جوابی و بسیاری از مباحث ارزشمند که برای مخاطب جذاب است در واقع کتاب مذکور متناسب با عنوانش تحفه‌ای بسیار سرگرم‌کننده و تفکر برانگیز است.

آیا کتاب دیگری هم از پدر وجود دارد که روی آن کار کرده باشید؟

بله. کتاب دیگری هم از پدر آماده کرده‌ام که با عنوان "مضامین مشترک در شعر فارسی" از سوی انتشارات پازنگ منتشر شده است. اما به مرور زمان، پدر آنچه را که در طول سال‌های بعد در جریان مطالعات و تحقیقاتش از دیگر آثار کلاسیک فارسی استخراج کرده بود، در اختیار من قرار داد. ضمن این که مواردی را هم خودم از آثار شاعران گذشته استخراج کردم و به متن کتاب اضافه کردم و در نهایت کتاب "مضامین مشترک در شعر فارسی" در مقایسه با چاپ اول با حجم بیشتر و مطالب افزون‌تر، به صورت کامل تری چاپ و منتشر خواهد شد.

کتاب دیگر دیوان گلچین است پیش از این از سوی انتشارات تالار کتاب منتشر شده و شامل حدود چهار هزار و چهارصد بیت از اشعار منتخب پدر بود. از این اشعار حدود پانصد بیت، مربوط به اشعار عصری پدر می‌شد و بقیه در انواع قالب‌ها و صنایع شعری سروده شده بودند. اشعار پدر بالغ بر سیصد هزار و پانصد بیت جمع‌آوری شده‌اند که تقریباً پنج هزار بیت از آن شامل اشعار اجتماعی، انتقادی و فکاهی است و با عنوان اشعار عصری منتشر خواهد شد. مابقی که تقریباً هشت هزار و پانصد بیت خواهد بود، شامل کلیات است که برای چاپ آماده کرده‌ام. اشعار عصری مجموعه‌ای است که جنبه سیاسی،

یادداشت

محسن فراهانی

دغدغه های شخصیت پردازی

بسیاری از صاحب نظران و منتقدان ادبیات داستانی، شخصیت را مهم ترین عنصر داستان دانسته اند، چراکه شخصیت، ستون داستان بوده و اصولاً داستان بر آن بنا می شود. در واقع داستان، ترسیم یا روایت حادثه یا واقعه ای است که برای فردی اتفاق می افتد و از آنجا که بر محور وجود انسان و مسائل مربوط به او می چرخد می تواند داستان شخصیت نباشد، اما نمی تواند داستان بدون شخصیت باشد. در داستان های کوتاه جنگ آنچه اهمیت دارد توصیف چگونگی وقایع است. در این داستان ها شخصیت جنبه تزئینی دارد و بیشتر برای این آورده می شود تا محمل حوادث یا رویدادها باشد. حسن بارونیان در کتاب «شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس» به خوبی توانسته آرمان ها و ارزش های دفاع مقدس را در ادبیات داستانی به ویژه داستان های کوتاه جنگ مورد توجه قرار دهد و روحیات، اخلاق، رفتار، نگرش ها، ذهنیات و حتی آرمان های شخصیت های اینگونه داستان ها را روایت کند.

از آنجا که شخصیت پردازی نقش مهمی در میان عناصر داستانی دارد، نویسنده با گزینش و انتخاب شخصیت های داستان به راحتی می تواند دغدغه های عینی و واقعی جامعه را به طور زنده و ملموس معرفی و تبیین کند. توجه به اقشار و گروه های مختلف که هر یک در دفاع از کشور و انقلاب اسلامی نقش محوری داشتند از دیگر ویژگی های کتاب مذکور است که به میزان مشارکت هر قشر در قالب شخصیت های داستانی پرداخته است.

معمولاً شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس با داستان های کوتاه در مضامین دیگر تفاوت زیادی ندارد و بیشتر از لحاظ توصیف فضا و وقایع از یکدیگر متمایز هستند. البته در داستان های کوتاه دفاع مقدس شخصیت ها به دو طیف مثبت و منفی تقسیم شده اند. شخصیت های مثبت، شخصیت های آرمانی نویسنده هستند که نماد خیر، خوشبختی، ایثار و مبارزه با زشتی ها و پلیدی ها محسوب می شوند و در مقابل شخصیت های منفی، شخصیت های مورد نفرت و سرزنش نویسنده اند که در قالب بدی ها، سنگدلی، تجاوز، ظلم و تعدی ظاهر می شوند.

توجه به نام در شخصیت پردازی داستان های کوتاه دفاع مقدس، یکی دیگر از خصوصیات این اثر است به نحوی که معمولاً شخصیت های انتخاب شده برای نام های مذهبی، شخصیت هایی خوب و نام های غیر ایرانی، دارای شخصیت هایی منفی هستند. ویژگی دیگر کتاب آن است که نویسنده در تعاریف و تبیین شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس تنهابه افکار و نظرات نویسندگان و اندیشمندان ایرانی اکتفا نکرده است، بلکه در تمام فصول برای برابری در تحقیق خود به دیدگاه فلاسفه و دانشمندان بزرگ جهان در زمینه ادبیات جنگ جهان نیز توجه داشته و حتی دایره تحقیقات خود را گسترده تر کرده و جایگاه جنگ را در ادبیات داستانی کشورهای چون ژاپن، کره و... نیز مورد بررسی قرار داده است.

به هر حال تاکنون جنگ های زیادی در جهان رخ داده است، اما در این بین، جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به دلایلی چون روحیه ایثار و شهادت در بین رزمندگان از ویژگی های منحصر به فردی نسبت به سایر جنگ ها برخوردار است که با آغاز آن، ادبیات جدیدی تحت عنوان ادبیات دفاع مقدس در کشور ما پدید آمد و سایر آثار ادبی را نیز تحت تاثیر خود قرار داد.

داوازی

کریم قربانپور

گذری بر کتاب «شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس»

شخصیت، نقش اول داستان کوتاه

ارزش های اسلامی می جنگد و به شهادت می رسد. ۲- شخصیتی که از قهرمان و شهادت او تاثیر پذیرفته و متحول می شود. ۳- همسر یا مادری که برای قهرمان دلنگی کرده و از خاطرات مشترک سخن می گوید. ۴- فرزندی که خواهان درک و ارتباط با قهرمان است. ۵- دشمن مقابل که پلید و مهاجم است.

مفاهیم و تعاریف داستانی، تعریف ادبیات داستانی و داستان، انواع داستان و تفاوت داستان کوتاه با سایر انواع ادبیات داستانی در فصل ششم کتاب مورد توجه قرار گرفته است. مولف در ادامه این فصل به بررسی ساختار و عناصر تشکیل دهنده داستان کوتاه شامل طرح، موضوع، درونمایه، شخصیت، زاویه دید، پیرنگ، صحنه، گفت و گو، لحن، فضا، زبان، زمان، مکان، حادثه، سبک و تکنیک پرداخته است.

فصل هفتم حاوی مباحثی پیرامون شخصیت در ادبیات داستانی، پیشینه تاریخی شخصیت شناسی، شیوه های شخصیت پردازی به روش های مستقیم و غیرمستقیم است که در روش غیرمستقیم شخصیت پردازی از طریق رفتار، گفت و گو، نام، مشخصات ظاهری، محیط، توصیف و شیوه جریان سیال ذهن مورد بررسی قرار می دهد و در بخش پایانی نیز به انواع شخصیت از نظر ساختار روایی شامل شخصیت اصلی، فرعی، پس زمینه، ساده، جامع، ایستا و پویا اشاره شده است.

فصل هشتم که محور اصلی تحقیق است، شامل هفت بخش است که در هر قسمت ابتدا ضمن معرفی مجموعه داستان مورد بحث، نویسنده اش و بیان موضوعات داستانی هر مجموعه، خلاصه ای از هر مجموعه داستان ذکر می شود سپس ویژگی های اجتماعی شخصیت های هر کدام مورد بحث قرار می گیرد و در ادامه، شیوه معرفی شخصیت ها، شخصیت پردازی و تحلیل کلی آنها مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت به بیان درونمایه هر یک از مجموعه داستان ها پرداخته شده است.

از آنجا که تعداد آثار داستانی منتشر شده در حوزه دفاع مقدس فراوان است و بررسی تمامی آنها به علت گستردگی دامنه کار و مجال اندک کار تحقیقی میسر نیست، مولف، شخصیت پردازی در هفت مجموعه داستان کوتاه از هفت نویسنده دفاع مقدس را که در

نخستین جشنواره ایثار و ادب پایبندی مورد تقدیر قرار گرفته اند مورد توجه قرار داده است. کارون پراز کلاه اثر اکبر خلیلی، ذو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز به قلم سید مهدی شجاعی، آن سوی مه نوشته داریوش عابدی، داستان های شهر جنگی اثر حبیب احمدزاده، مقتل نوشته محمد بکایی، همه زندگی به قلم احمد غلامی و مجموعه داستان کوتاه طعم باروت نوشته

مجید قیصری مجموعه داستان های کوتاه انتخاب شده این کتاب را شامل می شوند. در فصل نهم نیز مولف به جمع بندی، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادهایی برای گسترش فرهنگ پایبندی از طریق ادبیات پرداخته است. تحلیل کلی شخصیت و شخصیت پردازی در داستان های جنگ، نقد و بررسی زاویه دید در ادبیات داستانی جنگ، تطبیق میان شخصیت های داستانی دفاع مقدس و داستان های دیگر، تحلیل و بررسی تفکرات اجتماعی و عقیدتی نویسندگان داستان های جنگ و بررسی تحولات ادبی داستان در دوره انقلاب و جنگ از جمله پیشنهادهای ارائه شده از سوی مولف در فصل نهم است.

کتاب حاضر از سوی انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و حمایت پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس و در شمارگان سه هزار نسخه همزمان با هفته کتاب و کتابخوانی منتشر شده است.

و... می پردازد.

حسن بارونیان در این فصل، پیشینه جنگ در ادبیات ایران را به وجود جنگ نامه ها، ظفر نامه ها، جهادیه ها، فتح نامه ها و نظایر آن در ادب کهن فارسی نسبت می دهد که جلگه نشانه واقعت جنگ هستند، اما آنچه باعث رونق و شکوفایی ادبیات جنگ شد، ادبیات دفاع مقدس هشت ساله بود. این جنگ، تأثیری ژرف بر ادبیات معاصر فارسی گذاشته و در شعر و داستان نمودی گسترده یافته است.

در فصل سوم با نگاهی اجمالی به جنگ عراق علیه ایران، پیشینه تاریخی و حقوقی اختلافات عراق و ایران و علل و عوامل وقوع جنگ عراق علیه ایران از دیدگاه ایدئولوژیک، قومی و ناسیونالیستی، سیاسی، اجتماعی، ادعاهای ارضی، ادعاهای حقوقی، شخصیتی و روان شناختی مورد بررسی قرار گرفته است. تقسیم بندی جنگ تحمیلی به سه مرحله مقاومت، اخراج دشمن، ورود به خاک عراق و پرداختن به این مراحل، بررسی نقش تاریخی حضرت امام خمینی (ره)، نیروهای مردمی، زنان در جنگ تحمیلی، مهاجران جنگی و بازتاب ارزش های دفاع مقدس در جامعه، عناوین دیگر موضوعات این فصل را در بر می گیرد.

فصل چهارم کتاب، نگاهی اجمالی به ادبیات دفاع مقدس دارد و ارتباط جنگ و ادبیات و گونه های ادبی حوزه دفاع مقدس از قبیل شعر، داستان کوتاه، داستان بلند و رمان، نمایشنامه و تئاتر، فیلمنامه و خاطره نگاشته های دفاع مقدس را با ذکر نمونه هایی از نویسندگان و شاعران دفاع مقدس مورد بررسی و تحلیل قرار می دهد.

در فصل پنجم سابقه ادبیات داستانی دفاع مقدس، جایگاه جنگ در داستان های کوتاه، علل گرایش نویسندگان به نگارش داستان های کوتاه دفاع مقدس و تقسیم بندی آنها بر اساس برش های واقعی از منظر روایت وقایع جنگ و آسیب شناسی جنگ مورد تحلیل قرار می گیرد. موضوعات مطرح شده در داستان های کوتاه دفاع مقدس از قبیل شهادت، اسارت، مهاجرت، بمباران ها، زاویه دید در این نوع داستان ها، شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس و مهم ترین شیوه های روایت در این گونه داستان ها، تاثیر اجتماعی داستان کوتاه دفاع مقدس و دیدگاه نویسندگان این عرصه، محورها و مباحث دیگر فصل پنجم را به خود اختصاص می دهند.

حسن بارونیان شخصیت های داستان های کوتاه جنگ را در پنج دسته کلی بازشناسی کرده است؛ ۱- قهرمان، رزمنده شجاعی است که با ایمان به

شخصیت، اساسی ترین و مهم ترین عنصر داستانی در ساختار یک اثر است که با تلفیق عناصر دیگر، کمک می کند تا پیام و هدف داستان به خوبی به خواننده منتقل شود از این رو عنصر شخصیت در ادبیات داستانی جایگاه و اهمیت فراوانی دارد و منعکس کننده نظرات و تصورات نویسنده در مورد مسائل گوناگون است. نویسنده، شخصیت های داستان را از الگوهای واقعی در متن زندگی می گیرد و آنها را وارد دنیای داستان می کند. اما در این میان شخصیت های داستان های کوتاه دفاع مقدس، افرادی هستند که در متن دفاع مقدس، حضور عینی داشته و آن را با گوشت و پوست خود لمس کرده اند. آنها انسان هایی هستند که جبهه را آرماتشهری می دانند که در آن خودبینی، ترس و دنیاطلبی رنگ می بازد و به جای آن، برادری، فداکاری، خودسازی، معرفت، شناخت قلبی و روحیه عرفانی می نشیند.

حسن بارونیان مولف کتاب «شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس» که پیش از این نیز آثاری را در زمینه ادبیات و نقد ادبی همچون تاملی زیباشناختی در خاطره نگاشته های دفاع مقدس، در جست و جوی بهشت و مجموعه داستان «مادر، عشق من» را از خود به یادگار گذاشته است در پژوهش حاضر به بررسی ابعاد مختلف شخصیت پردازی در داستان های کوتاه جنگ پرداخته است. به گفته وی این اثر، عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده در رشته زبان و ادبیات فارسی در سال ۸۱ است که در آن سال به عنوان پژوهش برگزیده ادبی در دومین جشنواره ایثار و ادب پایبندی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مورد تقدیر قرار گرفت.

بارونیان، شناخت و تبیین ابعاد فرهنگی دفاع مقدس از طریق گونه ادبی داستان کوتاه، ارائه مجموعه ای مفید برای پژوهشگران و علاقه مندان در جهت شناخت ادبیات دفاع مقدس، تحلیل عناصر داستانی و شخصیت پردازی در داستان های کوتاه دفاع مقدس و پاسخ به نیازهای ادبیات داستانی دفاع مقدس با توجه به محدود بودن متون و پژوهش های انتقادی در این زمینه را مهم ترین اهداف خود از تألیف این اثر پژوهشی عنوان کرده است.

به گفته او پیش از این در زمینه نقد آثار داستانی دفاع مقدس و تبیین نقش کاربردی عناصر داستانی آنها، کتاب ها و مقالات متعدد و مستقلی نوشته شده است که هر کدام به نوبه خود ارزشمندند اما تاکنون نقدی جامع درباره شخصیت پردازی داستان های کوتاه در حوزه دفاع مقدس انجام نشده است از این رو انجام این تحقیق به منظور تحلیل فراگیر در این حوزه به شمار می رود. از سویی دیگر این تحقیق رویکرد اجتماعی نویسندگان یک دوره را نسبت به جنگ در ارتباط با شخصیت های داستانی بیان می کند و اطلاعاتی از تاریخ اجتماعی ما را در دوره حساس جنگ از طریق شخصیت های مختلف جامعه تبیین می کند.

کتاب در ۹ فصل تنظیم شده و هر یک از فصل ها نیز مباحث متعددی را در بر می گیرند. فصل اول که عنوان «جنگ و بازتاب آن در زمینه های گوناگون جامعه» را بر خود دارد، تعاریف جنگ، پیشینه جنگ در جهان و مهم ترین علل و عوامل بروز جنگ ها در دنیا را مورد بررسی قرار می دهد. جنگ از دیدگاه صاحب نظران، اندیشمندان و فلاسفه بزرگ جهان مانند هراکلیتوس، ارسطو، توماس هابز، ژاک روسو، گاندی، نیچه، خواجه نصیرالدین طوسی، فارابی و عوامل پدیدآورنده جنگ در ابعاد سیاسی، اقتصادی، زیستی، فرهنگی، و حقوق بین الملل، دیگر موضوعات فصل اول را شامل می شوند.

فصل دوم، جایگاه جنگ در ادبیات داستانی را مورد بررسی قرار می دهد و به پیشینه جنگ در ادبیات کشورهای ایران، آلمان، ژاپن، کره، فلسطین، اسرائیل

نسل شعری جوان این روزها در حال تجارب تازه‌ای است که گاه ممکن است از دیدگاه برخی چندان دلپسند نباشد. به عنوان نمونه، تجارب شاعران جوان در عرصه‌های کلاسیک و سرودن آثاری نگاه نو در این عرصه‌ها گاه با نقد برخی از پیشکسوتان روبه‌رو می‌شود. محمدکاظم کاظمی در کتاب «خوانش و نقد شعر امروز جوان» این مسئله را مورد توجه قرار داده است. او که خود از جمله شاعران تجربه‌گراست، پیش از این آثاری همچون «پیاده آمده بودم...»، «روزنه»، «گزیده ادبیات معاصر»، «شعر پارسی»، «همزبانی و بی‌زبانی»، «گزیده غزلیات بیدل»، «کلید در باز» و «قصه سنگ و خشت» را منتشر کرده است.

با محمدکاظم کاظمی، شاعر و پژوهشگر درباره «خوانش و نقد شعر امروز جوان»

شعر جوان در ویرین نقد

و توانایی که به آنها کمتر توجه شده، گوشزد شده است تا خلأهایی که در کار وجود دارد پر شود. البته من نمی‌توانم انتظار داشته باشم که با نقد من، شعر این شاعران بیست گانه تحول چندانی پیدا کند چرا که این شاعران غالباً توانایی و آگاهی بالایی دارند. اما در میان مخاطبان دیگر این کتاب ممکن است شاعران دیگری وجود داشته باشند که این نکات برای آنها قطعا راهگشاست. طبیعتاً این کاربرد دوم مهم تر است چرا که ما کتاب را اختصاصاً برای بیست نفر مخاطب نمی‌نویسیم بلکه طیف مخاطبان ما گسترده است و امکان دارد سبک شعرشان با این شاعران متفاوت باشد.

همان‌طور که می‌دانید خوانش، یکی از گونه‌های نقد محسوب می‌شود که در طی آن، شعر سطر به سطر خوانده می‌شود و در حین آن تفسیری از شعر ارائه می‌شود. شما محدود کردن نقد شعر به خوانش را چطور می‌بینید؟

مسئله ما این نبود. در قسمت خوانش ما بیشتر ارائه نمونه‌های شعر را مدنظر داشتیم. یعنی هم شعر شاعران جوان را معرفی می‌کنیم و هم درباره آنها نقد می‌نویسیم. منظور ما از خوانش این نبوده که پا به پای شعر پیش رفته‌ایم. درباره نقادی که مورد نظر شماست من کتاب‌هایی دارم که در زمینه شعر کهن کار کرده‌ام و شاید در آینده چنین کتابی با این سبک خوانش در مورد شعر جوان ارائه کنم.

به زوایای جدیدی از شعر برای نقد بیشتر می‌کرد. حسن دوم این بود که آثار تنوع محتوایی و صورتی داشت و این مسئله تا حدودی کار ما را آسان تر می‌کرد. یعنی اگر ما به جای این بیست شاعر با سبک‌های مختلف، با بیست شاعر غزلسرا روبه‌رو بودیم کار خیلی سخت تر می‌شد چون بین شاعران غزلسرا و کلاسیک کم و بیش این محدودیت احساس می‌شود.

با توجه به فعالیت‌هایی که در زمینه شعر جوان انجام داده‌اید، به شعرشناسی یا مقدمه مسوطی بر این کتاب در مورد جریان شعر جوان فکر نکرده بودید؟

خیر. چنین برنامه‌ای فعلاً در ذهنم نیست. واقعیت این است که من چند سالی از جریان شعر جوان دور بودم. در واقع از اواسط دهه هفتاد که از فعالیت‌های مطبوعاتی و محافل ادبی فاصله گرفتم، بیشتر در خانه به ویراستاری و تالیف پرداخته‌ام و تنها حدود دو سال است که با این کتاب دوباره به شعر جوان نزدیک شده‌ام. این مسئله باعث می‌شود که آمادگی ذهنی‌ای را که بتوانم این جریان را ارزیابی زمانی و سبکی کنم، نداشته باشم. اگر در تمام این مدت به صورت پیوسته در ارتباط نزدیک با شعر جوان می‌بودم، طبعاً امکان انتشار چنین نقادی بر روند جریان شعر جوان برای من وجود می‌داشت.

یکی از نکاتی که در جریان نقد معاصر هم وجود دارد این است که بیشتر به سمت خوانش شعر رفته تا تاولی آن. شما فکر می‌کنید این روند چقدر می‌تواند شعر را واکاوی و معرفی کند و برای شاعر یا خوانندگان مثبت و راهگشا باشد؟

برای شاعرانی که آثارشان در این کتاب مورد بحث قرار گرفته، از این جهت راهگشاست که بعضی از ظرایفی که شاعر متوجه آن نبوده یا بعضی ویژگی‌ها

شعر جوان را نقد کنیم طبیعتاً بهتر است این جریان را با قالب‌ها، گرایش‌ها و حال و هواهای مختلف آن مورد ارزیابی و بررسی قرار دهیم. به این ترتیب در محدوده انتخاب شاعران، گرایش‌های مختلف را گنجانندیم.

در عین حال این‌طور که پیداست شما سعی کرده‌اید علاوه بر تنوع سبک شعری، تنوع جغرافیایی اشعار را هم در نظر بگیرید.

تا حدودی بله. یعنی ما از همه محدوده‌ها شاعر انتخاب کردیم. این طور نبوده که برای مثال ما از کرمان سه شاعر انتخاب کنیم و از فارس کسی را در نظر نگیریم. البته بعضاً پیش آمده که در استانی شاعر شاخصی نداشته باشیم اما این مسئله کمتر اتفاق افتاده است و تا حد توان سعی کرده‌ایم تنوع جغرافیایی را رعایت کنیم.

شما در مقدمه اشاره کرده‌اید که سعی شده در نقدها از صحبت‌های مشابه و یکسان در مورد شاعران جلوگیری شود. همان‌گونه که می‌دانید جریان شعر در هر برهه معمولاً تحت تأثیر یک سری از فرایندهای مشابه قرار می‌گیرد. به نظر شما تکرار نشدن برخی موضوعات مشترک، کار شما را دچار محدودیت نمی‌کرده؟

به یک معنی ما را دچار محدودیت می‌کرد. از این لحاظ که وقتی شعر بعضی شاعران را می‌خواندم می‌دیدم که باید همان مطالب و موضوعاتی را تکرار کنم که در نقد شاعران قبل ذکر کرده‌ام. اما از دو جهت این کار برای من مفید بود؛ یکی این که وقتی می‌دیدم این نقدها در چارچوب کلی تکرار می‌شود، ناچار می‌شدم به کندوکاو بیشتری در شعر بپردازم تا حرف‌های تازه‌تری از دل آن بیرون بیاورم و چه بسا در این راستا به بعضی نکات و ظرایف جدید و کلیدی می‌رسیدم که در خوانش اول اصلاً به چشم نمی‌آمد. بنابراین این مسئله تعمق مرا برای رسیدن

این روزها گزیده شعرهای متفاوتی از شاعران جوان منتشر می‌شود. شما چطور به فکر انتخاب شعر شاعران جوان و نقد و تحلیل آنها افتادید؟

طرح اولیه این کتاب ابتدا از طرف دوستان در مجله شعر پیشنهاد شد. در این مجله برنامه‌ای در نظر گرفته شده بود مبنی بر این که در هر هفت شماره، ویژه‌نامه‌ای را برای نقد شعر یکی از شاعران جوان اختصاص دهند. این روند از این جهت پیگیری می‌شد که جریان شعر جوان بیشتر مورد بررسی و نقد قرار گیرد. پس از ادامه این چند شماره به این فکر افتادیم که این مجموعه را به صورت کتاب منتشر کنیم. البته دوستان از همان ابتدا هم اشاره کرده بودند که لحن و نوع ساختار نوشتاری نقد را به گونه‌ای تنظیم کنیم که این نقدها برای انتشار در کتاب هم مناسب باشد. بنابراین به این فکر بودیم که با جمع‌آوری و تنظیم این مقالات ممکن است یک کتاب با هم‌مضمون داشته باشیم. در این مجموعه‌ها در مورد اغلب شاعران جوان چند نقد از زبان چند نفر نوشته می‌شد که معمولاً من هم پای ثابت این نقدها بودم. وقتی این نقدها منتشر و از آنها استقبال شد، تصمیم گرفتیم که این نقدها را به صورت کتاب منتشر کنیم اما پس از آن منتظر نشدیم که تمام نقدها در مجله چاپ شود چون در این صورت تازگی خود را از دست می‌داد.

یکی از خصوصیات که در این کتاب مشاهده می‌شود این است که علاوه بر چهره‌های مختلف، شعرها قالب‌های گوناگونی مانند سپید و نیمایی و غزل نو تا غزل سنتی دارند. این مسئله به طور اتفاقی روی داده است؟

خیر. ما تعمداً چنین تمهیدی را به کار گرفته‌ایم. گزینش این مجموعه، شاعران و شعرهایشان به وسیله آقایان مودب و معززی صورت گرفته است. در واقع دوستان به این فکر بودند که اگر قرار باشد جریان

مروری بر «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» نوشته محمدرضا بایرامی

بازگشت نویسنده به سرزمین قصه‌ها

علی‌الله سلیمی: به تازگی رمان جدیدی به قلم محمدرضا بایرامی به بازار کتاب ایران راه یافته است که به نوعی در ادامه کارهای قبلی این نویسنده قرار می‌گیرد. این کتاب با عنوان «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» برای گروه سنی نوجوانان است که از سوی کتاب‌های بنفشه (واحد کودکان و نوجوانان موسسه انتشارات قدیانی) منتشر شده و در آن دغدغه‌های این نویسنده در بخش ادبیات بومی مورد توجه قرار گرفته است؛ حوزه‌ای که بایرامی از سال‌ها پیش به آن عشق ورزیده و آثار شاخص و قابل توجهی در آن خلق کرده است. البته بسیاری از نوجوانان دیروزی و جوانان امروزی، محمدرضا بایرامی را با مجموعه قصه‌های بومی این نویسنده می‌شناسند که شاخص‌ترین آنها قصه‌های «سبلان» است.

چند سال پیش کتاب اول این مجموعه با عنوان «کوه مرا صدا زد» چنان خوش درخشید که توانست علاوه بر جوایز داخلی مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مجله سوره

نوجوان و ... جایزه خرس طلایی استان بزن و جایزه کتاب سال سویسی (جایزه کبرای آبی) را هم به دست آورد.

کتاب‌های یاد شده که در آن زمان در انتشارات حوزه هنری چاپ و منتشر می‌شد بازتاب چندانی نداشت. در سال‌های بعد، بایرامی در عرصه‌های دیگر نویسندگی هم فعال شد که ثمره آن خلق آثار متعددی در حوزه ادبیات داستانی بزرگسال و زندگی‌نامه داستانی بوده است. با این حال انتشار رمان «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» به نوعی بازگشت بایرامی به دوران طلایی نویسندگی‌اش محسوب می‌شود که در آن بیشترین دستاوردهای ادبی‌اش را به دست آورده است.

موضوع کتاب جدید بایرامی درباره واقعه زلزله چند سال پیش در روستاهای استان اردبیل است؛ فاجعه‌ای که در روزهای سرد و برفی زمستان روی داد و باعث مرگ، مجروحیت و بی‌خانمانی بسیاری از اهالی این روستاها شد. بایرامی برای پس زمینه داستان خود این موضوع را انتخاب کرده و دو شخصیت داستان نوجوان (یوسف و فتاح) را به عنوان شخصیت‌های محوری داستان وارد ماجراهای قصه کرده است. کتاب در ۱۸ فصل تنظیم شده که به غیر از سه فصل مرتبط با موضوع قصه که در فضاهای شهری و جاده‌ای روایت می‌شوند، مکان وقوع بقیه فصل‌ها در یک روستای کوچک پنج‌خانوار (ایران دره سی) است؛ جایی که نویسنده در توصیف آن آورده است: «انگار در ته کاسه‌ای اسیر شده بود چشم اندازی نداشت، مگر رو به قله و کمی هم روبه دشت یعنی در بالا سرش می‌توانست کوه‌های سخت و سنگی و برف‌پوش سبلان را ببیند و در زیر پایش - شکاف دره - دشت را که دور بود و ایران دره سی سهمی از آن نداشت.» تمرکز اصلی داستان روی استقامت دو نوجوان روستایی برای

زنده ماندن در برابر پیامدهای ناگوار بعد از وقوع زلزله مانند شدت سرما (همراه با بارش شدید برف) و حمله گرگ‌های گرسنه است که جان آنها و اجساد کشته‌شدگان را تهدید می‌کند. با توجه به حجم بالای کتاب (۲۸۰ صفحه) نویسنده توانسته با پرداختن به جزئیات ماجرا، تصویر واضحی از مکان‌های قصه ارائه دهد، همچنین شخصیت‌های داستانی در این کتاب به شکلی ملموس به مخاطبان معرفی شده‌اند. فتاح از شخصیت‌های متحول شده قصه است که در پایان داستان هنوز به تعادل واقعی دست نیافته است. او به دلیل از دست دادن تقریباً تمام اعضای خانواده‌اش (پدر، مادر و خواهرش) دچار شوک می‌شود که در پایان داستان تا حدودی از این حالت خارج می‌شود.

نوع روایت داستان به گونه‌ای است که در فصل ۱۳ گره‌های داستانی یکی پس از دیگری گشوده می‌شوند؛ نیروهای امداد رسان و هم‌زمان با آنها، بستگان یکی از نوجوانان قصه (یوسف) وارد روستا می‌شوند و عملاً کشمکش لازم برای ادامه قصه از بین می‌رود. با این حال نویسنده داستان را پیگیری می‌کند. البته موضوع خارج شدن تدریجی شخصیت فتاح از شوک وارده و به آرامش رسیدن او و دوستش (یوسف) که تنها بازماندگان نوجوان روستای محل زندگی شان محسوب می‌شوند، در فصل‌های بعدی به عنوان محور ماجراها انتخاب می‌شود. در مجموع، رمان «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» ادای دین نویسنده به شخصیت‌ها و فضاهای بومی اکثر قصه‌هایش است؛ آدم‌ها و مکان‌هایی که بیشتر آنها برای خوانندگان آثار داستانی محمدرضا بایرامی آشنا هستند و این بار بازماندگان ساکنان این فضاها برای تداوم زندگی با یکی دیگر از بلایای طبیعی (زلزله) و پیامدهای آن مبارزه می‌کنند.

نگاهی به کتاب «جریان شناسی چپ در ایران»

فروپاشی از درون

پیدایی و زوال جریان چپ در ایران به مثابه یک پدیده اجتماعی و سیاسی در تاریخ معاصر ایران، شایسته بررسی و تحقیق است. اگر چه این جریان بر بسیاری از تحولات اجتماعی و سیاسی این دوره تاثیر گذاشت اما همچنان پرسش های فراوانی وجود دارد که نیازمند پاسخ صحیح است؛ چگونه این جریان به وجود آمد؟ چگونه عمل کرد؟ در چه صورت هایی بروز یافت؟ و سرانجام چگونه به نشیب زوال افتاد؟

کتاب «جریان شناسی چپ در ایران» تالیف حمید احمدی حاجیکلابی پژوهشی است که می کوشد به این پرسش ها پاسخ گوید و به بررسی پیدایی، تکوین، تطور، زوال و افول جریان چپ در ایران بپردازد. نویسنده پژوهش خود را با نقد و بررسی کتاب هایی که تاکنون درباره جریان چپ به نگارش درآمده اند، آغاز می کند و می نویسد: فقدان یک پژوهش جامع درباره موضوع چپ به عنوان یک کل، نیاز به یک پژوهش کامل و جامع را ضروری ساخته است. با آن که واقعه نگاری ها، تک نگاری ها و حتی بررسی تاریخ گروه های چپ در مقطعی از تاریخ ایران صورت گرفته است، ولی هیچ یک دربرگیرنده دوران ظهور و فعالیت این جریان نیست یا شامل همه گروه ها و جمعیت های داخل در این جریان نمی شود. او سپس می افزاید: منابعی که دارای ارزش کم و فاقد اعتبار لازمند، اغلب دارای ساختار داستانی و فاقد روش علمی است. برخی کتب خاطرات چاپ شده از عناصر چپ، از روش علمی و نقد و سنجش و تحلیل تهی است. حوادث چند روایتی و قصه گونه و بدون معیارهای تعریف شده، بازسازی می شوند و هیچ سند، مدرک و مأخذی برای داستان ها و روایت ها ارائه نمی گردد.

با این مقدمه، نویسنده ۱۴ ویژگی را که در واقع چارچوب پژوهش او هستند، برای این اثر برمی شمارد و می گوید: در این پژوهش، چنانچه از نام آن انتظار می رود، جریان چپ به صورت کلیتی دارای اجزای

پراکنده، ولی به صورت متصل و مرتبط نگاه شده است. از این رو خواننده و محقق می تواند کاملا و به راحتی مسیر توالی و ارتباط گروه ها و چگونگی آن را به صورت متصل و پیگیر تعقیب کند؛ بدون آنکه از اجزای پراکنده آن احساس گسست نماید. این ویژگی لازم در نگارش تاریخ جریان هاست که متأسفانه اکثر آثار از آن به دور هستند. همچنین تقسیم و طبقه بندی حیات سیاسی جریان چپ به ادوار معین و مشخص - با تعیین آغاز و پایان - از ویژگی های پژوهش حاضر است.

کتاب جریان شناسی چپ در ایران در پنج فصل تدوین شده است. در فصل اول با عنوان کلیات و مبانی نویسنده چارچوب های نظری پژوهش را تبیین می کند تا داده ها و تحلیل های خود را بر مبنای آنها استوار سازد. این فصل از سویی به موضوع تبیین در علوم اجتماعی نظر می افکند و از سوی دیگر براکوای اندیشه های مارکسیستی و سیر پیدایی آن می پردازد. فصل دوم با عنوان «دوره آغازین چپ در ایران» شکل گیری این جریان در فاصله مشروطیت (۱۲۸۵ خورشیدی) تا پایان حکومت پهلوی اول (شهریور ۱۳۲۰) را مد نظر قرار می دهد. نخستین تماس ایرانیان با جنبش های چپ، نخستین گروه های چپ در ایران، مشروطیت و حزب سوسیال دموکرات، حزب عدالت (نخستین حزب کمونیستی ایران)، حزب کمونیسم ایران پیش و پس از سلطنت پهلوی و گروه ۵۳ نفر از جمله مباحثی هستند که در این فصل بررسی شده اند. فصل سوم با نام «جریان چپ در دهه ۱۳۲۰ و ۱۳۳۰» مربوط به آن مقطع از تاریخ جریان چپ ایران است که طی آن حزب توده شکل می گیرد. بنابراین بخش عمده این فصل به تحولات حزب توده و نحوه عمل آن اختصاص دارد؛ هر چند نویسنده از پرداختن به دیگر گروه های چپ این دوره مانند حزب سوسیالیسم و نیروی سوم نیز غافل نمی ماند.

فصل چهارم به تحولات جریان چپ در دهه ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ تا پیروزی انقلاب اسلامی اختصاص دارد.

این مقطع نیز از مقاطع تاریخ جریان چپ در ایران است که طی آن گروه های مارکسیستی مستقلا یا بر اثر انشعاب از حزب توده شکل می گیرند. حزب توده ایران، چریک های فدایی خلق ایران (گروه جزئی و گروه احمدزاده)، مجاهدین خلق و کمونیست های ایران از جمله گروه ها و جریان های مارکسیستی این دوره هستند که رفتار سیاسی و اجتماعی شان در فصل چهارم کتاب تبیین شده است.

نهایتا احمدی حاجیکلابی در فصل پنجم کتاب، جریان چپ پس از پیروزی انقلاب اسلامی را کالبدشکافی می کند. در این دوره ابتدا با فروپاشی رژیم پهلوی، گروه های چپ به تجدید سازمان می پردازند و سپس در رویارویی با جریان اصلی انقلاب که جریان مذهبی به رهبری روحانیت و در رأس همه امام خمینی (ره) است روبه زوال می روند. با این وجود، علت زوال آنها منحصر به تقابل با حاکمیت اسلامی نیست، بلکه آنها از درون دچار بحران و اختلاف می شوند و انشعاب های بسیاری در میانشان صورت می گیرد. فساد و جناح بندی داخلی، مواضع متناقض، انشعابات جدید و بحران رهبری از جمله مسائلی هستند که نویسنده آنها را مورد توجه قرار می دهد و نهایتا به فروپاشی و سقوط جریان چپ در ایران می پردازد.

این فروپاشی، علاوه بر خدادهای منتهی به سال های ۶۰ و ۶۱، اسباب و علل عمیق تری نیز داشت که نویسنده در پایان کتاب و تحت عنوان «نتیجه» به شرح آنها می پردازد. او در این بخش می نویسد: با توجه بحران هویت متأثر از سرشت ساختارهای وابسته و تابع که ناشی از ایدئولوژی آنها بوده، می بینیم که رفتار و کردار حاکم بر این جریان از فرقه گرایی و گروه بازی ها و هنجارشکنی های اخلاقی، اجتماعی، عمل زدگی و ذهنیت گرایی و گسست از فرهنگ و باورهای توده مردم بر این ناکامی افزود. یکی از جلوه های مهم این ناکامی، شکست نظریه ای است که ساختمان چپ را

بنا نهاد و زمینه آن را فراهم کرد.

از این گذشته به باور احمدی حاجیکلابی، یکی از دلایل ناکامی های چپ، نپذیرفتن خطاهایی بود که به وقوع می پیوست، توجیه گذشته نزدیک و بزک کردن چهره سیاه آن، انداختن مسئولیت به دوش دیگری و تبرئه خود، مجرم دانستن دیگری و گریز از پذیرفتن خطا و خودسنجی و... موجب پافشاری بر خطا، سختگیری، تعصب، فروبستگی، ادعا و افراط دروغین شد.

از آسیب های مهم گروه های با ساختار چریکی و مخفی می توان به پذیرش استبداد سازمانی، تنفذسالاری، ویران سازی روح انتقادی و پذیرش سرکوبگری فکری و... اشاره کرد که در ناکامی و شکست این جریان نقش بسزایی داشته است.

نهایتا امروز پس از گذشت چند دهه از پیدایی، جریان چپ، آشکار شده است که به دلیل پیوند عوامل ساختاری ای که به سرشت وارداتی آن بازمی گشت و نیز اسباب اجتماعی که به سرشت خاستگاه رهبران آن وابسته بود، پیدایش فکر ابزاری و مقلدانه و دیگر عوامل از جمله مقاومت ساختارهای اجتماعی و فرهنگی ایران در برابر اندیشه های ماتریالیستی و مغایر با آیین، دین و فرهنگ خودی بود که به شکست و انزوای کامل این جریان انجامید.

کتاب «جریان شناسی چپ در ایران» نوشته حمید احمدی حاجیکلابی از سوی انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در ۴۴۷ صفحه با شمارگان دو هزار نسخه و به بهای ۵۵۰ تومان منتشر شده است.

تأملی در کتاب «گنجینه معنوی مولانا»

کلید گنجخانه

سید محمود سجادی، تأملی در کتاب گنجینه معنوی مولانا با آثاری از سید حسین نصر، ویلیام چیتیک و آنماری شیمل با ترجمه و تحقیق شهاب الدین عباسی.

عنوان «مثنوی معنوی» را برای اثر جاودان و بی همماندمولانا، شخص آن بزرگمرد تکرار نشدنی برنگزید و نیز افلاکی یا مولوی پژوهان بعد؛ بلکه این عنوان رسا و گویا را مردم برگزیدند و بر آن نهادند و اینک قرن هاست که آن گنجینه برپها به نام «مثنوی معنوی» خوانده می شود.

می دانیم مثنوی از نظر علم بدیع یک قالب شعری است که از نظر افاعیل عروضی به چند نوع تقسیم می شود ولی آنچه که مولانا برای سرایش آن اثر ماندگار انتخاب کرده بحر رمل (فاعلاتن فاعلاتن فاعلان / یا فاعلن) است.

بشنو از نی چون حکایت می کند/ از جدایی ها شکایت می کند

و اطلاق صفت معنوی برای آن همان تسمیه ای است که از سوی مردم در افوا و بر قلم ها جاری شده و این نام گذاری درست و شایسته، برخاسته از مفاهیم ارزشمند معنوی آن است که شاخصه اصلی کلام مولانا در این کتاب عظیم الشان به حساب می آید. اگر کلام شیخ فریدالدین عطار واقعا از او باشد که در مورد جلال الدین ۱۲ ساله (پسر نازنین بهاء ولد) گفت: دیری نگذرد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند و نسختی از اثر

ارجمند خود یعنی اسرارنامه را به او اهدا کرد، شاید یکی از اولین تحسین ها و توصیف هایی باشد که در مورد او صورت پذیرفته است.

هیچ دلیل مستند و محکمی برای رد این واقعه تکریم آمیز وجود ندارد به ویژه که بعدها با سلوک معنوی در قونیه چنان شهرت و محبوبیتی به دست آورد و چنان شفتگی و شیدایی مهارناپذیری در شاگردان پدیدار کرد که پیش بینی هوشمندانه عطار تحقق یافت.

کتاب حاضر یعنی گنجینه معنوی مولانا به سه بخش تقسیم می شود؛ در بخش اول مقاله ای ارزشمند از دانشمند گرانمایه دکتر سید حسین نصر با عنوان «مولانا جلال الدین رومی؛ شاعر و عارف عالی مقام ایرانی» در ۹ صفحه می خوانیم که نکاتی تازه، منتخب و خواندنی درباره این عارف و شاعر بزرگ ارائه کرده است. این استاد مولوی پژوه معتقد است که پیام مولوی و حضور او نشانه ای از رحمت الهی است که امروز هم، انسان می تواند هر وقت و هر جا که مایل باشد وجودش را در برابر پرتوهای زندگی بخش آن قرار دهد و خود را با معیارهای تغییرناپذیر آن منطبق سازد. در بخش دوم مقاله ای در ۱۵ صفحه به قلم آنماری شیمل (یا آنه ماری شیمل) با عنوان «مولانا، دیروز، امروز و آینده آمده که مانند سایر آثار این مولوی پژوه حاوی برداشت هایی ناب و عقایدی متین درباره مولوی است.

خانم شیمل در این مقاله آشنایی خود با مولانا در مراحل مختلف زندگی از اولین مطالعاتش با کمک ترجمه های فوق العاده زیبای راکرت تا دیدارهای مکرر از قونیه و مزار شریف او و نیز مطالعه آثار محمد اقبال که مولانا را خضر راه و راهنمای معنوی خود می دانست و پژوهش های ارجمند دیگر به وسیله مولوی شناسان ایرانی و خارجی و نیز از استدراکات شخص خود از اشعار و آثار او شرح می دهد و خواننده را در مسیر طولانی این استدراکات و استفاضه ها قرار می دهد.

او شعر مولانا را پیام یک عشق فراگیر و شعله ور می داند و این ویژگی را محور و بنیاد اشعار او معرفی می کند که بی شک قولی است که جملگی برآند.

سومین مقاله ای که در بخش اول آمده، اثر مولوی پژوه ایران دوست پروفسور ویلیام چیتیک است که تحصیلات ادبی خود را تا پایان مقطع دکتری در ایران گذرانده و از محضر استادانی چون بدیع الزمان فروزانفر، جلال الدین همایی، سید جلال الدین اشتیانی، دکتر عبدالحسین زرین کوب و دکتر سید حسین نصر بهره مند شده و در این مقاله که مقدمه ای بر عرفان مولوی نام دارد و قسمت اصلی و مفصل و محوری کتاب اوست در ۸۰ صفحه، پژوهشی مستوفی، مستدل و مفید درباره مقام معنوی و منزلت عرفانی آن عارف و شاعر عظیم الشان ارائه کرده است. چیتیک از آنجا که خاورشناسان مهم و نامداری چون نیکلسون، آربری و... در وادی شناخت نسبی مولانا گام هایی استوار و طولیل برداشته اند اما هنوز به نقطه اطمینانی از دانسته های خود نرسیده اند کوشیده است تا راه آنها را ادامه داده و پژوهش آنها را تکمیل کرده و روشی نظام مند برای سیر این تکاپوهای پژوهشگرانه پیشنهاد کند.

آقای شهاب الدین عباسی که در سال های اخیر تلاش خود را ماصروف ترجمه آثار مولوی پژوهان (از زبان انگلیسی) و ترجمه منتخباتی از اشعار مولانا قرار داده، در این کتاب ضمن آوردن متن اصلی (انگلیسی) در ۱۲۷ صفحه در بخش دوم نمونه های فراوانی از اشعار مولانا را که عمدتاً از بار معنویت و عرفان سرشار هستند به انگلیسی روان ترجمه کرده است.

مؤلف در بخش سوم نمونه هایی از ترجمه های مولوی پژوهان غربی دیگر مثل سر ویلیام جونز، سر جیمس ردهوس، ای.اچ. وین فیلد، ای.اچ. پالمر، ای.جی. براون، آر.انیکلسون، ای.جی. آربری و... ارائه کرده است.

این کتاب از سوی انتشارات مروارید در ۱۱۰۰ نسخه منتشر شده است.

با پروانه عروج نیا و «چگونه دنیا را متحد کنیم؟»

لذت فلسفه

باید روحیه جست و جوگری داشته باشند و بتوانند به پرسش های ذهن خود پاسخ دهند. وی منظور از آموزش فلسفه به کودکان را آموزش استدلال و رزی به آنها می داند و می گوید: «هیچ کس در پی آموختن فلسفه به معنی خاص کلمه به بچه ها نیست، چراکه تنها کسانی می توانند مفاهیم فلسفی را دریابند که بارقه هایی از نوع در وجودشان به چشم می خورد اما عموم بچه ها از فلسفه، چیزی در نمی یابند و آموزش فلسفه به آنان، تشویق آنها به داشتن روحیه ای پرسشگرانه است. یعنی به جای این که کودکان را مقلد بار آوریم، تلاش کنیم تا به جست و جو درباره خود پردازند.»

«عدالت و بی عدالتی» عنوان دومین بخش کتاب است و در این فصل باز هم نویسندگان راه میانه را برگزیده اند: همه این چیزها نه حق است نه باطل، نه درست است و نه غلط، خوشبختانه همه امور زندگی به درست و غلط تقسیم نمی شود و ما نباید هر دقیقه از خودمان بپرسیم که آیا آنچه همین حالا انجام دادیم موجه و درست بود یا ناموجه و نادرست... پروانه عروج نیا در پاسخ به این که چنین پرسش ها و مسائلی تا چه اندازه می تواند دغدغه کودکان و نوجوانان باشد می گوید: چند سال پیش من و همسر من برای ادامه تحصیل به آلمان سفر کردیم. آنجا دانشگاهی برای کودکان و نوجوانان وجود داشت و بهترین استادان دانشگاه مفاهیم مختلف را به این گروه سنی، آموزش می دادند. آنجا بود که من با این کتاب و مقالات مندرج در آن آشنا شدم. از طرفی نمی دانستم مطالب این کتاب تا چه اندازه می تواند برای نوجوانان جالب و خواندنی باشد. به همین خاطر از خواهر زاده هایم خواستم تا آنچه را ترجمه کرده ام بخوانند تا هم از تاثیر این کتاب بر آنها آگاه شوم و هم دایره واژگانشان را دریابم. ضمن این که سال ها، معلمی را تجربه کرده ام و تا حدودی می دانم کودکان و نوجوانان چه می خواهند و به دنبال چه هستند. ضمن این که نویسندگان و مترجمان می دانند چه چیز به کار آینده بچه ها می آید، کودکان هم باید با حقوق و وظایف خود آشنا باشند و در واقع آینده روشن آنها در گرو دانش بیشتر است.»

مترجم کتاب «چگونه دنیا را متحد کنیم؟» روش این کتاب را بسیار کارآمد می داند و معتقد است: برای برطرف کردن نیازهای اجتماعی آدم ها باید به

انسان ها فقط به این قصد که بتوانند نیازهای وجودی خود را برآورند، به زندگی اجتماعی روی آورده اند و باز به همان قصد، نهادهای اجتماعی را بر ساخته اند و از آنها برآورده شدن نیازهای خود را خواسته اند بنابراین مهم ترین راه برآوردن نیازهای وجودی آدمیان، ارزیابی و نقد نهادهای اجتماعی از نظرگاه اخلاقی است، البته مشروط به این که این ارزیابی به شیوه ای کاملاً عقلانی و استدلالی انجام پذیرد...»

کتاب «چگونه دنیا را متحد کنیم؟» بر آن است تا با زبانی ساده و ملموس اخلاق اندیشی و فلسفه ورزی را به مخاطب بیاموزد و کودکان و نوجوانان را با اهمیت وجودی شان آشنا کند و با آنها از اهمیت قانون، احترام به حقوق دیگران، برقراری عدالت، جلوگیری از خشونت و ... سخن بگوید.

کتاب حاضر، چهار بخش جداگانه را در بر می گیرد. نویسندگان در نخستین قسمت از زیبایی و زشتی سخن گفته اند و این که زیبایی، ربطی به خوبی ندارد؛ همان طور که زشتی به بدی ربطی ندارد. اما چرا وقتی کسی کار خوبی می کند، می گویند کارشنگی بود و وقتی کسی کار بدی می کند می گویند کار زشتی بود؟

در حقیقت نویسندگان بر آن هستند تا نسبی بودن زیبایی و زشتی را به کودکان و نوجوانان بیاموزند: زشتی آقای دلمر، ربطی به ظاهر او ندارد. بلکه هر کس او را می بیند، بی اختیار اعمال شرورانه ای را که او مرتکب شده به یاد می آورد. این زشتی که گویی به او پسییده است، همان زشتی حقیقی است که به بینی کج، شکم بزرگ و برآمده یا پوست جوش دار ربطی ندارد. او فقط به خاطر اعمال شرورانه ای که انجام داده است، زشت است.»

پروانه عروج نیا، مترجم کتاب که پیش از این نیز پروانه کنجکاو را برای کودکان منتشر کرده، بر این باور است که اگر چه کتاب می تواند کودکان و نوجوانان را با فلسفه زندگی آشنا کند اما از نقش تاثیرگذار آموزش و پرورش یارسانه بر مخاطبی چون صدا و سیما نیز نمی توان غافل ماند، آن هم در روزگاری که کودکان و نوجوانان ما، تنها به دنبال پاره ای محفوظات هستند و والدین تلاش می کنند تا زمینه ورود آنان به دانشگاه و پشت سر نهادن سد کنکور فراهم شود نه چیز دیگر در حالی که کودکان

نقد اخلاقی جامعه ای بپردازیم که در آن زندگی می کنند و این نقد باید عقلانی باشد، زیرا عقل، بهترین ابزار و سنجه برای داوری کردن درباره مفاهیم اخلاقی و اجتماعی است.»

عروج نیا در عین حال بسیاری از مفاهیم یاد شده در این کتاب را برگرفته از آموزه های دینی می داند و می گوید: «نویسندگان، بسیاری از مفاهیم و آموزه های دینی را با روشی تازه و استدلالی برای کودکان مطرح کرده اند و به جای آن که آنها را پند و اندرز دهند با کمک گرفتن از عقل و برهان، کوشیده اند تا کودکان را در رسیدن به پاسخ هایشان، یاری دهند.» نویسندگان در سومین بخش به خشونت و صدمات ناشی از آن پرداخته اند: یک نگاه چپ به یک لبخند تمسخرآمیز منجر می شود. یک لبخند تمسخرآمیز، سبب گفتم حرف زشتی می شود. یک حرف زشت منجر به دست به یقه شدن و دست به یقه شدن هم سبب یک سیلی می شود. یک سیلی به مشت منجر می شود و همین سبب حمله یکی به دیگری و بعد کتک کاری می شود و ... زمانی هم می رسد که یک دفعه یکی از این دو طرف، چاقویی از جیبش بیرون می آورد و ...»

نویسندگان در این بخش از دلایلی که موجب بروز خشونت و درگیری می شود سخن گفته اند و حتی شکل گیری مسابقه های ورزشی را روشی برای فرار از خشونت دانسته اند: تقریباً می توان گفت که این مسابقات به وجود آمده اند تا جانسین جنگ های خشونت بار و درگیری های مسلحانه قبلی باشند و انسان ها نیز بتوانند در برابر هم رقابت های سالم و نبردهای مسالمت آمیز داشته باشند...»

پروانه عروج نیا بر این باور است که بسیاری از مسائل درباره جنگ و خشونت، صلح و عدالت، زشتی و زیبایی و ... ناگفته مانده و این کتاب تنها گوشه هایی را روشن کرده و در برابر دید خواننده قرار داده است.

«جنگ و صلح» عنوان آخرین بخش کتاب مذکور

است: «بعضی از انسان ها خواهان جنگند. چنین انسان هایی همیشه بوده اند و حتما در آینده هم خواهند بود. اما بیشتر انسان ها خواهان صلح اند و از جنگ خوششان نمی آید و این راهم خوب می دانند که باید از صلح و آرامش پاسداری کنند پس چرا در دنیا همیشه صلح وجود ندارد؟»

و این همان پرسشی است که نویسندگان کوشیده اند در این بخش از کتاب به آن پاسخ گویند. همچنین راهکارهایی را برای حفظ صلح ارائه کرده اند که یکی از این روش ها، گفت و گو با یکدیگر است ولی افسوس که کشورها برای حفظ صلح، خود را برای جنگ آماده می کنند. آنها نمی خواهند جنگ دیگری بر پا شود اما هر روز سلاح های بیشتری می سازند و دلشان می خواهد آنچنان قوی باشند که هیچ ملتی جرئت حمله به کشورشان را نداشته باشد. «بیشتر انسان ها از جنگ نفرت دارند با این حال همیشه جایی در دنیا هست که جنگ وجود دارد و هر بار سیاستمداران می گویند که نتوانسته اند جلوی جنگ را بگیرند اما این دیگر آخرین جنگ است. همیشه نیز گفته می شود که ما همین فردا برای صلح و آشتی آماده ایم. اما چرا فردا؟ انسان ها می دانند که چگونه می توان صلح را حفظ کرد و این که تعداد انسان هایی که صلح می خواهند خیلی بیشتر از آنها می است که خواهان جنگند.»

این مترجم اگر چه کتاب را از متن آلمانی ترجمه کرده اما اصل کتاب به زبان فرانسه است و هر کدام از مقالات آن به طور جداگانه در فرانسه منتشر شده است و ناشر آلمانی، هر چهار یا پنج مقاله را در یک مجلد گنجانده و به چاپ رسانده است. دو مین مجلد از این مجموعه با عنوان «دنیایی را تصور کن که ...» نیز به زودی در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد. در این مجموعه به مرگ و زندگی و مباحثی درباره آن پرداخته شده است.

«چگونه دنیا را متحد کنیم؟» به همت انتشارات آسمان خیال و در ۱۱۲ صفحه رنگی منتشر شده است.

معرفی کتاب

نگاهی به «آزمایش های مور مور کننده»

زشت های زیبا

آن گونه که در ابتدای کتاب آمده، موضوع علوم، کشف پدیده هاست؛ کشف واقعیت های علمی و پرده برداشتن از رازهای عجیب و غریب.

دانشمندان برای انجام این کار، اسلحه ای سری دارند. نام این اسلحه «آزمایش» است. دانشمندان به لطف همین آزمایش ها به سوالاتی پاسخ داده اند که حتی به فکر شما هم نمی رسد و به پاسخ هایی رسیده اند که احتمالاً دلتان نمی خواهد چیزی از آنها بدانید... اما آزمایش کردن تنها آن دانشمندان نیست و بچه های کنجکاو علاقه مند هم می توانند این کار را انجام دهند و برای رسیدن به پاسخ پرسش های

خود از آزمایش های کهنه و روش های قدیمی استفاده کنند. در کتاب «آزمایش های مور مور کننده» اطلاعات و آموختنی هایی از این دست به فراوانی دیده می شود.

اگر دوست دارید بدانید، چطور می شود روی آب راه رفت یا اینکه مارمولک ها چطور از دیوار صاف بالا می روند؟ می توانید کتاب «آزمایش های مور مور کننده» نوشته نیک آرنولد را بخوانید.

در حقیقت نویسنده این کتاب، شوخی را به ابزاری برای آموزش تبدیل کرده و با آنان از کارکرد بدن و بخش های مختلف آن، حواس پنجگانه، بعضی بیماری ها و... سخن گفته است. نویسندگان وسایل لازم برای هر آزمایش را ذکر کرده، به نکات علمی نهفته در آزمایش اشاره کرده و در بخشی با عنوان «اصلاً نمی دونستی» به نتایج دست پیدا کرده است. برای نمونه در یکی از این قسمت ها گفته شده: «مغز شما در واقع دو تصویر را از جهان خارج دریافت می کند؛ از هر چشم یک تصویر. اینکه شما فقط یک تصویر را می بینید،

هنر سنتی با رویکرد مدرن

یکی از مشخصات هنر مدرن در سال‌های پایانی قرن نوزدهم و سال‌های ابتدایی قرن بیستم آن بود که می‌خواست هرآنچه از گذشته مانده بود را به فراموشی سپارد. هنرمندان این خصیصه را از دانشمندان عصر خود کسب کرده بودند. آنها بر این گمان بودند که علم روز نمی‌تواند با دستاوردهای گذشته همخوان باشد و چنان بر این عقیده خود ثابت قدم بودند که تقریباً به انکار همه چیزهایی پرداختند که از گذشته به جای مانده بود. اما در نیمه‌های قرن گذشته، ورق برگشت. دانشمندان و پیرو آنها هنرمندان دریافته‌اند که نمی‌توان تجربه چند هزار ساله انسان را تنها به دلیل آن که مربوط به گذشته است کنار گذاشت. از این رو برش‌های طاقی معماری گوتیک، تزئینات باروک و ستون‌بندی‌های سبک کلاسیک دوباره مورد بازنگری قرار گرفتند تا دانش معماری معاصر با ابعاد تازه‌ای از دانش و تجربه روبه‌رو شود. مردم و هنرمندان از ساختمان‌های بدون روح و به قول شاعر مطرح ایرانی، سهراب سپهری، از رویش ناموزون سنگ و آهن خسته شده بودند و این بود که زیبایی گذشته معماری را دوباره به عاریت گرفتند.

با این همه توجه به سنت‌های معماری در ایران چندان دیرپا نیست و در دو سه دهه اخیر معماران ایرانی به نسبت‌های اصیل معماری توجه کرده‌اند. پژوهش‌هایی نیز که طی چند سال گذشته صورت گرفته که تجارب ارزشمند معماری سنتی ایران را به دانش معماری معاصر می‌افزاید. کتاب «بادگیر» شاهکار مهندسی ایران را باید یکی از پژوهش‌هایی به حساب آورد که در صدد آشتی مهارت‌های سنتی با مدرن است. این کتاب که از سوی دکتر مهدی بهادری نژاد و مهندس علیرضا دهقانی نوشته شده، در ۹ فصل به ابعاد مختلف بادگیرها و بررسی آنها از نظر مهندسی مدرن پرداخته است.

فصل اول کتاب به مقدمه مولفان اختصاص دارد. بعد از چاپ عکس‌هایی از بادگیرها، مولفان در فصل سوم به پیشینه بادگیرها در متون ادبی و سفرنامه‌ها پرداخته‌اند. پیشینه بادگیرها در ایران و کشورهای عربی از دیگر مباحثی است که در این فصل مورد توجه مولفان قرار گرفته است. فصل چهارم نیز به بادگیرها از دیدگاه معماری اختصاص دارد. به همین دلیل مولفان در ابتدا به معرفی انواع بادگیر و سپس گونه‌شناسی بادگیرها پرداخته‌اند. فصل پنجم به بررسی بادگیرها با نگاه مهندسی مدرن پرداخته است. بررسی تحلیلی - عددی کارایی بادگیرهای سنتی یا متداول، بررسی تحلیلی - عددی کارایی طرح‌های جدید بادگیر، مقایسه کارکرد بادگیرهای طرح جدید و بادگیرهای سنتی و طراحی، ساخت و آزمایش نمونه بادگیرهای سنتی و طرح‌های جدید از جمله مطالبی است که در فصل‌های بعدی کتاب مورد توجه قرار گرفته است.

مولفان در مقدمه نوشته‌اند: «بادگیر، نمونه‌ای از شاهکارهای مهندسی ایران است که طراح و مبتکر نمی‌توان برای آن تعیین کرد. بیش از هزار سال است که این شاهکار مهندسی مکانیک در مناطق گرم ایران زمین با برقراری یک جریان هوای ملایم، آسایش را در فصل گرم تابستان به خانه‌ها و فضای مسکونی مردم آورده و با ایجاد جریانی از باد ملایم روی سطح آب آب‌انبارهای عمومی، این آب را برای استفاده مردم به ویژه در تابستان‌ها خنک نگه داشته است.»

«بادگیر» شاهکار مهندسی صنعتی از سوی نشر یزدا و نشر کتاب دانشگاهی در شمارگان ۲۲۰۰ نسخه منتشر شده است.

کتاب و رو

یوسف نگاریان

یکی از مهم‌ترین مسائلی که می‌تواند مورد توجه معماری مدرن در ایران قرار گیرد، رویکردی جدی به سنت‌های معماری است؛ چرا که این دانش، تجربه چند هزار ساله‌ای را پشت خود دارد و با نگرش به اقلیم آب و هوایی ایران شکل گرفته است. خوشبختانه در سال‌های اخیر توجه خوبی به این مهم صورت گرفته شده است. در ادامه این مطلب گفت‌وگو با دکتر مهدی بهادری نژاد را خواهیم خواند که به تازگی کتاب «بادگیر» شاهکار مهندسی ایران را منتشر کرده است. این استاد دانشگاه صنعتی شریف مقالات متعددی را در نشریات تخصصی معتبر داخلی و خارجی منتشر کرده است. از جمله آثار وی می‌توان به «ضرب صافی هوا برای شهرهای مختلف ایران»، «طراحی یک ساختمان بی‌نیاز از انرژی فسیلی در تهران»، «دانشگاه زندگی» و «شادی و زندگی» اشاره کرد.

بادگیر یکی از سازه‌هایی است که در معماری سنتی ایران و بیشتر در مناطق کویری مثل یزد مورد توجه قرار گرفته است اما شما این مسئله را از دیدگاه علمی امروزی مورد بررسی قرار داده‌اید. چرا در میان سازه‌های مختلفی که در معماری وجود دارد، این مبحث را برای پژوهش برگزیدید؟ حدود سی سال پیش در دانشگاه شیراز درسی با عنوان «تهویه مطبوع» تدریس می‌کردم. دانش و مهندسی تهویه مطبوع به گونه‌ای است که می‌توان یک ساختمان را به طور دلخواه طراحی کرد و آن را در هر جایی از جهان اعم از مناطق خشک کویری یا مناطق سرد و کوهستانی قرار داد. در واقع ما دانش و فناوری آن را داریم که بتوانیم شرایط دلخواهمان مثل رطوبت، دما، پاکی و سرعت هوا را ایجاد کنیم. در حال حاضر با توجه به وجود برق، فناوری و دانش، قادر به ایجاد این امکانات هستیم اما در گذشته که چنین امکاناتی وجود نداشت، اجداد ما زمانی که دمای هوا در تابستان گرم و طاقت فرسا می‌شد چگونه در کویر زندگی می‌کردند؟ چنین سوالاتی برایم مطرح بود و به همین دلیل مطالعه روی این موضوعات را آغاز کردم. پس از آن هرچه بیشتر در مسیر تحقیقات پیش می‌رفتم، بیشتر متوجه می‌شدم که اجداد ما واقعا شاهکار آفریده‌اند. بادگیر تنها یکی از این شاهکارهاست. کتاب دیگری هم دارم که آن را با همکاری دکتر یعقوبی استاد دانشگاه شیراز نوشته‌ایم و عنوان «تهویه و سرمایش طبیعی در ساختمان‌های سنتی ایران» را برایش برگزیدیم. که یک فصل آن در مورد بادگیر و بقیه فصل‌ها مباحثی است درباره حیاط‌ها، زیرزمین، سرداب، سقف‌های گنبدی، یخ‌سازی طبیعی و آب‌انبارها که ما آنها را از دیدگاه مهندسی مکانیک مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم و چون من و دکتر یعقوبی هر دو مهندس مکانیک هستیم، نگرش ما به این سازه‌ها، نگرش مهندسی مکانیک و چگونگی کارایی حرارتی آنها بوده است. اما کتاب «بادگیر» شاهکار مهندسی تنها به بادگیر اختصاص دارد و تاریخچه بادگیر را بررسی می‌کند. شاید جالب باشد که ما در اشعار شعری قدیم مثل رودکی اشاراتی درباره بادگیر پیدا کردیم که نشان می‌دهد بادگیر حداقل عمر هزار ساله دارد.

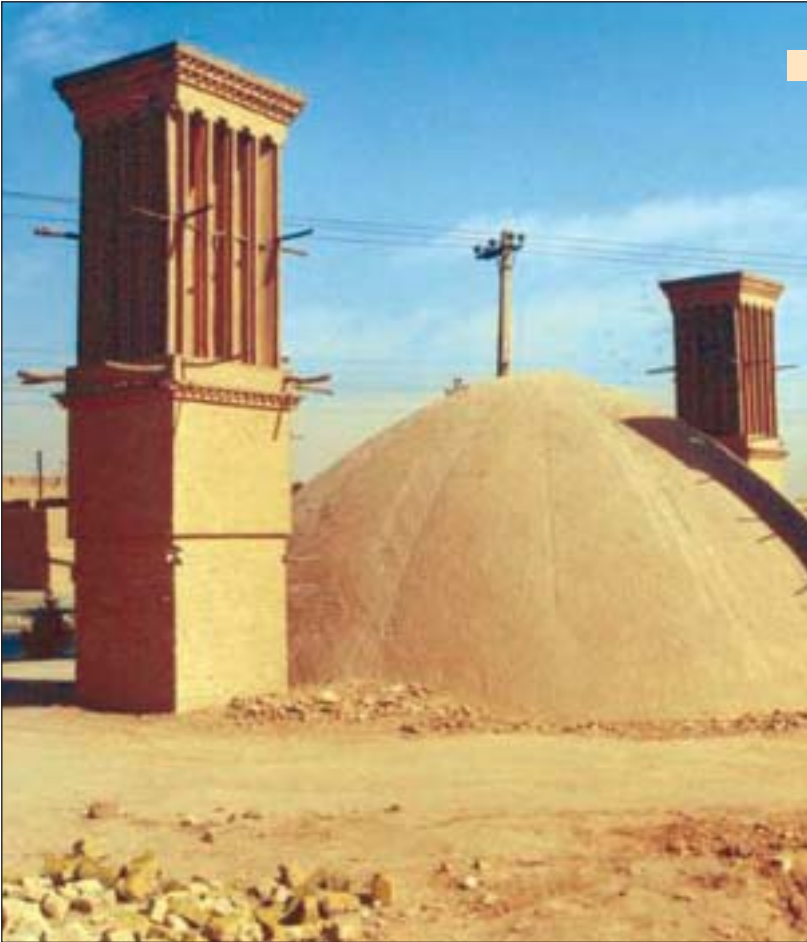
طی این سال‌هایی که از عمر بادگیری می‌گذرد، احتمالاً تحولاتی در آنها پدید آمده است. آیا شما در مورد چگونگی این تحولات از هزار سال پیش تاکنون هم پژوهشی انجام داده‌اید؟ ما از لحاظ فنی اطلاعاتی در مورد این که بادگیرها در گذشته چگونه بوده‌اند نداشتیم و تنها چیزی که در اختیار ما قرار داشت، همین بادگیرهای کنونی

بود که قدمت آنها حداکثر به صد یا صد و پنجاه سال پیش می‌رسد. از آن زمان هم تغییرات جزئی در آنها ایجاد شده است. اما یقیناً در این هزار سالگی که بادگیر وجود داشته به مرور تغییر و تحولاتی در آن رخ داده است. اما نمی‌توان گفت که این تحولات دقیقاً در چه سالی رخ داده چرا که این تغییرات طی یک بازه زمانی طولانی شکل گرفته و تجارب به دست آمده به مرور به پیشرفت آن انجامیده است.

در این کتاب بادگیرها در شهرهای مختلف ایران و جهان نشان داده شده‌اند. این تهویه‌های مطبوع که در حالت سنتی نام آن بادگیر است، چه تفاوت‌هایی با هم داشتند که بتوانند بر حسب شرایط اقلیمی مختلف کاربرد داشته باشند؟

بادگیرها بیشتر در مناطق کویری کاربرد دارند مثل یزد، کاشان و ... ما هیچ‌گاه در شهرهای سردسیر مثل اردبیل و تبریز بادگیر نمی‌بینیم. البته در تهران هم بادگیر وجود داشته اما تنها جایی که من در آن بادگیر دیده‌ام، کاخ گلستان است. چون در تهران به ندرت می‌توان ساختمان صد ساله‌ای یافت. همه ساختمان‌های قدیمی تخریب و به جای آنها آپارتمان احداث شده است. هر ساختمانی که دارای بادگیر بوده، یا تخریب شده یا بادگیر آن را کنار گذاشته‌اند. به خاطر دارم زمانی که کودک بودم در خانه‌ای در تهران زندگی می‌کردیم که بادگیر داشت اما وقتی عید سال گذشته برای بازدید آن مراجعه کردم، دیدم این ساختمان بازسازی شده و اثری از بادگیر در آن نیست. چون امروزه با وجود تجهیزاتی مثل کولر، نیازی به بادگیر نداریم. هدف ما هم استفاده از بادگیر نیست اما می‌توان به جای کولرهای آبی از بادگیر استفاده کرد. طرح جدیدی که ما در این کتاب ارائه کردیم این است که با استفاده از بادگیر به جای

دکتر مهدی بهادری نژاد و «بادگیر، شاهکار مهندسی ایران»

بلندی‌های بادگیر

کولر آبی در مصرف برق صرفه جویی شود. هزینه اولیه چنین بادگیری بیشتر از یک کولر آبی است اما می‌توان در طرح ساختمان‌های بزرگ دولتی از این بادگیرها استفاده کرد.

گفتید که طرح بادگیرها در این کتاب به این معنا نیست که بخواهیم آنها را بازگردانده و دوباره استفاده کنیم. مبحثی که به طور کلی تر مطرح می‌شود این است که ما از سنت‌های خود برای فناوری روز بهره بگیریم. به نظر شما، بادگیر چه کمکی به چرخه فناوری خواهد کرد؟

این کتاب در نخست یک پیام اجتماعی است. اگر به پشت جلد کتاب دقت کنید، ذکر شده که: «بادگیر نمونه‌ای از شاهکارهای مهندسی ایران است که طراح و مبتکر نمی‌توان برای آن تعیین کرد. هدف از نوشتن این کتاب آشنا کردن هرچه بیشتر جوانان ایران زمین با این پدیده و شاهکار مهندسی است و نشان دادن این که اجداد ما چگونه با خودباوری و اتکا به خود توانستند مسائل و مشکلات روز و روزگار خود را حل کنند. مهم‌ترین جوانان این سرزمین بدانند و باور کنند که با احیای حس خودباوری و اتکا به نفس و با ابتکار و خلاقیت می‌توانند به شایستگی از پس مسائل و معضلات برآیند.» که به نظر من این مسئله خیلی مهم است. اما از نظر فنی، بهترین کار این است که کارخانه‌ها بادگیر را مانند کولر به تولید انبوه برسانند اما این تولیدات باید مصرف داشته باشد. اولین بار که کولر آبی ساخته شد، مصرف خیلی زیادی داشت به همین دلیل کارخانه‌های بسیاری در ایران هستند که کولر آبی تولید می‌کنند، چرا که این کولرها در خانه‌های مورد استفاده قرار می‌گیرند. اگر قرار باشد کسی این صنعت را دایر کند و مدل‌های مختلف بادگیر را بسازد، باید مصرف انبوه هم داشته باشد هر چند می‌توان این بادگیرها را به صورت تک تک هم ساخت.

احسان استیری

فانتزی" واژه‌ای است که با حوزه‌های متفاوتی در ارتباط است اما متأسفانه تنوع این ارتباط گاه مفاهیم و معانی متفاوت و حتی نادرستی از آن به وجود آورده که از معنای اصلی‌اش فاصله زیادی دارد. گستره کاربرد این واژه نیز بر ابهام معنایی آن افزوده است. "مقدمه‌ای بر فانتزی" تلاش کرده با تشریح ویژگی‌ها و بسترهای تاریخی فانتزی، رابطه این مفهوم را با حوزه هنرهای نمایشی تبیین کند. شیوا مسعودی، استاد نمایش عروسکی دانشکده هنرهای زیبا، پیش از این با تالیف "نمایشنامه‌های عروسکی معاصر ایران" و ترجمه کتاب "کارکردهای فرهنگی عروسک" صرفاً در حوزه نمایش عروسکی به تکاپوی نظری پرداخته بود. او اما در اثر تازه‌اش "مقدمه‌ای بر فانتزی" فعالیت در حوزه دیگری را نیز آزموده است.

شیوا مسعودی از «مقدمه‌ای بر فانتزی» می‌گوید

جادوی فانتزی

همان‌طور که اشاره شد، برای ایجاد وضعیت فانتزی باید بر مرز واقعیت و رویا قدم برداشت. توضیح آن که نمی‌توان آثاری که یکسره از محدوده واقعیت به محدوده رویا رفته‌اند و در آن محصور شده‌اند را فانتزی به شمار آورد.

چگونه می‌توان اقتباسی فانتزی از اسطوره و افسانه داشت؟

در صورتی می‌توان از اسطوره یا افسانه اثری فانتزی را اقتباس کرد که آنها را به دنیای واقعی نزدیک کنیم. در این مورد باید توجه کنیم که فانتزی مطابق با هر عصر و در تناسب با باورها و اعتقادات زمانه تفسیر می‌شود. دنیای کهن دنیای اسطوره‌ها بوده است و مردم از بسیاری از پدیده‌های طبیعی، تفسیری اسطوره‌ای داشتند و از این رو بسیاری از افسانه‌ها و اسطوره‌ها سراپا خیالی تصور نمی‌شدند بلکه مردم واقعی بودن آنها را باور داشتند. اما امروزه نمی‌توانیم ضحاک را با دو مار بر شانه‌هایش واقعی بدانیم. اگر در اثر نمایشی خود چنین تصویری را ارائه کنیم، بدون شک از محدوده‌های فانتزی فاصله گرفته‌ایم، اما اگر ضحاک را شخصیتی منفی تصویر کنیم که برای درمان و جراحی دو زائده روی شانه‌هایش به مطب دکتری در تهران مراجعه کرده به مرزهای فانتزی نزدیک خواهیم شد؛ چرا که در مرز رویا و واقعیت قرار می‌گیریم بنابراین برای ارائه اثری فانتزی در فرآیند اقتباس از اسطوره‌ها و افسانه‌ها باید به عنصر زمانه و ویژگی‌های آن همواره توجه داشت.

آیا می‌توان عناصر فانتزی را تقسیم‌بندی کرد؟

در این کتاب سعی کرده‌ام چنین تقسیم‌بندی ارائه دهم. مطابق این تقسیم‌بندی عناصر فانتزی در عناوینی چون مخلوقات اسطوره‌ای (مانند اژدها و تک شاخ)، موجودات فراواقعی یا انسان‌هایی با ویژگی‌های فیزیکی و رفتاری خاص (جادوگران و یا انسان‌هایی که نیروهای خاص و مرموز دارند)، حیواناتی که دارای رفتار و تفکر هستند، انسان‌هایی با شخصیت روان‌پریش یا چند شخصیتی، پیشرفت‌ها یا پسرقت‌های زمانی، بیمرگی یا جاودانگی، دگرپرسی، تغییر و تبدیل شخصیت‌ها، اغراق و بزرگنمایی، خواب و رویا و دوگانگی وجود، شماری از عناصر

ویژگی‌ها و تعریف فانتزی چیست؟

فانتزی از جمله لغات و مفاهیمی است که تعاریفی متفاوت و گاه متناقض در موردش ارائه شده است و عموم افرادی که در حوزه ادبیات نمایشی یا در حوزه تئاتر فعالیت می‌کنند، تعاریفی سطحی و دم‌دستی از فانتزی دارند. کلمه "فانتاستیک" از واژه لاتین "فانتاستیکوس" به معنی مرئی‌سازی یا تجلی آمده است؛ با چنین تعبیر عامی هر فعالیت خیالی پردازانه و تمام آثار ادبی فانتزی خواهد بود. اما تعریف دقیق‌تر، تخصصی‌تر و عمیق‌تر از فانتزی به وضعیتی در آثار هنری مربوط می‌شود، که مخاطب در مرز خیال و واقعیت قرار گیرد. سرگردانی میان خیال و واقعیت مهم‌ترین عنصر فانتزی است. هنگامی که مخاطب درگیر چنین سردرگمی می‌شود و نسبت به واقعی یا رویایی بودن آنچه می‌بیند مطمئن نباشد، اثر به وجود آورنده چنین وضعیتی را می‌توانیم فانتزی بنامیم. همان‌طور که اشاره شد، این ویژگی پایه‌ای‌ترین و عمومی‌ترین فانتزی است که نقشی تعیین‌کننده در هستی آن دارد.

آیا می‌توان یکی از سبک‌های تئاتر را به صورت فانتزی درآورد؟

فانتزی سبک نیست، بلکه روش است؛ روشی که می‌تواند در بسیاری از سبک‌ها از آن استفاده شود. گرچه برخی از سبک‌ها در ادبیات نمایشی به صورت بالقوه ظرفیت ایجاد وضعیت فانتزی را دارند. به عنوان مثال نمادگرایی دارای ظرفیت پدید آوردن فانتزی است. نماد معنای متفاوتی چون رمز، اشاره، معما و راز دارد که همگی بر پوشیدگی امری دلالت می‌کنند. نمادگرایی در ادبیات نمایشی، واکنشی به تنگناها و نارسایی‌های نهفته در طبیعت‌گرایی است، از این منظر، مفاهیم، عناصر و موضوعات می‌توانند در یک اثر نمایشی نمادین کیفیتی رمزآمیز و تمثیلی بیابند. بدین ترتیب، پاره‌ای از موضوعات نمادگرایی با مفاهیم قلمرو فانتزی مشابهت دارند. به صورت دقیق‌تر این مشابهت از تقابل با واقعیت، شکل‌های متفاوت تجلی نماد و استفاده از کیفیتی رویاگونه در آثار نمادگرا نشأت می‌گیرد. اکسپرسیونیسم نیز که در ماهیت خود به دلیل توجه به واقعیت‌های ذهنی، به جای واقعیت عینی شکل می‌گیرد به روش فانتزی بسیار شباهت دارد. این نزدیکی و همانندی از گرایش به کابوس و طرح موضوع از بین رفتن هویت انسانی در شرایط جهان معاصر حاصل می‌شود به عنوان نمونه می‌توان به نمایشنامه گوریل پشمالو اثر یوجین اونیل به عنوان یکی از آثار اکسپرسیونیستی که از روش فانتزی استفاده کرده اشاره کرد.

به این ترتیب استفاده از روش فانتزی تنها به تئاتر عروسکی محدود نمی‌شود.

همین‌طور است. متأسفانه احساس ناخودآگاهی وجود دارد که تا نامی از فانتزی می‌آید، ذهن متوجه تئاتر عروسکی می‌شود. گرچه تئاتر عروسکی می‌تواند از بهترین بسترهای تجلی فانتزی باشد اما این تصور که فانتزی را تنها می‌توان در کارهای عروسکی دید اشتباه است. یکی دیگر از اشتباهات و تصورات نادرست مرسوم و معمول این است که هر اثر را به صرف جادویی، اسطوره‌ای یا افسانه‌ای بودن فانتزی می‌دانند. حال آن‌که، این گونه نیست و

یادداشت

پرویز فنی پور

شکست واقعیت

فانتزی گونه‌ای است که در آن از جادو و عوامل فراواقعی به عنوان عنصر اصلی استفاده می‌شود. رخدادها و شخصیت‌ها در فانتزی اغلب با آنچه در زندگی واقعی امکان‌پذیر است، متفاوتند و با کمک نیروهای غیبی، جادویی، شگفتی‌ساز و فراطبیعی ساخته می‌شوند. فانتزی به عنوان اصطلاحی انتقادی بیشتر به آثاری اطلاق شده که تقدم را به بازنمایی واقع‌گرایانه نمی‌دهند. اسطوره‌ها، افسانه‌ها، ادبیات عامیانه، قصه‌های پریان و قصه‌های وحشت، همگی عرصه‌هایی را عرصه می‌کنند که غیر از عرصه‌های انسانی است.

خصیلتی که بیش از همه به فانتزی ادبی منتسب شده، طرد سرسختانه تعاریف رایج امور "واقع" و "ممکن" است. فانتزی واقعیت را می‌پذیرد ولی آن را می‌شکند. پذیرش واقعیت نیز مانند شکستن آن در فانتزی شرطی مهم و اساسی تلقی می‌شود. داستانی‌فلسفی نوشته است: "فانتزی باید چنان به واقعیت نزدیک باشد که تقریباً به راستی باورش کنند. این روایت‌ها مخاطب را در دل امنیت و آشنا بودگی قرار می‌دهد و سپس با تمام توان او را از جهان روزمره بیرون می‌کشد و به جهانی ناآشنا و نامحتمل می‌برد."

به طور مشخص‌تر در تئاتر نیز می‌توان فانتزی را در دو حوزه ادبیات و اجرا دید. با توجه به نزدیکی دو حوزه ادبیات - که فانتزی در آن شکل گرفته است - و ادبیات نمایشی طبیعی است که بسیاری از اصول و عناصر فانتزی ادبی درباره تعیین قلمرو فانتزی در ادبیات نمایشی نیز به کار گرفته شود. با مقایسه سبک‌های تئاتری با ادبیات فانتزی می‌توان محدوده ادبیات در هنرهای نمایشی را تعیین کرد.

کتاب مقدمه‌ای بر فانتزی نیز پس از تعریف فانتزی، تشریح ویژگی‌های آن در یک سیر تاریخی، زیرگونه‌های فانتزی، رابطه فانتزی با روان‌شناسی و بررسی فانتزی در حوزه ادبیات، به چگونگی حضور فانتزی در ادبیات نمایشی، اجراهای تئاتری و نمایش عروسکی پرداخته است. چنانچه در کتاب مذکور اشاره شده است، اساساً ذات صحنه‌پردازی در یک اجرای تئاتری و جان بخشی به موجودی مرده (عروسک) در تئاتر عروسکی با روش فانتزی سازگار است چرا که هم‌دراجرای تئاتری و هم‌در تئاتر عروسکی در مرز خیال و واقعیت قرار می‌گیریم و از سویی آنچه که بر صحنه رخ می‌دهد واقعی نیست و ما آن را واقعی می‌پنداریم، گرچه کتاب در این مورد از برخی سبک‌ها و ریزخندهای تئاتری که واقعیت را وانمود نمی‌کنند چشم‌پوشی کرده اما در برخورد با برخی از ریخت‌های نمایشی مانند ریختار نه‌روالی "لازم نیست بیننده از آگاهی‌اش نسبت به غیرواقعی بودن نمایش چشم‌پوشی کند یا این آگاهی را به صورت معلق درآورد بنابراین اگر این گونه‌نمایشی درست انجام شود، همه چیز واقعی به نظر خواهد آمد. نتیجه آن که تضاد واقعیت و خیال اساساً رخ نمی‌دهد تا بخواهیم انتظار وقوع فانتزی را داشته باشیم. مولف کتاب نیز خود بر اجمال و کوتاهی کتاب اشراف داشته و معتقد است که این اثر باید در جلد‌های بعدی تحت همین عنوان تکمیل شود.

مقدمه‌ای بر فانتزی توانسته بسیاری از سرفصل‌ها و موضوعات مرتبط با فانتزی را به صورت علمی مرتب کند. در این کتاب هیچ اصطلاحی بدون تعریف مشخص آورده نشده و پرهیز مولف از کلی‌گویی و روش غیر علمی کاملاً مشهود است.

فانتزی هستند. قلمرو فانتزی چنان که گفتیم می‌تواند دربرگیرنده سبک‌ها و انواع ادبی متفاوتی باشد و ممکن است با خلاقیت هنری نویسندگان یا پدید آورندگان عنصر یا موضوعاتی به این عناصر اضافه شود که اگر در یک اثر ادبی به شکلی عمیق و کامل به کار روند می‌توانند آن را در قلمرو فانتزی قرار دهند.

در یک تعریف کلی تفاوت امر شگرف و روش فانتزی چیست؟

در روان‌شناسی شگرف را امری می‌دانند با آنچه ترساننده و هراس‌آور است ارتباط دارد چون در واقع برای مفهومی کاملاً آشکار و تعریف‌شدنی به کار نمی‌رود؛ بنابراین می‌توان شگرف را به معنای هر آن چیزی دانست که ترس به وجود می‌آورد.

فانتزی و شگرف با هم مرزها و ارتباط‌هایی دارند، به این معنا که نمود معنایی فانتزی را به ماهیت شگرف نزدیک می‌کند و از دیگر سو روش روشی ادبی در به کارگیری عناصر خاص برای ایجاد مرز میان خیال و واقعیت است، اما شگرف تجربه‌ای است موهوم و وحشت‌آفرین از امری آشنا که ما را به یاد میل یا حسی سرکوب‌شده در ناخودآگاه فردی یا جمعی مان می‌اندازد. این نگاه شگرف تجربه حسی خاصی است که در تمام آثار فانتزی رخ نمی‌دهد و تنها بخشی از آثار فانتزی می‌توانند ویژگی شگرف را داشته باشند. علاوه بر این، امر شگرف احساسی عمیق ایجاد می‌کند که در ارتباط با پیچیدگی‌های روانی است، در حالی که برای فانتزی تنها ایجاد حس شک و تردید کافی است.

فانتزی چه دوره‌های تاریخی‌ای را طی کرده است؟

اگر معیار فانتزی را براساس تعریف‌های داده شده در کلیدواژه‌های رویا، واقعیت‌شگفتی، اعجاب، وهم و وحشت بدانیم، می‌توان تاریخی کهن به قدمت بیش از دو قرن برای آن تعیین کرد و آن را در دوره‌های تاریخی مشخصی بررسی و تعریف کرد. گستردگی این دوره‌ها نشانگر وجود اندیشه فانتاستیک در هم‌آمیزی خیال و واقعیت از روزگاران قدیم است. حماسه گیل‌گمش را اولین نمونه فانتزی می‌دانند که سرچشمه بسیاری از آثار فانتزی معاصر است. اساطیر مصر نیز به دلیل بعد تمثیلی جزو منابع فانتزی هستند. پس از این نمونه‌های آغازین به فانتزی کلاسیک می‌رسیم که بیش از هر اثری در نوشته‌های هومر پیداست. آناه‌اید و پریژیل نیز از آثار مطرح فانتزی کلاسیک است. فانتزی در قرون وسطی به صورت شفاهی و در اشعار حماسی و داستان‌های بلند دنبال شد و در دوران رنسانس، رمان‌ها و داستان‌های فانتزی محبوب شد و ویژگی تمثیلی آنها مورد توجه واقع شد و در نهایت داستان‌های اتوپیا و رنسانس دوره دیگری را در تاریخ ادبیات فانتزی شکل دادند.

فانتزی نو، آخرین دوره تاریخی فانتزی است که از داستان‌های سیاحان در قرن هجدهم شروع شد و در اوایل سال ۱۹۰۰ میلادی با رمان "آلیس در شگفت‌زار" اثر لوئیس کارول و "دراکولای" برام استوکر دنبال شد. این پشتوانه قوی از ادبیات فانتزی باعث شکل‌گیری و تقویت روش‌های فانتزی شد که در بسیاری از سبک‌های تئاتری از آن استفاده می‌شود.

اومبرتو و نشانه‌ها

نشانه‌شناسی به مطالعه نشانه‌ها و چگونگی کارکرد آنها می‌پردازد و می‌توان از آن با عنوان دکترین نشانه‌ها یاد کرد. در طول تاریخ مطالعات نشانه‌شناسی به پدیده‌نشانه‌ها از دیدگاه‌های گوناگون نگریسته شده است.

فردیناند دوسوسور که از او به عنوان پدر زبان‌شناسی نوین یاد می‌شود، به مطالعه زندگی و حیات نشانه‌ها در بطن زندگی اجتماعی می‌پردازد و در پروژه خود که تحت عنوان "Semiology" مطرح شده است، بر سرشت اختیاری نشانه تأکید می‌کند. نشانه که موضوعی فیزیکی و معنادار است از ترکیب دال و مدلول شکل می‌گیرد. بین این دو، رابطه‌ای طبیعی یا ضروری برقرار نیست، بلکه رابطه میان آنها از طریق قرارداد، قاعده یا توافقی برقرار می‌شود که مورد پذیرش جامعه است. از منظر سوسور، کلید فهم نشانه‌ها توجه به رابطه ساختاری آنها با نشانه‌های دیگر بود. به‌طور کلی سوسور توجه خود را بیشتر به خود نشانه معطوف کرده است و توجه چندانی به دلالت آن به واقعیت‌های بیرونی نمی‌کند. چارلز سندرس پیرس که به پدر سنت نشانه‌شناسی آمریکایی معروف است، پروژه مطالعات نشانه‌شناسی خود را "Semiology" می‌خواند و در آن بر دلالت تأکید ویژه‌ای می‌نهد و در واقع نشانه‌شناسی را نظریه عمومی شیوه‌های دلالت تعریف می‌کند. بنابراین از دیدگاه وی، عناصر اصلی در نظریه نشانه‌شناسی، نشانه، موضوع و مفسر است که سه ضلع یک مثلث را تشکیل می‌دهند. در اینجا نشانه، وظیفه بازنمایی را برعهده دارد و قابل تفسیر است. موضوع هر چیزی است که امکان تفکر یا بحث درباره آن وجود دارد (شیء، رویداد، رابطه، کیفیت و...) مفسر کمابیش به منزله معنای نشانه است. در این رابطه سه گانه، نشانه به جای موضوع می‌نشیند و از سوی مفسر مورد تفسیر قرار می‌گیرد. پیرس با توجه به خود نشانه، چگونگی ارجاع اشاره به موضوع خود و رابطه نشانه با مفسر خود، سه گونه‌شناسی مختلف برای نشانه‌ها ارائه می‌دهد. چارلز ویلیام موریس نشانه‌شناسی را به سه بخش نحو‌شناسی، معناشناسی و کاربردشناسی تقسیم می‌کند. یعنی از دیدگاه او، نشانه‌ها را می‌توان برحسب کاربردهای نحوی، معنایی و کاربردشناختی آنها طبقه‌بندی کرد.

اما پس از این نشانه‌شناسان بزرگ که نامشان آورده شده، اومبرتو (نویسنده و زبان‌شناس مشهور ایتالیایی) از جایگاه ویژه‌ای در علم نشانه‌شناسی برخوردار است. اخیراً ترجمه و چاپ کتاب "نشانه‌شناسی" آکو از سوی پیروز ایزدی که نشر ثالث آن را روانه بازار کرده می‌تواند پرتویی درخشان بر مطالعات و پژوهش‌های فارسی‌زبانان پیرامون این اندیشمند پرآوازه بیفکند. به خصوص در وضعیتی که مادر زبان فارسی، به شدت با کمبود منابع دست اول در این حوزه روبه‌رو هستیم. در خلال کارهای زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی به فارسی، سخن از آکو بسیار می‌رود، در حالی که تا پیش از ترجمه این اثر، تقریباً هیچ متن دست اولی در این زمینه موجود نبود. اومبرتو آکو بر این باور است که در نشانه‌شناسی، نه از نشانه‌ها بلکه از نقش نشانه‌ها باید سخن گفت. نقش نشانه‌ها را رابطه‌ای است قراردادی که میان بیان و محتوا برقرار می‌شود. در این میان، محتوا خود، ساخته و پرداخته فرهنگی مشخص است از این رو بیان در وهله نخست به فرهنگ برمی‌گردد. از سوی دیگر آکو به گونه‌شناسی نشانه‌ها اعتقادی ندارد و بر این باور است که فرهنگ و قراردادهای منتج از آن، در زمره عوامل عمده تولید نشانه‌ها قرار دارند. آکو در کتاب "نشانه‌شناسی" می‌کوشد تا با طرح مباحثی به روش ساختن مسائل مربوط به تولید و بازشناسی نشانه‌ها کمک کند.

دکتر پیروز ایزدی از «نشانه‌شناسی آکو» می‌گوید

نشانه‌ها علامت می‌دهند

امبرتو آکو نویسنده، روان‌شناس و منتقد فرهنگی برجسته و تأثیرگذار ایتالیایی چهره ناشناخته‌ای در ایران نیست اما با این حال آشنایی مستقیم و دست‌اول ما با اندیشه وی بسیار اندک است. ترجمه کتاب "نشانه‌شناسی آکو" به وسیله پیروز ایزدی امکان خوانش یکی از آثار اصلی این اندیشمند مشهور و نیز آشنایی با آرای وی در حوزه نشانه‌شناسی را برای خواننده فارسی‌زبان فراهم می‌کند.

اومبرتو آکو

بنابراین هر نقش نشانه‌ای بنا بر وظیفه‌ای که برعهده دارد از امکانات مدل ارائه شده از سوی آکو برای طبقه‌بندی شیوه تولید و نیز تفسیر نشانه بهره می‌گیرد. در این مدل متغیرهای ۱. کار فیزیکی لازم برای تولید بیان ۲. رابطه نوع رخداد ۳. نحوه شکل‌گیری پیوستار و ۴. شیوه تجزیه از جمله ارکان اصلی هستند. در واقع، آکو برخلاف پیشینیان خود که دلالت را بر اساس انواع نشانه‌ها مورد توجه قرار دادند، به طبقه‌بندی انواع فعالیت‌هایی می‌پردازد که زمینه‌ساز شکل‌گیری نقش‌های نشانه‌ای مختلف بوده‌اند.

آکو در ارجاع فرایند تولید نشانه‌ها به یک فرهنگ مشخص چه کاری اضافه بر سوسور انجام داده است؟ از دیدگاه سوسور، رابطه دال و مدلول یعنی دو عنصر سازنده نشانه رابطه‌ای دلخواهی است که مورد پذیرش جامعه قرار دارد. اما فراتر از این نمی‌رود و به ارتباط میان نشانه و واقعیت‌های بیرونی توجه چندانی نشان نمی‌دهد. آکو در نظریه خود بر نقش فرهنگ و قراردادهای فرهنگی در فرایند تولید و تفسیر نشانه تأکید می‌کند. از نظر آکو رابطه بیان و محتوا پیروزی فرهنگی است نه این که مبتنی بر قراردادی باشد که جامعه بر آن صحنه گذاشته است.

بخش دوم کتاب آکو به گونه‌شناسی شیوه‌های تولید نشانه اختصاص دارد. مقصود آکو از گونه‌شناسی شیوه‌های تولید چیست؟ همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شد، آکو به جای این که بر طبقه‌بندی نشانه‌ها براساس ماهیت رابطه دال و مدلول تأکید کند، بر عوامل موثر بر فرایند تولید نشانه تأکید می‌کند. گونه‌شناسی شیوه‌های تولید

آکو نقش نشانه‌ای را رابطه‌ای قراردادی بین بیان و محتوا می‌داند. او چگونه در کتاب این رابطه را تبیین می‌کند؟

در مدلی که آکو برای نشانه ارائه می‌دهد، بیان در ابتدا توده‌ای پیوسته و بی‌شکل است. این توده پیوسته و بی‌شکل همان چیزی است که ماده بیان خواننده می‌شود. این ماده وقتی در قالب یک نظام نشانه‌ای قرار می‌گیرد عناصر معتبر آن مجزا شده و یک صورت خاص پیدا می‌کند و این صورت خاص سپس در قالب یک جوهر نمود پیدا می‌کند. محتوا نیز ماده‌ای دارد که در واقع همان عالم است که میدانی برای تجربیات ماست. این ماده نیز وقتی در چارچوب یک فرهنگ قرار می‌گیرد عناصر معتبر آن جدا شده و صورت خاصی پیدا می‌کند و این صورت خاص نیز به شکل جوهر انتقال پیدا می‌کند. می‌توان تفاوت میان صورت و جوهر را همان تفاوتی فرض کرد که میان نوع و مورد یا رخداد محسوس وجود دارد. رابطه میان بیان و محتوا ماهیتی قراردادی است و باید توجه داشت که این رابطه در واقع بین عنصر صورت و بیان و عنصر صورت و محتوا شکل می‌گیرد که آکو آن را نقش نشانه‌ای می‌خواند و معتقد است نشانه‌شناسی نه از نشانه‌ها بلکه از نقش‌های نشانه‌ای تشکیل شده است.

با توجه به تأکید نشانه‌شناسی مانند پیرس و موریس بر شیوه‌های دلالت، آکو چه رویکردی نسبت به مسئله دلالت دارد؟

از نظر آکو با توجه به این که نشانه‌ها با هدف دلالت تولید می‌شوند شیوه تولیدشان به قابلیت آنها برای انتقال محتویات مشخص بستگی پیدا می‌کند.

نشانه‌گر امکانات فراوانی است که از میان آنها هر نقش نشانه‌ای با توجه به پیامی که باید انتقال دهد دست به انتخاب می‌زند. از سوی دیگر گونه‌شناسی تولید نشانه‌ها به ما امکان می‌دهد تا درک بهتری از فرایند پیچیده‌ای داشته باشیم که در نهایت به صورت یک نقش نشانه‌ای شکل می‌گیرد. نسبت پسا ساختارگرایی با ایده نشانه و نشانه‌شناسی چیست؟ می‌توان گفت که پسا ساختارگرایی از ایده نشانه و دانش نشانه‌شناسی بهره فراوان برده است. از مباحثی که سوسور مطرح کرده است می‌توان چنین نتیجه گرفت که مدلول حضور مستقل نمی‌تواند داشته باشد و اصولاً هر مفهوم یا مدلولی در شبکه‌ای از تمایزات قرار می‌گیرد که در آن هر مفهومی به مفهوم دیگر ارجاع داده می‌شود. این خود به معنای از میان رفتن هر گونه اقتدار است. از سوی دیگر، براساس نظرات پیرس نیز مفسر که یکی از عناصر سه گانه دلالت به شمار می‌رود می‌تواند در مقام نشانه قرار گیرد و از سوی فردی دیگر مورد تفسیر قرار گیرد و این فرایند به طور دائم تداوم می‌یابد و این چیزی است که در راستای تفکرات پسا ساختارگرایی و پسانوگرایان قرار می‌گیرد.

کارنامه نشانه‌شناسی و کمبودهای آن را در ایران چگونه ارزیابی می‌کنید؟ با توجه به اهمیت نشانه‌شناسی در امر تفسیر و ارتباط متاسفانه فعالیت‌های محدودی در این زمینه در ایران صورت گرفته و به نظر می‌رسد که لازم است به این حوزه در رشته‌های زبان‌شناسی، هنر و ارتباطات توجه بیشتری صورت گیرد.

گذری بر «فیزیولوژی برگشت به حالت اولیه در ورزش» تألیف دکتر محمد فرامرزى

طعم شیرین خستگی

ورزشکاران برای آمادگی و عملکرد موفقیت آمیز در فصل مسابقات یا برای مسابقات مهم، به سختی فعالیت می کنند.

اغلب ورزشکاران به ویژه ورزشکاران حرفه ای و ماهر، هر روز دو بار یا بیشتر تمرین می کنند و در چنین شرایطی ممکن است ورزشکار بیشتر از ظرفیت فیزیولوژیکی و روان شناختی خود تحت فشار قرار گیرد.

علاوه بر این، ورزشکاران عوامل کنش زای اجتماعی و حرفه ای دیگری را نیز تجربه می کنند که فشار وارد بر آنها را هنگام تمرین و مسابقه افزایش می دهد. برای برطرف کردن این فشار، ورزشکاران باید تعادل خود را هنگام تمرین و برگشت به حالت اولیه حفظ کنند و این همان موضوعی است که در کتاب «فیزیولوژی برگشت به حالت اولیه در ورزش» اثر دکتر محمد فرامرزى بیان شده است.

ورزشکاران پس از تمرین خسته می شوند و هر چه میزان خستگی آنها بیشتر باشد، کاهش سرعت و افزایش قدرت انقباض های عضلانی را به همراه دارد. اغلب اوقات به ویژه پس از مسابقه هایی که به زمان طولانی تری برای بازگشت به حالت اولیه نیاز دارد، خستگی فیزیولوژی عادی، شدت پیدا می کند، در این میان مربیان و متخصصان تمرین باید همواره به دنبال روش هایی باشند که محدودیت تمرین ورزشکاران را برطرف کند و عملکرد آنها را افزایش دهد و یکی از موثرترین روش ها بازگشت به حالت اولیه یا recovery techniques است که دکتر فرامرزى در کتابش آن را به تفصیل بیان می کند؛ کتابی که به تازگی از سوی انتشارات کمیته ملی المپیک منتشر شده است.

بر اساس مطالب این کتاب، برگشت به حالت اولیه، بازسازی بین جلسه های تمرین را سرعت می بخشد، خستگی را کاهش می دهد، بیش جبرانی را افزایش می دهد و استفاده از بارهای سنگین در تمرین را آسان می کند. در حقیقت برگشت به حالت اولیه می تواند تعداد و فراوانی آسیب دیدگی ها را کاهش دهد، زیرا تمرکز روی خستگی را از بین می برد و حرکت های ضعیف را کنترل می کند.

دکتر فرامرزى معتقد است تمرین و استراحت از موارد بسیار مهم در ورزش هستند، پس برای دستیابی به موفقیت باید اهمیت مشابهی را برای هر دو در نظر گرفت، چون ورزشکاران بین جلسات تمرین به ندرت به طور کامل به حالت اولیه برمی گردند و به همین دلیل استفاده از روش های مختلف برای بازگشت به حالت اولیه به آنها توصیه می شود.

مبانی نظری برگشت به حالت اولیه تغییرات ساختاری و عملکردی که هنگام دوره های بلندمدت تمرین رخ می دهد، با سازگاری های بلندمدت همراه است. با این وجود، بیشتر این

تغییرات در دوره برگشت به حالت اولیه بعد از تمرین رخ می دهد. در حقیقت برگشت به حالت اولیه یا بازیافت، شامل روش هایی است که بدن را برای برگرداندن «هموستاز» و سازگاری عملکرد آن و دستگاه های مختلف بدن در یک سطح بالاتر آماده می کند. این روش ها شامل سنتز پروتئین های انقباضی، حرکت بیشتر آنزیم های گلیکولیزی، برگشت طبیعی عملکرد غدد درون ریز و دستگاه های عصبی و ایمنی است. ذکر این نکته ضروری است که در یک تمرین

مشخص با یک ساختار مناسب، برگشت به حالت اولیه به اندازه خود تمرین اهمیت دارد.

بر اساس تحقیقات دکتر فرامرزى زمان مورد نیاز برای بازگشت به حالت اولیه به زمان زیادی نیاز دارد که این شاخصه در بین ورزشکاران متفاوت است.

وی در این باره می گوید: آمادگی جسمانی و تجربه نقش مهمی در میزان برگشت بدن به حالت اولیه دارند.

افراد بسیار آماده در مقایسه با افرادی که آمادگی کمتری دارند، زودتر به حالت اولیه بازمی گردند. همچنین به طور کلی بیش جبرانی در ورزشکاران پایین تر از ۱۸ سال به زمان بیشتری نیاز دارد. همین طور در ورزشکاران بالای ۲۵ سال نیز زمان زیادی برای بازگشت به حالت

اولیه نیاز است. سوال مهمی که در این میان مطرح می شود این است که عوامل تاثیرگذار بر برگشت بدن به حالت اولیه کدامند؟ از نگاه دکتر فرامرزى این عوامل عبارتند از سن و ورزشکار، جنسیت، عوامل محیطی، نوع تارهای عضلانی مورد استفاده در تمرین، نوع فعالیت ورزشی و دستگاه های تولیدکننده انرژی، عوامل روانی، نداشتن آسیب موضعی شدید و بیش تمرینی، در دسترس بودن و جایگزین کردن ریز مغذی ها و انتقال موثر انرژی و دفع پسماندهای زائد. در این صورت باید گفت که عوامل تاثیرگذار بر بازگشت به حالت اولیه و ورزشکار، بسیار متنوعند اما جنسیت

ورزشکار در این میان چه نقشی بازی می کند؟ دکتر فرامرزى در پاسخ به این سوال می گوید: جنسیت می تواند زمان برگشت به حالت اولین را تحت تاثیر قرار دهد. برگشت به حالت اولیه در زنان ورزشکار آهسته تر انجام می شود که این حالت ممکن است به تفاوت های غدد

درون ریز، به ویژه کمتر بودن هورمون مردانه تستوسترون مربوط باشد. فراموش نکنیم که نمودار برگشت به حالت اولیه، نموداری خطی نیست، بلکه به شکل یک منحنی است. این خط در یک سوم اول حدود ۷۰ درصد، در دو سوم میانی حدود ۲۰ درصد و در یک سوم نهایی ۱۰ درصد کاهش پیدا می کند.

روش های عادی برگشت به حالت اولیه را نیز طبق گفته های دکتر فرامرزى می توان به حرکت درمانی یا استراحت فعال، استراحت کامل یا استراحت غیر فعال، روش های فیزیوتراپی برگشت به حالت اولیه، ماساژ، گرما یا گرمادگی، سرما یا سرمزدگی، دوش آب گرم

و سرد، اکسیژن درمانی، هودرمانی، ارتفاع درمانی و درمان شیمیایی دسته بندی کرد.

در مجموع می توان گفت که همه این موارد به روش های فیزیکی مربوط می شود در حالی که روش هایی نیز برای بازگشت روانی به حالت اولیه وجود دارد، زیرا خستگی به دستگاه عصبی مرکزی هم مربوط می شود. از آنجایی که بازسازی یک سلول عصبی هفت برابر کندتر از یک سلول عضلانی صورت می گیرد به همین دلیل باید به برگشت به حالت اولیه عصبی روانی توجه فراوان داشت.

در حقیقت هنگامی که دستگاه عصبی مرکزی یک ورزشکار به خوبی بازسازی می شود، ورزشکار می تواند بهتر تمرکز کند، مهارت هایش را سریع تر اجرا کند، به محرک های داخلی و خارجی سریع تر و قوی تر واکنش نشان دهد و به دنبال آن ظرفیت

فعالیت هایش را به بالاترین میزان ممکن برساند. یکی از مواردی که در این کتاب مورد توجه قرار گرفته فشار روانی است چرا که تنش عضله را بالا می برد و می تواند عملکرد فرد را تحت تاثیر قرار دهد از این رو عضله خسته که مدت زیادی تحت فشار قرار داشته، نمی تواند میزان برگشت به حالت اولیه بالایی را از خود نشان دهد و به همین دلیل بیشترین مقدار آسیب دیدگی را در بر خواهد داشت.

به گفته دکتر فرامرزى، روش ها و فیزیولوژی های آرام سازی، نقش مهمی در این میان ایفا می کنند اما نباید فراموش کرد که با توجه به نتیجه ادراک هر ورزشکار بر اساس تنش روانی (استرس)، پاسخ های این روش ها نیز متفاوت است.

نگارنده این اثر در ادامه جدولی ارائه می دهد که در آن عوامل زیستی مورد نیاز در تمرین برای ورزش های شدید در رشته های دو و میدانی، بسکتبال، مسابقات قایقرانی کانو، شمشیر بازی، ژیمناستیک، هندبال، راگبی، فوتبال، شنا، تنیس روی میز و والیبال بیان شده است و پس از آن برگشت به حالت اولیه بعد از تمرین در قالب بازسازی فسفاژن، بازسازی گلیکوژن داخل عضلانی، دفع اسید لاکتیک و ... ارائه می شود. برگشت به حالت اولیه برای تمرین و مسابقه نیز به سه بخش زمانی قبل از مسابقه، هنگام مسابقه و پس از مسابقه تقسیم می شود. ضمن این که روش های بلندمدت برگشت به حالت اولیه را نیز نباید از یاد برد در این میان تغذیه، سوخت و مایعات ویژه برگشت به حالت اولیه نیز از اهمیت بالایی برخوردار است.

قوانین اسکواش

جهانگیر خان، چهره سرشناس ورزش اسکواش در جهان است؛ فردی که برنده ۱۰ دوره بازی های انگلستان، شش دوره بازی های قهرمانی دنیا و نیز برنده تعدادی از رقابت های جهانی شده است. اگر قرار باشد رشته ورزشی اسکواش به وسیله جهانگیر خان آموزش داده شود، یقیناً باید به سطر به سطر نوشته های او بر صفحات کتاب دقت کرد. اگر چه تقریباً همه علاقه مندان به اسکواش با جهانگیر خان، قهرمان نامدار پاکستانی آشنا هستند، اما برای این که خواندن کتاب آموزش کاربردی اسکواش را با دقتی بیشتر انجام دهیم، بهتر است بدانیم که او اسکواش را زندگی خود می داند.

خودش در این باره می نویسد: وقتی پسر بچه بودم، تمام خواسته ام ضربه زدن به توپ کوچک در داخل کورت (COURT) بود. هنگامی که به انگلستان آمدم، تصمیم گرفتم به رویای خود جامه عمل بپوشانم و بهترین بازیکن اسکواش دنیا بشوم. در سال ۱۹۸۱ میلادی هنگامی که ۱۷ ساله بودم، رویای من به حقیقت پیوست و من در فینال مسابقات جهانی در مقابل رقیب قدیمی خود (جف هانت) پیروز شدم. از آن پس برای رسیدن به طولانی ترین دوره مسابقات بدون باخت در تاریخ اسکواش، پنج سال و هفت ماه و یک روز تمرین کردم! اما پس از سال ها باقی ماندن در قله افتخارات این بازی، هنوز عاشق بازی اسکواش هستم.

جهانگیر خان برای این که چنین کتابی را بنویسد، از همکاری کوین پرت سود برده است، ژاله گودرزی نیز که تاکنون آثار ورزشی متعددی را به زبان فارسی برگردانده، ترجمه این کتاب را انجام داده است.

این قهرمان اسکواش پاکستانی برای این که آموزش خود را از پایه و گام به گام شروع کند؛ در ابتدای کتاب ابتدا به معرفی لوازم ورزشی این رشته نظیر راکت، توپ و ... می پردازد و پس از آن ابعاد کورت (زمین مسابقه) را تشریح می کند.

قوانین بازی اسکواش، موضوع بعدی مورد بحث در این کتاب است که با بیان قوانین اولیه اسکواش تکمیل می شود.

از آنجا که برای پرداختن به هر رشته ورزشی، گرم کردن بدن از اهمیت بالایی برخوردار است تا بازیکن دچار آسیب دیدگی نشود و بتواند با جسمی آماده، تمرین کند و مسابقه بدهد، جهانگیر خان و همکارش در بخشی نسبتاً طولانی بانگاهی علمی، تجربی، به تشریح طریقه صحیح گرم کردن بدن ورزشکار می پردازند.

ضربه فورهند از جمله ضربات زیبا و فنی ورزش اسکواش است که طریقه زدن، تقویت و تکمیل آن در چهار فصل جداگانه از این کتاب آموزش داده می شود. این اتفاق درباره ضربه بک هند مقدماتی، بک هند خود را تقویت کنید و بک هند خود را کامل کنید، در ادامه به رشته تحریر درمی آید. پس از آن نوبت به «والی» یا همان ضربه به توپ قبل از برخورد به زمین می رسد و انواع فورهند، بک هند، کوتاه و بلند آن آموزش داده می شود. «دراپ» یا برخورد توپ نزدیک تین یا جلوی دیوار کناری، بخش دیگری از این کتاب آموزشی را تشکیل می دهد.

چاپ اول این کتاب از سوی نشر بامداد کتاب در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه، قطع وزیری و قیمت ۳۰۰۰ تومان منتشر شده است.

با هاروکی موراکامی، نویسنده ژاپنی الاصل درباره رمان «گاهشمار پرنده کوکی»

قصه نویسی با رشته ماکارونی

کشوی خیلی بزرگ. همیشه احساس می کردم که بالاخره روزی این کشور را باز خواهم کرد، چیزی از آن بیرون خواهم آورد و در موردش خواهم نوشت. این نویسنده ژاپنی در پاسخ به اینکه «چقدر برای نوشتن این کتاب تحقیق کرده است؟»، می گوید: تحقیق زیادی نکردم بعد از آنکه نگارش کتاب را به پایان رساندم به مغولستان رفتم که خب این هم کار عجیبی است چون اکثر نویسندگان قبل از نوشتن کتاب برای تحقیق به جایی می روند اما من برعکس عمل کردم. تخیل مهم ترین دارایی من است، بنابراین قبل از نگارش کتاب به آنجا نرفتم تا تخلیم ضایع نشود.

منتقدان ادبی این رمان موراکامی را نسبت به دیگر آثارش، ژاپنی تر ارزیابی می کنند. وی با توضیح اینکه علاقه فراوانی به هویت فرهنگی سرزمینش دارد، می گوید: دیگر حرف تازه ای در غرب وجود ندارد، چراکه غربی ها به شدت درگیر مسائل روزمره شده اند. در حالی که مردمان مشرق زمین، هنوز نکات تازه و بکری را برای ارائه به بشریت در دست دارند.

موراکامی در این رمانش بازگشت مجدد فاشیسم به اشکال جدید را مورد نقد و بررسی قرار داده است. او با ذکر اینکه فاشیسم کلمه مناسبی نیست، از بردگی در دنیای معاصر سخن گفت. او از بردگی مردم غرب سخن گفت که اسیر تکنولوژی شده اند. وی افزود: انسان غربی چنان با کار و مسائل روزمره اش درگیر است که فرصت انجام کارهای درست و به طور کلی اندیشیدن را ندارد.

موراکامی

وی می افزاید: من کشوهایی در ذهنم دارم، یک عالمه کشو. درون این کشو ها صدها ماده خام دارم. خاطرات و تصاویر مورد نیازم را از در این کشوها برمی دارم. جنگ برای من کشویی بزرگ است، یک

ناتوانی او در توصیف چیزی مثل جنگ یا تاریخ، من در مورد چنین موضوعاتی به خوبی نمی توانم بنویسم اما سعی خودم را می کنم چون احساس می کنم نوشتن در مورد چنین موضوعاتی ضروری است.

هارولی موراکامی از پنج سالگی در انگلستان تحصیل کرده است و به همین زبان هم می نویسد. اما یکی از نکاتی که کارشناسان ادبی را دچار حیرت کرده، تسلطی است که او به این زبان دارد. رمان «بازمانده نیم روز»، وقتی یتیم بودیم و منظره پریده رنگ تپه ها نشان از استعداد موراکامی بر زبان و ادبیات انگلیسی دارد.

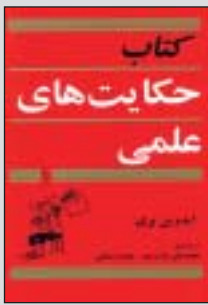
گفت و گویی که در پی می آید درباره کتابی از این نویسنده با عنوان گاهشمار کودکی که به زودی روانه کتابفروشی های جهان می شود، است. او درباره ایده آغاز گاهشمار پرنده کوکی می گوید: هنگامی که شروع به نوشتن کردم موضوع در ذهنم خیلی کوچک بود؛ فقط یک تصویر بود و در حقیقت اصلاً ایده نبود. یک مرد ۳۰ ساله در آشپزخانه دارد ماکارونی طبخ می کند و تلفن زنگ می زند. به همین سادگی. اما حسی به من می گفت که آنجا اتفاقی در حال رخ دادن است. وی با بیان اینکه داستان هایش در لحظه نوشتن شکل می گیرد، می گوید: من از نوشتن لذت می برم. وقتی به قسمت خاصی از داستان می رسم نمی دانم چه اتفاقی قرار است بیفتد و این برای من مثل حالت بچه ای است که در حال خواندن داستان باشد. خیلی هیجان انگیز است که ندانی اتفاق بعدی در داستان چه خواهد بود. من وقتی دارم داستان می نویسم چنین حالتی دارم. جالب است.

موراکامی در این کتاب نیز به جنگ دوم جهانی پرداخته است. وی در این مورد نیز می گوید: هر نویسنده ای برای خود تکنیکی دارد؛ یعنی توانایی یا

بهرام معلمی از کتاب «حکایت های علمی» می گوید

قصه های آزمایشگاهی

نست. لطفاً در این مورد توضیح دهید؟ در واقع این کتاب مورد علاقه و مناسب دانش آموزان راهنمایی نخواهد بود اما مطمئناً برای نوجوانان دبیرستانی که موضوعات درسی و علمی پیشرفته تری را مطالعه کرده اند و به لحاظ سنی و درک محتوایی به رشد بیشتری رسیده اند مورد استفاده است. همان طور که اشاره کردم مطالب عنوان شده در این کتاب مطالبی هستند که من مشابه آن را ندیده ام. به همین دلیل مخاطبان زیادی را به خود جلب می کند. در مورد نکته دوم هم که کلمه طنز و هجو در شناسنامه آمده، چون کارشناسان کتابخانه ملی مسئول این قسمت هستند حتماً با دقت لازم مطالب را بررسی کرده اند.

و به هر حال انتخاب ایشان بوده است. یکی از ویژگی های مثبت کتاب که جنبه حرفه ای و علمی آن را حفظ کرده، صفحات پایانی آن است که سه بخش پیوست، کتابشناسی و نمایه را در برمی گیرد که در هر بخش اطلاعات علمی راجع به کتاب در اختیار مخاطب گذاشته شده است. ما اغلب انتظار داریم فهرست یا فصل بندی کتاب براساس تقسیم بندی متعارف الفبایی یا براساس بازه های زمانی باشد. چرا در مورد این

این زمینه است معمولاً کتاب هایی از این دست را به انتشارات مازیار معرفی می کند. این کتاب هم که عنوان اصلی آن the book of scientific anecdotes است جزو همان کتاب ها بود که به وسیله این دوست به انتشارات رسید و از سوی آقایان فرامرزی و شعبانی ترجمه شد و بعد از حروفچینی برای ویرایش محتوایی به دست من رسید. وقتی آن را بررسی کردم متوجه شدم کار به پیش از یک بازبینی نیاز دارد، اما آنچه مرا به کار ترغیب کرد مباحث علمی بود که به زبان داستان در آن گفته شده چون خیلی شیرین به نظر آمد و برایم قشنگ بود که یک فرمول ریاضی یا جدول عناصر شیمی یا ... چطور به دست آمده و چه افرادی برای یک نظریه علمی زحمت کشیده اند که این کار هم حدود یک ماه و نیم طول کشید.

دو نکته بارز در مورد این کتاب این است که با توجه به ظاهر کتاب به نظر می رسد مخاطب آن باید گروه نوجوان و دانش آموز باشد که در شناسنامه کتاب و در نوع نگارش جملات نیز چنین چیزی لحاظ شده، نکته دوم این که کتاب زیرمجموعه علم، لطیفه، هجو و طنز معرفی شده است. در حالی که نکته طنزآمیز و هجوی در آن

نقیسه آذر خوش: دستاورد های علم جدید، بدون کمک معادلات پیچیده جبری تقریباً ناممکن بوده اند. به طور کل می توان دو گزاره درباره یک معادله ابراز کرد به این صورت که یا آن معادله حل می شود یا اثبات کنیم که غیرقابل حل است. دستاورد جوان فرانسوی اواربست گالوا تجزیه و تحلیل معادلات مربوط به گروه ها بود که شرح داستان زندگی کوتاه و غم انگیز او را در یک تمپل بل ریاضیدان بیان کرده است...

این داستان و داستان خیلی های دیگر را اگر خواستید مطالعه کنید، می توانید به کتاب جدید انتشارات مازیار به نام کتاب حکایت های علمی نوشته ایدرین بری با ترجمه محمد تقی فرامرزی و محمد شعبانی مراجعه کنید، پس لازم نیست برای خواندن یک کتاب داستان حتماً دنبال کتاب داستان بود، هر چند، این کتاب و مطالب آن به هیچ وجه از اصول داستان نویسی، خاطره نویسی و بیوگرافی چندان توجه را جلب نمی کند اما کافی است کمی به چون و چرای اتفاقات علمی و افرادی که در مسیر تجربه ها و اکتشافات علمی قدم برداشته اند، علاقه داشته باشید تا حکایت های علمی نظرات را جلب کند و از خواندن مطالب آن لذت ببرید.

هر چند دسترسی به مترجمان کتاب میسر نبود، اما ویراستار محتوایی و علمی توانمندی چون بهرام معلمی که خود مترجم آثار پر مخاطب و ارزشمندی چون آونگ گالیله و شش نظریه ای که جهان را تغییر داد ما را بر آن داشت تا درباره تازه ترین کتاب انتشارات مازیار با او گفت و گویی داشته باشیم. چه شد که ویرایش این کتاب را برعهده گرفتید؟ یکی از دوستان که به دنبال ترویج علوم و کتب

کتاب چنین نظم متعارفی رعایت نشده است؟ بله. یکی از نکات جالب برای من هم همین بود. کافی است یکی از صفحات کتاب را باز کنید تا به یک مطلب جالب برخورد کنید. لازم نیست کتاب را از اول بخوانید چون شما در هر صفحه مطالب جالبی پیدا می کنید و می آموزید. مثلاً مطالبی در مورد رابطه ناپلئون با دانشمندان یا توسعه موریس و خطوط تلگراف پیدا خواهید کرد. مثلاً در فصل نیاکان به نظریه داروین پرداخته شده یا در فصلی دیگر از زندگی دانشمندان گفته شده که در راه اثبات یک فرضیه علمی جان باخته اند؛ مثل پزشکانی که دارو را روی خودشان امتحان می کردند یا در اثر استفاده مکرر از یک ماده دچار بیماری شده اند.

با توجه به این که این کتاب هم از مجموعه قلمرو علم است و پیش از این شما از این مجموعه کارهای دیگری را ترجمه و روانه بازار کرده اید، باز خورد این گونه کتاب ها را چگونه می بینید؟ آیا آن گونه که باید جای خود را باز کرده و مورد توجه و تقاضا قرار گرفته اند؟

استقبال مخاطبان از مجموعه در قلمرو علم که نام کتاب های آن خاص و جذاب است و برای مخاطب عام و نوجوانان و جوانان نوشته شده بسیار خوب و فراگیر بوده و من شنیده ام که دانش آموزان در مدارس آنها را به هم معرفی می کنند اما چون توزیع به غیر از خیابان انقلاب و جلوی در دانشگاه در بقیه مکان ها چندان مناسب نیست، هر روز برای خرید کتاب ها به دفتر انتشارات مراجعه می شود و من واقعاً به خاطر این استقبال بی نظیر و خوشایند که گاهی هر چند کوچک در جهت اشاعه علم است واقعاً خوشحالم.

اعتراض به سانسور انگلیسی

دادم اما هیچ فایده ای نداشت. این نویسنده ایتالیایی چندی پیش جایزه ادبی آرشه را برای کتاب هولوکاست ارمنی از آن خود کرده بود. وی این کتاب را حاصل تحقیقات فراوان خود در مورد افسانه هولوکاست عنوان کرد.

تیغ سانسور انگلیس تیزتر شد

از سوی دیگر ناشران انگلیسی نسبت به زمزمه های دولت انگلیس درباره محدودیت انتشار رمان ها و کتاب هایی که داستان پردازی اش بر مبنای تجارب ضد اجتماعی شخص نویسندگان است، موضع گیری کردند و این کار را حمله به آزادی بیان نامیدند و اذعان داشتند که این عمل ناکارآمد خواهد بود. ناشران و نویسندگان انگلیسی طی بیانیه هایی با این اقدام دولت کشورشان مخالفت کردند و اظهار داشتند که دولت این کشور، توان اداره آن را ندارد. جان بلیک از ناشران برجسته انگلستان و ناشر آثاری در این حوزه، که از آن میان می توان به اتوبیوگرافی یک قاتل سریالی اشاره کرد، در این باره به گاردین گفته است: این امر را می توان مصداقی دیگر از محدودیت آزادی بیان در انگلستان دانست. دولت انگلستان می خواهد همه چیز را تحت سلطه خود درآورد. حقیقت امر این است که مجرمانی که اقدام به نوشتن می کنند و با ماهیت واژه آشنا می شوند، خواه ناخواه اصلاح می شوند. به گفته این ناشر، در حالی که فیلم های آمریکایی از بزرگ ترین مروجان خشونت در انگلستان هستند، دولت هیچ کاری در مقابل آنها انجام نمی دهد. پیتر والش یکی دیگر از ناشران آثار این حوزه بیان داشته که از نظر او این محدودیت کارآمد نخواهد بود و دلیل این امر مسئله ای است که کاملاً از اخلاقیات و این گونه شعارها جداست. این ناشر پس از آن به نویسنده ای چون جان مک ویکار که یک سارق مسلح

اعتراض ناشران انگلیسی در مورد آزادی بیان در این کشور، تهدید نویسنده ای دیگر در ایتالیا از سوی مافیا، اعتراض ناشران عرب به بحران مخاطب در کشورهای عربی، استقبال از کتاب های دیجیتال در اروپا و گفت و گوی برنده نوبل ۲۰۰۸ پس از ورود به سوئد از جمله اخبار مهم کتاب در هفته گذشته بود.

استقبال از کتاب های دیجیتال

استقبال از کتاب های دیجیتال در حالی در اروپا صورت گرفت که بسیاری، تکنولوژی را دلیلی بر کتاب نخواندن مردم عنوان می کردند. حال مردم جهان می توانند با استفاده از دستگاه های جدید الکترونیکی، بدون هیچ گونه محدودیت، در هر مکانی به مطالعه بپردازند. از همین روست که دستگاه الکترونیکی سونی ریدر که از چند ماه پیش به عنوان کتابخانه شخصی الکترونیکی کتاب های دیجیتال در اروپا به فروش می رسد، به رغم پیش بینی ها با استقبال چشمگیری مواجه شده است. این دستگاه الکترونیکی، بسیار کوچک و شبیه گوشی تلفن همراه است که شرکت سونی آن را ارائه کرده و قرار است به عنوان کتابخانه شخصی الکترونیکی کتاب های دیجیتال مورد استفاده قرار گیرد. با وجود تمام مخالفت ها با ارائه این دستگاه الکترونیکی، با گذشت یک ماه از ارائه آن در اروپا نزدیک به ۳۰۰ هزار عدد از این کتابخانه مجازی به فروش رفته است. همزمان با ارائه این دستگاه نزدیک به سه میلیون نسخه کتاب دیجیتال نیز به فروش رفته و موجب شگفتی کارشناسان شده است. پیش از ارائه این دستگاه کارشناسان زیادی پیش بینی می کردند که کتاب های دیجیتال مورد استقبال خوانندگان قرار نگیرد و بحث های فراوانی پیرامون آن در نشریات اروپایی مطرح شد.

تهدید منتقد هولوکاست به مرگ

از سوی دیگر و در حالی که این روزها مردم اروپا خواستار تغییراتی در زندگی شان هستند، هنوز برخی از عقاید قرون وسطایی که آزادی بیان را در این کشورها حاکم کرده، حکمفرماست. به همین دلیل این روزها و در کنار نویسنده ای به نام روبرتو ساویانو که چندی پیش در رمان گومورا به افشای اسرار مافیا پرداخته بود، جان آلبرت روسلی دیگر نویسنده ایتالیایی نیز در خطر افتاده است. جان این نویسنده ایتالیایی به دلیل انکار واقعه هولوکاست در کتاب هولوکاست ارمنی به شدت در خطر است. آلبرتو روسلی در این باره می گوید: کتابم در سال ۲۰۰۷ منتشر شد اما چند ماه بعد از انتشار، شاهد تماس های تهدیدآمیز زیادی بودم. وی در ادامه می گوید: از طریق ایمیل نیز همین تهدید ادامه پیدا کرد و من سپس موضوع را به پلیس ایتالیا اطلاع

با بدرود اکرم و استرلینگ

راویان دردهای سیاهان در گذشتند

فورست اکرم نویسنده و ویراستار آمریکایی که از چهره های مؤثر ادبیات معاصر علمی-تخیلی این کشور به حساب می آمد و دوروتی استرلینگ نویسنده رمان های تاریخی و خالق کتاب سرگذشت زنان سیاه پوست در قرن نوزدهم دارفانی را وداع گفتند. فورست اکرم که در سن ۹۲ سالگی درگذشت، نخستین نویسنده و منتقدی بود که عبارت علمی-تخیلی را در سال ۱۹۵۴ وارد عرصه ادبیات آمریکا کرد. منتقدان ادبی آمریکا وی را از مهم ترین چهره های تاثیرگذار در پرورش ادبیات علمی-تخیلی این کشور می دانند.

ری برادبری که چندی پیش درگذشت، ابتدا کار خود را با فورست اکرم شروع کرد و از وی بسیار آموخت. اکرم همچنین یکی از تاثیرگذارترین شخصیت های زندگی جورج لوکاس است و برای وی در عرصه حرفه ای هنر حکم راهنما را داشته است. کوین برنز از دوستان نزدیک اکرم با اعلام خبر مرگ وی به خبرگزاری ها گفت: وی را می توان پدرخوانده یا پدر ادبیات

بوده اشاره کرد و بیان داشت: این سارق پس از نوشتن خاطراتش در قالب یک کتاب به یک نویسنده مقبول بدل شده است. هواردمارکس هم یک قاچاقچی مواد مخدر بوده که پس از نگارش کتابش، امروز به یک نویسنده پرفروش بدل شده است. این بحث برای نخستین بار در اواخر سال ۲۰۰۶ مطرح شد و بنا شد که درباره آن بررسی بیشتری شود و به تازگی هم در بخشی از صحبت های ملکه انگلستان به آن اشاره شده است.

مؤسسه ناشران انگلستان این موضوع را در جوابیه ای که درباره این مسأله منتشر کرده غیرضروری و غیر عملی توصیف کرده و آن را در عمل غیرممکن دانسته است. سیمون جودن مدیر اجرایی انجمن ناشران انگلستان، از عملی شدن این لایحه ابراز ناامیدی کرده است. او بیان داشته: واضح است که هیچ کس نمی خواهد افرادنا سالم و جنایتکار، از جرم و جنایاتی که مرتکب شده اند، پول در بیاورند؛ اما حقیقت این است که نگارش این مسائل، جامعه را نسبت به فهم جرم و جنایت آگاه تر می کند.

کاهش علاقه مردم جهان به کتاب های سنتی چنان است که ناشران عرب در بیروت نسبت به وضعیت کتابخوانی که آن را بحرانی و اسفبار خواندند، انتقاد کرده اند. سمیره عاصی، رئیس اتحادیه ناشران لبنان نیز در این مورد گفت: ناشران با سختی های زیادی روبه رو هستند. وی همچنین خواستار تدوین یک برنامه کارآمد جهت بهبود وضعیت فعلی ناشران شد. در خبر دیگری ژان ماری گوستاو لوکلزیو هفته گذشته به سوئد رفت تا در مراسمی جایزه نوبل را دریافت کند. وی طی اظهارنظری جنجالی که به وسیله خبرگزاری های جهان با پوشش گسترده همراه شد عنوان کرد که مشکل بینایی اش موجب شده است تا او به نویسندگی روی آورد. این نویسنده ۶۸ ساله با بیان این که فکر معمار شدن نیز در ذهنش وجود داشته است، گفت: استعداد من در ریاضیات ضعیف بود؛ بنابراین انتخاب سوم من، نویسندگی شد. او با اشاره به این که خیلی زود یک انگیزه طبیعی برای نوشتن پیدا کرد، افزود: یک نوع اشتیاق غیرقابل کنترل مرا به سمت نویسندگی آورد؛ نه تمایل به انتقال پیام های سیاسی. نویسنده رمان معروف بیابان همچنین درباره زندگی طولانی مدت در نیومکزیکوی آمریکا گفت: با زندگی در آمریکا، شما همیشه این احساس عجیب را که در معرض تهدید هستید، حس می کنید؛ اما در موریتانی مردم بیشتر به صلح اعتقاد دارند تا جنگ؛ ایده ای که بسیار باید از آن استقبال کرد. من آرزو می کنم این ایده روزی برای همه جهان ممکن باشد.

علمی-تخیلی و ادبیات وحشت آمریکا به حساب آورد. فورست اکرم ۲۴ نوامبر سال ۱۹۱۶ در آمریکا به دنیا آمد و با وجودی که خود زیاد داستان علمی-تخیلی نوشت اما مؤثرترین فرد در ادبیات علمی-تخیلی آمریکا به حساب می آید. وی در حوزه ادبیات علمی-تخیلی با انتشار مجله، تأسیس مؤسسات و نشریات و حمایت از نویسندگان مطرح این ژانر از جمله ری برادبری نقش بسزایی در ادبیات معاصر آمریکا داشت.

دوروتی استرلینگ هم که در سن ۹۵ سالگی درگذشت، عمده شهرتش را مدیون نگارش کتاب قطار آزادی است. این کتاب اثری غیرداستانی برای نوجوانان با موضوع زندگی یک سیاه پوست است. این نویسنده و روزنامه نگار در ۲۳ نوامبر ۱۹۱۳ در منهتن نیویورک متولد شد. اکثر آثار این نویسنده در حوزه تاریخ نگاری برای نوجوانان است. از آثار او می توان به راز قاشق نقره ای، راز صندوق پست قدیمی، راز خانه متروکه، قطار آزادی: داستان زندگی هریت تابمن و کتاب ما خواهان شما هستیم سرگذشت زنان سیاه پوست در قرن نوزدهم اشاره کرد. آخرین اثری که از این نویسنده منتشر شده زندگینامه خودنوشت با نام نزدیک به قلب من است که در سال ۲۰۰۵ منتشر شده است.

اهدای جایزه ادبی مونترال

ای اس بیات رمان نویس و شاعر انگلیسی که به دلیل اظهاراتش درباره هری پاتر معروف است، پاداش ده هزار دلاری جایزه ادبی مونترال کانادا را از آن خود کرد. این جایزه بهار سال آینده در مراسمی در جشنواره بین المللی کتاب مونترال به بیات اهدا خواهد شد. ای اس بیات پیش از این نیز در سال ۱۹۹۰ جایزه معتبر بوکر را برای رمان دارایی بیات نخستین نویسنده انگلیسی است که این جایزه ادبی را از آن خود کرده بود. مارگارت اتوود نویسنده کانادایی، پل استر نویسنده آمریکایی سه گانه نیویورکی و همچنین نورمن میلر از برندگان سالیان گذشته این جایزه معتبر کانادایی هستند. ای اس بیات نخستین نویسنده انگلیسی است که این جایزه ادبی را از آن خود کرده است.

ده نویسنده برتر آمریکا

رمان یک بخشش نوشته تونی مورسون نویسنده آمریکایی برنده نوبل ادبیات و مجموعه خاک غریب نوشته جومپا لاهیری نویسنده هندی تبار در بین ده کتاب برتر سال ۲۰۰۸ آمریکا دیده می شوند.

مجموعه داستان خنده خطرناک نوشته استیون میلهاسر، رمان هلند نوشته جوزف اونیل و رمان ۲۶۶۶ نوشته روبرتو بولاو نویسنده شیلیایی دیگر کتاب های بخش ادبیات داستانی این فهرست هستند. پنج کتاب های بخش کتب غیرداستانی این فهرست نیز عبارتند از نیمه تاریک نوشته جین مایر، جنگ همیشگی نوشته دگستر فیلکینز، از هیچ چیز نمی ترسم نوشته جولین بارنز، انقلاب رنج نوشته درو گیلپین فاست و دنیا همانی است که هست نوشته پاتریک فرنج درباره زندگی و آثار وی اس ناپیل.

جایزه بوکر روسیه

به «کتابدار» رسید

میخائیل یلی زاروف نویسنده جوان روس توانست با رمان کتابدار عنوان برگزیده بوکر ۲۰۰۸ روسیه را از آن خود کند. هیئت داوران در بیانیه خود زبان طنز این کتاب و همچنین قربانیت با احساسات مخاطب را دلیل انتخاب این کتاب دانسته است. این کتاب حکایت تغییر رویکرد یک شخص بزدل و ترسو به قهرمانی واقعی است. میخائیل یلی زاروف گفته که او دقیقاً در این کتاب، سیر تحول شخصیت یک کتابدار بزدل به یک قهرمان واقعی را نگاشته است. امسال در رقابت بوکر روسیه ۹۱ عنوان کتاب نامزد دریافت جایزه بودند. جایزه ادبی بوکر روسیه ۱۷ سال است که برگزار می شود. از میان برگزیدگان دوره های قبلی این جایزه ادبی می توان به بولاد اوکودزوا، ولادیمیر ماکائین و لیودمیلا اولیتس کایا اشاره کرد.

اهدای جایزه ملی ادبیات

سنگاپور

کاناگالاتا کریشناسامی ایر نویسنده سنگاپوری سریلانکایی الاصل، توانست جایزه ملی ادبیات این کشور در سال ۲۰۰۸ را از آن خود کند. کاناگالاتا کریشناسامی ایر توانست معتبرترین جایزه ادبی کشور سنگاپور را برای مجموعه داستان زنی که کتشم از آن خود کند. وی در نخستین سال های دهه ۱۹۸۰ از سریلانکا به سنگاپور مهاجرت کرد و سردبیر روزنامه تامیل کشور سنگاپور شد. جایزه ملی ادبیات سنگاپور هر دو سال یک بار برگزار می شود و به بهترین اثر داستانی یا شعری اهدا می شود که به یکی از زبان های انگلیسی، چینی، مالایی و تامیلی نوشته شده باشد. جایزه ملی ادبیات سنگاپور ۱۰ هزار دلار ارزش مالی دارد.

مبانی تفسیر روایی

حجت الاسلام محمد فاکر میبدی: قرآن پژوه

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در تدارک است تا کتاب مبانی تفسیر روایی مرا پس از پایان نگارش آن به بازار عرضه کند که هم اکنون در مراحل پایانی تألیف به سر می برد. از آنجا که هر مفسر قرآنی برای تفسیر نیازمند شناخت ملاک ها و معیارهای لازم و روایات معتبر است تصمیم به نگارش این کتاب گرفتیم. جایگاه تفسیر صحابه در قرآن، نقش روایات اهل بیت (ع) مبانی استدلالی تفسیر روایی و مبانی صدور آن، آسیب شناسی تفسیر روایی و معیارهای سنجش روایات تفسیری از عمده ترین مباحث مطرح شده در این کتاب هستند که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت.

در عین حال نگارش کتابی دیگر را در دست دارم که عنوان علوم قرآن ۲ را روی جلد خواهد داشت. این کتاب به عنوان منبع درسی برای دانشجویان کارشناسی ارشد رشته علوم قرآنی نگاشته شده که انتشارات جامعه المصطفی العالمیه آن را به بازار عرضه خواهد کرد.

ترجمه اصول کافی

حجت الاسلام محمد رضا انصاری محلاتی: دین پژوه

بیش از دو سال است که مشغول ترجمه مجموعه دوجلدی اصول کافی هستم و فکری می کنم تا چند ماه آینده اصلاح و ویرایش آن به پایان برسد و انتشارات هجرت در تدارک است تا پس از ویرایش نهایی، آن را به بازار عرضه کند. عمده ترین هدفی که از ترجمه این کتاب با توجه به وجود چندین ترجمه دیگر از آن در بازار داشتم، این بود که اغلب ترجمه های موجود از این کتاب تحت اللفظی هستند از این رو من سعی کرده ام تا ترجمه ای رسا و مطابق با ادبیات فارسی که برای همگان قابل فهم باشد، ارائه دهم. ویژگی دیگر این کتاب آن است که برای لغاتی که ممکن است برای مخاطب ایجاد ابهام کند، توضیحات اضافی در پاورقی گنجانده ام و برای این امر از کتاب های علامه مجلسی و شرح ملاحظاتی نیز بهره برده ام به همین دلیل فکر می کنم هر جلد بیش از ۵۰۰ صفحه را دربر بگیرد.

درمانگری شناختی

دکتر مسعود جان بزرگی: روان شناس

نظریه های مشاوره و روان درمانگری عنوان کتابی است که به زودی از سوی انتشارات سمت به بازار عرضه می شود. کلیات و مفاهیم روانگردی و مشاوره، عوامل روانگردانه مشترک و کاربرد آن، سنجش موصلات درمانگری و شناخت آن، رفتار درمانگری براساس نظریه های راجرز و ... از جمله موضوعات مطرح شده در این کتاب است که به نوعی مکمل کتابی است که پیش از این در خصوص شیوه های درمانگری به چاپ رسانده بودم. در عین حال انتشارات ارجمند در تدارک است تا کتاب دیگرم را با عنوان درمان اضطراب و استرس برای دانشجویان و دانش آموزان دبیرستانی روانه بازار کند. این کتاب عواملی چون اضطراب و استرس و راه های کنترل آن را مورد بررسی قرار داده است.

درمانگری شناختی عنوان کتاب دیگری نوشته مایکل فری است که جدیدترین نسخه آن را در دست ترجمه دارم. شناخت درمانگری با برگزاری ۲۵ جلسه دقیق درمانی همراه با یکسری پیشنهادهای درمانی از موضوعاتی است که در این کتاب به آن

پرداخته می شود و تفاوت آن با نسخه های قبلی، کاربردی بودن آن و استفاده از تکنیک های درمان شناختی متناسب با مباحث روز دنیاست. کتاب مذکور در آینده ای نزدیک از سوی انتشارات حوزه و دانشگاه روانه بازار خواهد شد.

چندی پیش نیز کتاب آموزش اخلاق و رفتار اجتماعی کودکان از سوی انتشارات ارجمند به بازار عرضه شد که به مباحثی چون آموزش اخلاق اجتماعی، بازی درمانگری، آموزش، مهارت، همدلی، قانون پذیری و صلح در کودکان می پردازد.

زبان بدن

دکتر محمد رضا خاکی: پژوهشگر

انتشارات سمت در تدارک است تا به محض اتمام ترجمه کتاب بدن شاعرانه آن را روانه بازار کند. این کتاب نوشته ژاک لوکوک از استادان صاحب سبک تئاتر است که حرکت، فیگور، ژست و بدن را در تئاتر مورد بررسی قرار داده و به روش های آموزش بازیگری می پردازد. با وجود این که در حوزه آموزش تئاتر تاکنون کتاب های زیادی تألیف شده است، اما هنوز با کمبود منابع در این حوزه مواجهیم و هدف من نیز از ترجمه این کتاب، آشنایی دانشجویان رشته تئاتر با تکنیک ها و روش های آموزش بازیگری است.

در عین حال ترجمه دو نمایشنامه دیگر را نیز در دست کار دارم که فکر می کنم در آینده ای نزدیک به پایان برسد. اولین نمایشنامه، عنوان ابولوموف را بر روی جلد خواهد داشت که براساس رمان مشهور ابولوموف مارسل کوولیه نوشته شده است. این کتاب به احتمال قوی از سوی نشر قطره به بازار عرضه خواهد شد و در قالب طنز است.

سرزمین نامسکون عنوان نمایشنامه دیگری از امانوئل رباز به صورت کمدمی تک پرده است که در حال اصلاح و بازنگری ترجمه آن هستم.

راز درخت کاج

معصومه رامهرمزی: پژوهشگر ادبیات دفاع مقدس

راز درخت کاج عنوان کتابی در حوزه روایت خاطرات زنان شهیده است که به احتمال قوی از سوی نشر شاهد به بازار عرضه می شود. این کتاب به خاطرات خانواده دختری می پردازد که در سال ۱۳۶۰ به دست منافقین به شهادت می رسد. سعی کرده ام نشاط و زیبایی را در روایت خاطرات حفظ کنم تا کتاب برای مخاطب جذاب شود، چرا که نگاه من در این حوزه بیشتر مختص جوانان است و به دنبال ارائه حرف های تازه هستم.

در عین حال دو کتاب دیگر در حوزه خاطرات دفاع مقدس را در دست نگارش دارم که اولی به خاطره یکی از زنان دفاع مقدس می پردازد و دومی خاطرات یکی از رزمندگان جانباز آن دوران را دربر می گیرد.

واژه نامه ارتباطات

سیدرضا نقیب السادات: مدرس ارتباطات

این روزها تألیف چندین کتاب در حوزه ارتباطات را به پایان رسانده ام که به احتمال قوی از سوی انتشارات سروش به بازار عرضه خواهیم شد. کتاب نخست که عنوان راهنمای عملی آماده سازی طرح های پیمایشی را روی جلد خواهد داشت، کتابی جامع در حوزه و روش تحقیق ارتباطات با شیوه پیمایشی است که روش طراحی طرح تحقیق پیمایشی را به طور گام به گام به دانشجویان رشته ارتباطات آموزش خواهد داد. مفهوم، ویژگی، کاربرد و تاریخچه پیمایش و اجزای طراحی در حوزه پیمایش از مباحث مطرح شده در کتاب مذکور است که فرم طرح نامه طرح های پیمایشی نیز به آن ضمیمه شده است و فکر می کنم در آینده ای نزدیک به بازار عرضه شود.

کتاب دیگر که قرار است تجدید چاپ شود، راهنمای عملی آماده سازی طرح های تحلیل محتوا را بر پیشانی دارد. در این کتاب چندین مبحث تکمیلی و جدید در حوزه طرح های تحلیلی

محتوا گنجانده شده است.

مفاهیم اساسی ارتباطات عنوان کتاب دیگری در این حوزه است که تمامی پژوهش ها و پایان نامه ها در حوزه ارتباطات و عرصه رسانه همچون سینما، تلویزیون، رادیو، اینترنت و .. را به همراه فهرستگان سوالات و روش های به کار گرفته شده در هر پژوهش را شرح داده است. کتاب مذکور که حجمی حدود ۶۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت طی ماه های نه چندان دور روانه بازار خواهد شد.

در عین حال کتاب دیگر که مراحل پایانی ویرایش و بازنگری

محمد فاکر میبدی

محمد رضا خاکی

خود را پشت سر می گذارد، عنوان واژه نامه ارتباطات و پژوهش های رسانه ای را روی جلد خواهد داشت. این کتاب، منبعی تخصصی در حوزه رسانه و ارتباطات محسوب می شود که بیش از سه هزار واژه تخصصی در حوزه رسانه ها از قبیل مطبوعات، رادیو، تلویزیون، سینما... را با ارائه پیشنهادها و نظرات نویسندگان، مترجمان و پژوهشگران این حوزه دربر می گیرد. کتاب مذکور تعداد بیشتری واژه را نسبت به سایر واژه نامه هایی که تاکنون در حوزه ارتباطات به چاپ رسیده شامل می شود و نگاه تخصصی تری به این مقوله دارد.

روش شناسی ارتباطات عنوان کتاب دیگری است که نگارش آن رو به پایان است. کتاب مذکور در حوزه تحقیق و پژوهش بوده و به انواع روش های تجربی و غیر تجربی پرداخته و ویژگی های هر روش را مورد بررسی قرار داده است. البته تاکنون ناشری برای این کتاب انتخاب نکرده ام.

در عین حال، آخرین کتابی که ترجمه آن رو به پایان است به احتمال قوی عنوان ارتباطات و تغییر اجتماعی در کشورهای در حال توسعه را روی جلد خواهد داشت. نقش ارتباطات در توسعه بخشی جوامع در حال توسعه، نقد مدل های مختلف توسعه با ذکر نمونه هایی از کشورهای که زیرساخت های ارتباطی منطبق بر توسعه ندارند به همراه پیشنهادهایی برای توسعه ارتباطات از مباحث مورد بررسی در کتاب مذکور است.

فانوس های ساحلی

غلامحسین دریانورد: شاعر و نمایشنامه نویس

از دست و مشق شیدایی عنوان مجموعه شعری ویژه شهدای دانش آموز بندر گناوه است که در واقع جلد دوم کتاب از عشق به نیمکت های خالی است. لازم به ذکر است که این کتاب برگزیده کتاب سال دفاع مقدس در دوره گذشته بود.

کتاب دیگری که این روزها در دست انتشار دارم، عنوان بیا کنار دریا را بر روی جلد دارد که مجموعه شعرهای آزاد طی پنج سال اخیر را دربر می گیرد. این مجموعه در قالب سپید و مشتمل بر سه دفتر است. دفتر اول حال و هوای شخصی دارد، دفتر دوم به حوزه جنگ می پردازد و دفتر سوم هم مضامین متنوعی را دربر می گیرد که ویژگی آن سادگی زبان فارغ از شگردهای زبانی است.

فانوس های ساحلی عنوان مجموعه دیگری است که ۱۲۰ قطعه شعر کوتاه در قالب شبه هایکو را شامل می شود. سبک هایکو طی سال های اخیر مورد توجه بسیاری از شاعران جهان قرار گرفته است که معمولاً قطعاتی بین سه تا پنج سطر را دربر می گیرد. در این مجموعه بیش از انتقال پیام شعر به مخاطب، سعی کرده ام تصاویر ذهنی ام را در قالب تصویر ارائه دهم و هر مخاطبی می تواند حسی از این تصاویر داشته باشد. هر سه مجموعه ذکر شده از سوی انتشارات دریانورد به بازار عرضه خواهد شد. علاوه بر این انجمن تئاتر و انقلاب در تدارک است تا دو مجموعه از مرا در ماه های نه چندان دور روانه بازار کند. مجموعه اول، نمایشنامه ای است که عنوان شش خاطره و یک شکست را روی جلد دارد.

مجموعه دوم هم که پایان نامه کارشناسی مرا در حوزه ادبیات نمایشی دربر می گیرد جنبه ها و خلاقیت های نمایشی نام گرفته است و عنوان پایان نامه برگزیده ۲۵ سال تئاتر مقاومت را نیز به خود اختصاص داده است.